

KALLIGRAM

BAKA ISTVÁN
ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEK

BAKA ISTVÁN

ÖSSZEGYŰJTÖTT
VERSEK

KALLIGRAM

2016

Szerkesztette, a szöveget gondozta és az utószót írta:

BOMBITZ ATTILA

© Baka István örökösei, 2016
ISBN 978-615-5603-39-6

TÁJKÉP FOHÁSSZAL

LEGENDA, HÁT LEHULLASZ

NYÁR. DÉLUTÁN

1

A fű komoly, meleg szagában
megyek a dörmögő mezőre
a fák közül, hol már homály van
s szorongva alvad rá a földre.

Ha most csak ketten énekelnénk!
Hogy lobbanna piros harag!
De pipacs lett az is – letépem,
és szoknyája ölig hasad.

2

Emlőnyi árnyú lomb itatja
a gödrök ritkuló sötétjét,
s levélrés-szájához tapadva
tűnődve csókolja a kékség.

Ezer szemével néz a bodza.
S mit lát? A tó tükrén lebeg,
alatta felhő túr habosra
zölddé penészedő eget.

3

Vigyázz! Leejtett cigarettád
elfonnyaszt egy poros virágot.
Így gyötri asszonyod szerelmét
ölében hamvadó magányod.

S hová árnyad vetült, a hűvös
érintéstől le hull a harmat,
és ezüstjén egy pillanatra
megvillan véletlen hatalmad.

4

Vízben fuldokló lombjukért
hogy remegnek a parti fák!
Sötétség öble már a rét,
magánnyá merevült a nád.

A bogarak, gombok a fán,
elalszanak a zöld kabáton,
s a talpig lekaszált füvek
fájdalmát elnyomja az álom.

5

És száll a csend – a hold mosatlan
ablaka mögé lép az Isten;
egykedvűen néz – túl homályos
üveg, hogy lásson és segítsen.

S engem gyanakvó csillagok
követnek már a tájban,
kutatva, merre ballagok
a megjelölt homályban.

AZT HITTÜK, HOGY A DZSUNGELEK

Azt hittük, hogy a dzsungelek
szobánkban folytatódnak,
hol partizánmód rejtezik
s szép tervet sző a holnap.

De – míg kirakatok jegére
dermedtek rá a városok –
otthonunk búvóhely-homálya
megszelidült s hozzánk szokott.

S éjszaka, míg a székre tett
ruhákban megköt a sötétség,
álmunkban már megvásárolható
formákba öltözik a szépség.

Azt hittük, hogy a dzsungelek
szobánkban folytatódnak,
s most rettegünk, gerillaként hová
rejtőzhet még a holnap.

OLY BIZONYTALANNÁ

Oly bizonytalanná tehet
egy ilyen esős, őszi nap,
ha most behunynád a szemed,
homálynak hihetnéd magad.

S a befüstölt, hideg szobából
csak nézed, míg esteledik,
ahogy az ablakon a zápor
parasztarca veritékezik.

DAL

Ó, virradati rétek:
átizzadt, szürke ingem,
kiterített magányom!
Hová vezettek engem?

A rengeteg szívébe,
mely őzekkel dobog,
de minden levélre
kéklő farkastorok?

– Vissza az éjszakába!
A sötét ég alatt
te vonszolod a holdat,
mint vasgolyót a rab.

ERDŐ, ERDŐ

Erdő, te zöld reménytelenség,
vadak félelmével teli!
Fél lábon álló tölgyeid
rokkantak emlékművei.

Az éj, e csillaggal kivert
vaskesztyű Isten kezén,
áganként tördel. Kínjaid
rőzséjét gyűjtögetem én.

Ösvényeid korbácsütések
mindig kiújuló nyoma.
Mért hittem: zászlóforma szélnek
lehetnél tartóoszlopa?

Erdő, te zöld reménytelenség,
te szorongásommal teli!
Téged is, engem is szoborrá
dermesztnek Isten kezei.

ITT

Itt minden gyom örül a délnek,
hogy nem kell másra vetnie
parányi árnyát. E vidéknek
holtan se lennék semmije.

Minden bokor magának térdel,
esdvén az Istentől esőt,
s ha küld – kuporgatja a tócsák
ezüstfilléreit a föld.

S azt is tudom, mindegy e tájnak,
leszek vagy nem leszek jelen;
csecsemő arcáról a légy:
elröppen emlékezetem.

Csontjaimmá szikkadt magányom
nem mállik szét soha e földben, –
a kiürült jövőbe lépek
mégis, hogy sorsommal betöltssem.

LEGENDA, HÁT LEHULLASZ

Pass Lajosnak

Legenda, hát lehullasz,
jövönkből varrt ruha!
Erdővé válhatunk mi,
szarvasokká soha.

Havas táj keszkenőjét
bevérezzük ma még.
Holnapra lágymagunkra
feled már e vidék.

Szél leng az alkonyatban:
ingünk volt – ám mi többet
magunkra föl nem öltjük.
Soká késett az ünnep.

Legenda, hát lehullasz,
sorsunkká nyítt ruha!
Állunk, mint holtra dermedt
erdők agancs-sora.

MIÉRT HALLGATSZ, TAVASZI ERDŐ

Miért hallgatsz, tavaszi erdő?
Én együtt suttognék veled.
Imádkozom vagy átkozódom,
mindegy nekem. Mindegy neked?

Lázadj föl, rengeteg! Reménnyé
gyötrött zöldedre kérlek én.
Zizegysz csak – s megadás-fehéren
virágozik szilva és kökény.

Mindegy – benned leltem hazát, itt
legalább megtűr a közöny.
A fák közt szél vesszőfutása:
beléálmodhatom dühöm.

Hogy hittem én tebenned, erdő!
Hallgass csak! Ím, letérdelek.
Imádkozom vagy átkozódom,
mindegy nekem. Mindegy neked.

KÖNYÖRÖGJ ÉRETTEM

NEM VAGY ITT

Füvek, virágok esti hamva,
kátránnyal itatott vizek;
mint ázott ing, hozzám tapadva
csattog, szorít a rémület.

Mint meglazult szeg, porba hullt már
a fény a lombrések közül;
puhány-magányom összecsúszkál
s ezüstlő nyállal megjelöl.

Hiányodhoz már szoktatom
magam, míg kék borosta serken
a csöndre, s rozsdás fájdalom
piroslik vasbavert szivemben.

Kiköpte szájából a zöldet,
sötétlő ásítás a fa,
embernyi árnyak gömbölyödnek
begörbült ágain:

akasztottak közt jössz haza.

VÉGIGVER RAJTAD

Ebben a sűrű, otthonos
homályban jól érzem magam.
Az avarból előkotorhatom,
mint megbarnult fényképeket,
összegyűlt éveinket.
Süppedő, langyos korhadék: a fekhely
törött rugóival. Levélfoszlányok:
elrongyolt bankjegyek – ebédpénz,
lakbér, kiszámolt örömök: mozi,
vacsora, cigaretta, bor.
Fakéreg tiszta illata: hajadé? Összebújtunk,
egymás felé növő magányban.
Ó, ez az erdő, ez az erdő! Fonnyadó
délutáni fényben állok a fák között:
 eget markolnak vagy homályt csak – karjaid,
milyen sok karcsú, védtelen,
sovány karod! Ölelés-erdő, fázós,
felhők kesztyűit kereső, didergő,
lombok kabátujjába, takaróm alá
bújó, arcomat cirógató: szerető-erdő,
feleség-erdő, megsokszorozott
szerelmem erdeje, szavainkkal,
leveleink soraival telerótt;
levélerezet-erdő: ráncainké. Jó itt,
ugye, milyen jó? itt nélküled is
minden terád emlékeztet, terólad
összegyűjtött hasonlatok
erdeje ez. És nem viták, veszekedések,
békülő, kényszeredett ölelések,

visszanyelt szavak, megbánt szavak,
szavak: szeretkezéshez hazudottak,
őszinték, félig igazak, újra igazak –
szavak erdeje?

Szél jár.

Jó volna azt mondani: gyöngysorok
csörrennek össze nyakadon, ha szél jár,
és verdesi az ágakat, esőt hoz,
lassú, szemerkélő esőt, hazuggá
vált jelszavak ritmusával, szorongást;
újságok, könyvek, kérvények lapjaiként
zizegve, földre hullva, tölgyek
odvába, mint fiókba gyűrve; szél jár,
kopogtat, verítékezik
ablakunkon, esőt hoz, idegen
léptek kopogását a ház előtt,
szívdobogást, ideges ujjaid
dobolását az ágy szélén, a párnán.
Végigver rajtad, erdő,
végigver rajtad, szerelmem,
szorongásom, hazám.

SZERELMESVERS

Hóhullás-arcú Asszonyom,
vetés-didergésem terítsd be!
Zuhogj, havazd fehér kötésed
feltépett rettegéseimre!

Mert fõnn a Hold gonosz vigyorgás,
s mint hülyék nyála, csorg a fénye.
Reszketve bámulom – az Isten
belehülyült hát közönyébe?

Szõjél, Te Zivatar-szövõszék
oly sűrű leplet, hogy ne lásson
engem, ki sorsom megtagadtam:
gyomként tenyészni a világon.

Dermessz meg, hogy szét ne omoljak!
vagy vadvíz-üresség szemem
Te kösd be, hogyha meg nem óvhatsz,
fehér kendõddel, Szerelem!

És jöjjön el a Te országod,
szenteltessék a Te neved...
Mint kenyeret, törd meg halálom
s fald föl, hogy egy legyek veled.

KORA-TAVASZI ÉJSZAKA

Kora-tavaszi éjszaka.
Alszol – a takarón kezed,
álmodban csillagok fagyott
rügyeit melengeted.

A ház előtti fán, az ágak
közein: sisakréseken
keresztül bámul ránk a hold –
Isten néz farkasszemet velem?

Gyönyörű oltalmam, a holdfény
dárdája téged nem sebez meg,
mellbimbóid hegyekre épült
végvárai a szerelemnek.

Elalszom én is, rettegésemet
lány szuszogásod szertefújja...
S nyelved és nyelvem lángjai
holnap összelobbannak újra.

KÖNYÖRÖGJ ÉRETTEM

Száz szirmod, cseresznyefa-boszorkány,
sistereg, feketére süll,
szél-szította leveleid
lángokként nyaldosnak körül.

De szenesedő csontjaidból
vércseppek buggyannak – csodát
teszel holtodban, s térdre hull szent
stigmáid előtt a világ.

Hagytalak elhamvadni! Isten
nem bocsát meg nekem soha.
Feloldozhatsz-e még, szerelmem,
elvirágzó cseresznyefa?

Könyörögj érettem, ki tested
vallattam késsel és fűrészsel,
inkvizítorodért, kinek te
gyümölcsöt teremni égsz el.

Bár tudom: enkárhozatom alól
nem oldozhat föl engem az ima,
csak ha elégek véled – hát belévetem
magamat lombod szent lángjaiba.

BALLADA

Hold ezüst útja a tavon
ne lépj rá szép leány

Mennem kell ne tartsatok vissza
mennem kell meg kell őt találnom
ne zörögj mákgubó a szélben
hívó hangját nem hallani
ne bújjatok el margaréták
ingének gyöngyházgombjai
ne szaggassatok pipacsok irigy
kurvák vörösre mázolt körmei
mennem kell meg kell őt találnom
mennem kell ne tartsatok vissza

Hold tüllje lesz menyasszonyi
fátyolod szép leány
ruhádat kagylók karmai
megtépik szép leány
szűz öledet megökleli
nádtorzsza szőrös buzogány
nem kedvesed szemefehérje
hal villan át az éjszakán
ne ereszkedj közénk a mélybe
maradj a parton szép leány

A sebtiben varrt éj-szövetből
a csillagfény mint férc kilóg
fölfejtem én varrok belőle
ágyunkra súlyos takarót

fölfejtem én varrok belőle
fekete vőlegényruhát
böködöm Sarkcsillaggal sodrok
a holdfényből ezüstfonált
mennem kell ne tartsatok vissza
nem várhatok tovább

Fölfejted szép leány belőle
varrhatsz majd halotti lepelt
a súlyos koporsófödélre
csillaggal íratik neved
ne lépj rá szép leány a tóra
csalás a hold-ösvény csalás

Mennem kell gyűrűm elveszett
ha nem lelem felhúzza más
fél pár cipőm is elmaradt
oltár elébe hogy megyek
fátylam is elring a tavon
mit bánom én legyen csalás
hold útján bár elsüllyedek
mit bánom én ha látomás

Gyűrűzik majd tested felett
a víz fehér cipőd a hold
felhők sarában elmaradt
lábodra föl nem húzhatod
ne lépj a tóra szép leány
csalás a szerelem csalás

Mennem kell meg kell őt találnom
mennem kell ne tartsatok vissza

ne szaggassatok pipacsok
kurvák vérvörös körmei
ne bújjatok el margaréták
ingének gyöngyházgombjai
ne zörögj mákgubó a szélben
hívó hangját nem hallani
határok fűrészfogain
lépkedve is megtérek hozzá
népeket földhöz szögező
esőben visszatérek hozzá
Kharónnak szemem garasával
fizetek és átkelek hozzá
mennem kell úgyis megtalálom
mennem kell nem tarhattok vissza

Hold ezüst útja a tavon
megnyílt alattad szép leány

Ölelj ölelj tó-vőlegényem
ne sírass engemet anyám

FEGYVERLETÉTEL

TEMESVÁR. DÓZSA TÁBORA

Holnap – sügyig húsunkban
gázolnak úri ménék.
Egy éj – s a virradat tüzes
billoggal csontig éget.

De ma – ma győztesek vagyunk,
jövőtlenek, de bátrak.
Hazudj hát még szebben, papunk!
Erjedj borrá, gyalázat!

Holnapra elvégeztetett:
bakó, bilincsek, börtön.
Hadd higgyük hát – ma még lehet –,
országunk volt e földön.

Ha győzünk – tán a győzelem
fordul majd ellenünk.
S ha nem – kitépelt nyelvemen
dadog tovább hitünk.

Ha győzünk – vértől részegen
királlyá tesszük Dózsát.
S ha nem – hát egy marad velem,
holtunkig osztva sorsát.

Vetéseket arat a tűz,
erdőn karóvá ég a fa...
Egedből nézz le ránk s utolszor
hazudj nekünk, Isten Fia!

1514

Hol arcomat megmerítettem
virradatkor, bedőlt a kút.
Tükörképem most lenn, a földben,
siratja az elhamvadt falut.

Szelek pányváján messze kószál
sorsomtól elkötött lovam.
Bújdosni így is jó leszek már
és Istenként asszonytalan.

De nem görbítem vissza mégsem
az envéremtől sáros kaszát.
Inkább dobom a gabonába:
hullassa termő bánatát!

Megyek toportyánnak, bokornak,
míg embergúnyám lelkemig szakad.
Megyek – s füvekkel, fákkal megosztom
növénnyé torzult árnyamat.

36

VÁLTOZATOK EGY KURUCDALRA I.

Tündének

*„Zöld erdő harmatját,
Piros csizmám nyomát
Hóval lepi be a tél.”*

Zöld erdő harmatában
gázolt a ló alattam...
Édes Hazám, ki bűne,
hogy Benned nem maradtam?

Havas táj vicsorít rám,
bújdosni kell halálra.
Bérccek szaggatta kendő
Magyarország határa.

Ki int vele? Ki intne?
Talán ha nem husáanggal...
Fütyömre nem felel már
löhorkanás, madárdal.

Zöld erdő harmatává
hívesül veritékem.
Piros csizmám nyomából
toportyán nyalja vérem.

VÁLTOZATOK EGY KURUCDALRA II.

Kikericsok lilája – holtak
földből kiöltött nyelvei.
A vadvizek rongyát a zápor
vasszürke cérnával szegi.

Hazámba bújdosom hazámból.
Istennel ámitom magam, –
de rothadó húsába gázol
sár-béklyós, elkínzott lovam.

Mondogatom – csak megmaradni!
Tavaszdodik már a vidék.
A hóvirág – imára? késre? –
lehajtja reszkető fejét.

Hazámba bújdosom hazámból,
ünnepek üszkével teli.
S ingemet asszonyom: a zápor
vasszürke cérnával szegi.

PRÉDIKÁTOR-ÉNEK

Moldova Györgynek

Ím, két lélegzetvételed
között a csend vagyunk, Uram!
Sorsunkká dermed némaságod –
fordítsd ránk kegyelmed, ha van!

A meggyötört arcú vizeknek
is kín, ha kiürült egek
tükrei csak. Ezt lássuk eztán
óvó tekinteted helyett?

Mint félig béna nyelv, sajogva
forgunk az éj szájüregében,
még motyogunk, kemény fogakba
ütközve, túl minden reményen.

Tárgyakká hűlnek a szavak
és tömlőcfalakká a tárgyak,
és szétszór közönyöd alatt
bennünket s elfelejt e század.

PETŐFI

Piros zászlók, világszabadság –
pipacs gúnyolja versemet.
Hazámmá rothadok – akárki:
barát vagy ellenség temet.

Megfulladsz vélünk, Magyarország,
minden folyód kötél, hurok.
Ledöfködik kozákdzsidával
erdőidet a záporok.

Egymásra rímelő virágok:
sárgára sárga, kékre kék...
Mit meg nem írhatok, a dalt
teremné máris e vidék?

Piros zászlók, világszabadság –
pipacs gúnyolja versemet.
Hazámmá rothadok – ki engem
megtagad, őt tagadja meg.

VÖRÖSMARTY. 1850

I

A cserjés börtönrácsba horgad.
Már negyedik napja virrasztok
s nézem, az úton hogy vonulnak
szürkületté fakult parasztok.

Hogy hozzámvénuilt ez az ország!
Elerőtlenedtek a fák.
Ó, erdők, falvak, ki parancsolt
vigyázzban állnotok tovább?

Dereng a kút ráncos vize:
garasra préselt unalom.
Nézek rá, mint a semmibe,
melyen még gyűrűzik dalom.

És megszállják az eget szürke
egyenkabátos fellegek...
Hogy hozzámvénuilt Magyarország!
Erdők, fák, falvak, emberek.

II

Zsandárköpenyként gyűretik
a víz a szélben – nádasok
őrláncai állják körül
a benne bújdosó napot.

E tó az ég kifolyt szeme
vagy Istené. Továbbmegyek.
A réten prokrasztész-kaszával
egyformára nyesett füvek...

Nyesettek? Így nőnek. Miért is
képzelsz oda erőszakot,
hol gyomként teremnek a bátrak,
s pipacsszinük is átkozott.

E tájhoz hozzáöregedni
lehet csak. Ráncos az idő.
Bánatunk üres szemgödör – hiába
néz farkasszemet vélünk a jövő.

VÁZLAT A VÉN CIGÁNYHOZ

1

Ki tette le a fegyvert
Világosnál? A versek?
A verseim?
Ki úzótt
e vadonba, ahol
minden levélrés
egy áruló szeme? Minden fűszál
kettétört kard. Minden lehullott
gally koldusok kiszáradt, alamizsnáért könyörgő
karja. Minden zörej, még a lepergő
levelek alig hallható
nesze is puskadördülések
visszhangja vagy a homlokba fúródó
lövés maga.
Ösvények hurkai
fojtogatják az erdőt.
Tisztássá irtódott a holnap.
Nincs menedék, fegyvertelen
csöndjét a rengetegnek ágak
pattogása töri –, pisztolyt emelnek
önmagukra a fák?

A rétek
már kezesedve
ringatják csendőrlovak árnyát.
A tó,
reszkető varrólány, az ég

hóhéringét ráncolja gondosan
báli ruhák fodraivá.
E tájba
volna még visszaút, tudom.

2

Sortűz elé? Eső kopog,
pergetve tompa dobverőit.
Fogaim közt virág vacog;
tán azt hiszi, havasok örlik.

Zöld szárát rágom – keserűség
itatja át minden szavam.
De hát miféle havasok közt
örölsz te engemet, Uram?

Mint én e gyomot, úgy szorítod
összezárt szádba sorsomat.
Csillogjatok keserű nyáltól,
virág-kínlódású szavak!

Oda az emberek vetése. –
Míg gyászba varrják az eget
az éj vastúí, rongy virágom
szorongatom és rettegek.

FEGYVERLETÉTEL

Azt hittük, sorsunk szálait
jövendővé szövö e kor.
Megszótttek szőnyeggé, mire
a hódító tipor.

Harcolni? Itt, ahol a domb
s a rétek kendőjén a dér
a győzteseknek felkínált
só és kenyér?

Gyászunk sötétlik, mint a vérben
megalvadt rög feketesége.
Szétporladunk vagy eljutunk a
zsarnok szívébe?

Mint sziklák közt a tűz, lapuljon
fogaink mögé a nyelvünk!
Égessen, mit kimondani
nem lehet, legalább mibennünk!

VÉGVÁRI DAL

Csend támadt – a feldúlt vidékről
a zivatar már elvonul,
s ágak ínyéről vicsorít ránk
esőcsepp-fogsorral az Úr.

Végigezüstlik a tócsán
a rettegés, szellő ha rebben.
Hőköl a ló... Továbbbereszt vagy
szétszaggat bennünket az Isten?

A rongyos, megfakult mezőket
rólunk, Uram, letépheted –
Magyarország határait
ránk rajzolták a sebhelyek.

Annak oltalmazzuk, ki tőlünk
elhódította – legalább
kardunk élén csillogjon ez az
esőcsepp-gyöngyosoros világ!

SZAKADJ, MAGDOLNA-ZÁPOR

ÉJSZAKA, FEKETE MÉNES

Ó, éjszaka, fekete ménes!
Mezőimet végigtapostad,
de csikószem-csillagaid
mégis nekem világítottak.

Ó, éjszaka, fekete kendő
parasztasszony-erdők fején!
Szövetkezem a virradattal,
és gyászodat letépem én.

Sovány cserjék hófödte tájon –
porcelán tálban özgerinc.
Sötétség, véres lakomádon
csontig pusztítasz engem is.

Bokorra bővölt paripám
sörényét szélvésszel cibálod.
Én erdőkkel, tornyokkal mégis
szétszaggatom hóhérpalástod.

IMA

Tömjénfüst-szürke fellegek.
A zápor olvasóját
morzsolják ráncos fák. – Miket
motyogsz Anyóka-ország?

– Könyörgök, holtjaim porából
hogy kendert ne növeessen,
kötéllé őket meg ne fonja
nyakad köré az Isten.

A keskeny hold fehér sebére
könyörgöm hajnalok varát.
Itt minden fűszál penge éle:
szétszabja a tücsök szavát.

Kötényemen vigyázva járkálj,
félve sandíts az égre éjjel!
Megvakít a tábarnok-Isten
ezernyi csillag-rendjével.

Vigyázz Te is, haló porodból
hogy kendert ne növeessen,
kötélnek téged meg ne fonjon
nyakam köré az Isten.

INGEMET VARRJÁK

A zivatar ezernyi tűje
kihímezi a réteket.
Kinek készítik e palástot –
elhagyja Isten az eget?

Vagy sebet ütnek, s nemsokára
ezer pipacsból vérzik el
a táj? Ki öleti virágba
viharok sortüzeivel?

Tű szaporáz – ingemet varrják;
golyó kopog – gyilkoltatom.
De csontjaimnál is fehérebb
esők mosdatta holnapom.

KÖNYÖRGÉS LÁNYOM ÉLETÉÉRT

Halálunkat örökölted?
Csak annyit, hogy meghalunk majd,
rettegésünkből csak ennyit,
sorsunkból csak azt a percet,
amit kettévágnak örült
ollóként a mutatók – csak
ennyit, semmivel se többet?

S mi is – ollóként csapódtunk
össze, kettémetszve sorsod?
amikor azért öleltünk,
hogy te végre megfoganjál,
te, ki eddig nem jöhettél,
kenyér, cigaretta, labkér,
kabát, cipő, gyógyszer voltál.

Három évig asztalunkon
csontoddá száradt a morzsa,
véred ittuk tejben, borban,
fillérünk szemed ragyogta,
három évig faltunk téged –
neked mért nem kell a húsunk?
Könyörgünk hozzád – egyél meg!

Könyörgésünket meghallgasd!
Rettegve hallom a farkast,
aki tücsöknek álcázva
hangjával füvet fűrészel,
a virágot tövig rágja...

Sötét van – villámok gyújtásák
réteinket pipacs-lángra!

Hogy az Isten lássa – égünk,
ha nincsen is, lássa – égünk,
hogya vak is, lássa – égünk!
Égünk áldozati tűzként,
égünk érted, kicsi lányunk,
hogy te nekünk megmaradjál,
ne örököld a halálunk!

GYÓNTATÓ FEHÉRSÉG

Hóhullás némasága,
te gyóntató fehérség,
függönyöd előtt állva
vallok – feloldozol még?

Meggyónom gyávaságom,
magányom, rettegésem,
gyónom meleg kabátom,
kiszikkadt ölelésem.

Tudom, hazám is méltán
nem fogadott fiának,
bár cinkosa lehettem,
mint folyondár a rácsnak.

Vérem piros didergés;
ereim jégvirága
hasztalan dermed Isten
sötétlő ablakára.

SZAKADJ, MAGDOLNA-ZÁPOR

Szakadj, Magdolna-zápor,
szoknyáiddal suhogva,
akácfa-Jézus Krisztus
lábát füröszd zokogva!

Verejtékező vállán
terülj szét csapzott hajjal!
Orcádba szökő véred
pírja Nagypéntek-hajnal.

Zuhogj – ha ily hatalmas,
csodát tehet a kín;
s Krisztus-sebek fakadnak
a meggyfák lombjain.

Nézem – s most döbbenek rá:
mióta élek, várlak.
Magdolna, drága tested
itassa át ruhámat!

Szakadj, Magdolna-zápor,
szoknyáiddal suhogva,
mint egykor Őt, fürössz meg
és bocsáss el zokogva!

AJÁNLÁS

A mező Veronika-kendő:
töröld belé az arcodat!
Ne hitgesd magad, hogy e
földön más nyomod is marad.

S elég is ennyi. Ím, öregszik
elfáradt arcoddal a rét,
s kirohad fogaid közül
a virágmag-keserűség.

Vadvízzé simuló szemedre
majd jégkéreg-szemhéj tapad;
és pillaként verdes a nád a
tél nyugodt egei alatt.

A mező Veronika-kendő:
töröld meg veritékező
arcod benne – magába oldja
maró emléked a jövő.

A JANTRA HÍDJÁN

BOLGÁROK

Tűzvések füstje száll – ma éjjel
felmarja tán Isten szemét.
Békákkal: rángó kézfejekkel
matat az iszamós sötét.

Krisztus vért veritékező
arca a pipacssal teli
rét, s torra csendülnek fölöttünk
csillagok ónsérlegei.

Bokrok turbánjai – törökké
válik a föld is? Azzá válhat!
Elbújtatja az anyanyelv
szerzetesköntöse hazánkat.

S ha elfogyunk – a nádasok
törnek majd kopját a szélben,
tenyerünk, arcunk ráncai
tüntetnek minden levélen.

Elvegyülünk a templomok
falán a szentek seregébe,
de emlékezni fog minden faág
bordáink görbületére.

SZÉKELYEK

Évszázadok kalászaiból
kipergő népek sorsa sorsunk?
Ringunk a szél bölcsődalában...
Holnap ki tudja már, ki voltunk?

Asszonyaink párnára, ingre
mentik a szűkülő hazát:
vásznaikon az elkaszált
rét nekünk pompázik tovább.

Úzhatnak – minket jégveréssel
szögezett e földhöz az Úr,
hol sírok kopjafái vívnek
miértünk halhatatlanul.

Szövetkezünk, hogy megmaradjunk.
Oltár az asszonyok öle:
átlobban öleléseinken
Isten teremtő gyönyöre.

Ringunk a szél bölcsődalában...
Már borzolódnak a füvek.
Villámlik – martalóc-vigyorba
rándulnak újra az egek.

A JANTRA HÍDJÁN

Kozák és lengyel nagyapáktól
származó bolgár és magyar;
május tizenhat, Jantra hídja,
Tirnovó, éjjel egy, vihar.

.....

Villám lobog – országhatárok
népeket torzító hege,
vagy mást jelent – leánymosollyá
lobban el az idők dühe?

Mosollyá hamvad, mosolyoddá,
mely hetedhét századot átjárt,
míg kezéd kezemben Petőfi
sebéből kihúzta a dárdát.

A vihar elvonult, kitisztul
az ég, már csillaggal tele:
népvándorlás korabeli
lószerszám ezüstverete.

Mióta ismerjük mi egymást!
Állunk a Jantra felett.
Tenyeremmé szűkült hazám,
hazámmá tágult tenyered.

TŰZBE VETETT EVANGÉLIUM

OKTÓBER

A szürke szerzetescsuhás
krumpli bebújt a földbe,
és rozsdás páncélban kísért
bogáncként Don Quijote.

Milyen rontás vetkőztetett
sorstalanná, bokrok, füvek?
Esik – Merlin csontujja ír
a vízre varázsgyűrűket?

Esik – ezer Szent György hajít
dárdát a sárkány-diófára.
Esik – a pokol köreit
rajzolgatja a pocsolyákra.

A pocakos krumpli-barátok
horkolnak már a föld alatt,
és didereg bogáncs-sisakban,
ami jó belőlünk maradt.

NOVEMBER

A fonnyadó falevelek,
mint öregasszony-ajkak.
Szétgurult olvasószemek
a földeken a varjak.

És templomboltozat az ég,
a felhő Isten árnya.
Görnyed a novemberi rét
bokrok alázatába.

Imát motyognak levelek:
elfonnyadt, ráncos ajkak.
Megalvadt vércsomók utak
ereiben a varjak.

JÖVENDŐLÉS EGY TÉLRŐL

Fekete ágakra telepszik
a hó – csíkos fegyencruhát
kapnak majd a kopaszra nyírt,
felemelt karu fák.

Ez lesz az erdő. De a réten
ököllé fagy a rög, s az égbe
varjakat hajigál a kínok
s dühök vad feketesége.

TAVASZDAL

Hóvirágok, ti vízbe fúló
szájából villanó fogak,
összezáródtok görcsben, a
kín elsikoltatlan marad.

E földön Isten mellkasán
leomló sodronyong a zápor,
s holnap nem porzószáj: fullánk
mered reám minden virágból.

Eszelős ajkain: fehér
hab reszket majd a meggyfalombon,
fegyveren csillant fény a szó,
engem vakít meg, ha kimondom.

Hóvirágok, akik e tájban
csontfényvel villogtok köröttem,
összezárt fogsorotokat
feltépem én – sikoly a testem.

SZÁRSZÓI TÖREDÉK

Városaid bogok a hálón,
mit kivetett reám az Úr.
Vergődtem hát benned, Hazám,
boldogan-boldogtalanul.

Hozzám nőttek cseréptetőid:
ne hánts le pikkelyeimet!
Tarts meg – a Semmibe ne ússzam,
ha benned szomjan is veszek.

.....

Úgy halok meg, hogy igazi
szép arcod nem láttam soha.
Vagy arcod volna címered:
e felpuffadt bankárpofa?

Pérez kell? Mint halott koldus szalma-
zsákját, feltépem az eget;
fogadd el: zsugori kezébe
csillag – a *vashatos* – pereg.

REKVIEM-TÖREDÉK

Dominó ez az éj, e csillag-
pöttyös fekete csontlapok:
holt fiam játéka, mit Isten
asztalán szép sorba rakott.

.....

Testünk elbukott forradalma,
vérízű lett minden falat:
törékeny nyakcsigolyád roppan
guillotin-fogsorunk alatt.

KÖRVADÁSZAT

Nyírfá s tükörképe a tóban: kártyalap.
Isten és Sátán kártyáznak az őszi
táj asztalán – Isten veszít s fizet
lerogyó szarvast, felbukó nyulat.

S jönnek a vadászok, puskacsőtorkolat
szemük is, a véráztatta iszákon
Európa térképe: vérfolt-fővárosok,
szájukat nyitják – csontokkal fehérlő lövészárkokat.

A tó partján döglött halak
hevernek, mint kivájt szemek, – a vizek megvakultak,
s jönnek a vadászok, a láthatár, mint halszáj, összezárul,
s égtájak célkeresztjén megáll és vár a vad.

SÁTÁN ÉS ISTEN FOGLYA

Rám kattan, mint fénylő bilincs,
a reggel horizontja,
világ priccsén felébredek:
Sátán és Isten foglya.

Eső kopog az ablakon,
minthogyha fakupában
kockát rázna unatkozó
börtönöröm, a Sátán.

A szél Isten szakálla, leng,
ördögmancs – ág cibálja,
s jönnek az Úr angyalai:
a felhők bamba nyája.

Nézek a szerteröppenő
siheder-ördögökre –
elgörbült, vérrozdás karom:
platanlevél pörög le.

Lenn fürtelem, fennen közöny,
sörét ver ablakomba,
vadnyúl-irhámon hajbakap
sátánhad, angyalhorda.

Szabad álmomból ébredek:
Sátán és Isten foglya,
s rám kattan, mint hideg bilincs,
a reggel horizontja.

TŰZBE VETETT EVANGÉLIUM

Mint papírhulladékkal teli réten
ételt keresgélő kutya,
futkos pupillám a szemfehéren,
de Istenre nem talál soha.

Vágóhíd szemétgödrei, ti véres-
tályogos koldusszemek,
ti láttátok Őt, aki egykor
kigondolt benneteket?

Vadnyulak, akiket a róka
úgy lóbál fogai között,
mint tömjénfüstölőt – utolsó
percekben láttátok Őt?

Ágak közt zápor serceg, mintha
Magdolna fésülné haját,
villámlik – szikrát vet sörénye,
nézem eszelős-boldog mosolyát.

A hold-tonzúrás éjszakában én is
prédikáljam hülye vizeknek,
hogy a Mennyek Országá ők,
hol ponty-arkangyalok lebegnek?

Futkos pupillám, mint a réten
szemét közt turkáló kutya,
papír, papír – Isten nevét nem
írom reád többé soha.

HÁBORÚS TÉLI ÉJSZAKA

ÁDY ENDRE EMLÉKÉNEK

I

Különös éjszaka ez, be különösen
fénylik – ahogy rásüt a gyertya lángja –
poharamban a vörösbor: összecsavart színházi függöny, –
milyen színjáték kezdetére várva?

Különös éjszaka ez, kísértetesen
ragyog föl hirtelen az ablak jégvirága,
akárha áttetsző tenyér – nem látszik, csak a ránc;
tenyerét az üvegnek
ki feszíti? ki készül
betörni hozzám? ki által leszek
lesújtva vagy megáldva?

Különös éjszaka ez, didergek a holdnak
mindenen átható röntgenfényében állva,
áttetszik benne húsom, csontjaimnak
se látszik, csak az árnya,
de véremen megtörik, nem hatolhat
ereim pirosába,
állok eleven vérfaként, pirosló
ágaimat kitarva,
kapaszkodom piros gyökereimmel
a téli éjszakába,
állok meggörnyedvén az éjnek
fekete szelében – tündérfa, Isten-átka,
törzsemen már a kidöntetés jelével – milyen
szekerce sújtására várva?

Ver még a szívem,
patkók csattognak bennem, hóviharral
küszködik egy lovas.

Hová fut?

Milyen üzenet bízott reá?

Befúttá az utat a hó, két oldalán
a fákon varjak – csontvázakra aggatott kitüntetések.
Hová futhatnék? Ez a föld
fáiban is hősi halált halt, csak a csillagok
pislákolnak: felhők sírdombjain a gyertyák.
Didergek a mennyország
– közönyös hangyaboly – küszöbén, tücsök a meséből.
Kinek kell már az énekem?
Alszik a hangya-Isten.

Befúttá az utat a hó.

II (Dal)

Mint almafa lombján az ágak,
áttetszenek húson a bordák,
csüng rajtuk piros almaként
a szívem – tépd le, Magyarország!

Nem kell? Túl keserű gyümölcs?
Az, hisz az Isten is kiköpte.
„Testvér, mi var voltunk e föld
sebén – lepergünk hát örökre.”

Var voltam? Átvért kötés csak.
Vér, genny, mocsok rajzolt rám mappát.

Térképed nincs igazabb nálam,
belém vagy írva, Magyarország.

„Hallgass, testvér! Besúg a zápor,
úgy ver, mint meghajszolt szívünk.
Tavaszbba, nyárba, őszbe, télbe:
tömlöcnek négy falába ütközünk.”

Piros csizmákban mégis, mintha szívek
kelnének lábra, indulok már.
„Piros csizmáid, mint két vérező seb,
nem hiszem, hogy messzire jutnál.”

III

Különös éjszaka ez: fény lobbant a mennyben,
s futott le pörögve, – talán
a csillag, mely nevezteték Örömmnek,
az hullott közibénk,
mert a vizek megkeseredtek,
és szívemet, mint vörös bársonyt a cigarettaparázs,
átégette – íme, keresztülfúj rajtam a szél;
állok, mint céllövöldében az átlőtt papírfigura,
hallgatok ringlispilzenét, előttem sörhab a
hóbuckás téli táj, álmodozom papírrózsák között,
míg serényen töltenek, céloznak rám a legények.

A csillag, mely nevezteték Örömmnek,
hullott a vizeinkbe,
és váltak forrásaink keserűvé; mint lúgot ivott
cselédlány, vonaglik e meggyalázott ország;

katonavonatok rágják le falvait: hernyók a faleveleket.
Asztalomon a bor a gyertya különös
fényében, mint vért buzgó seb, remeg;
s forró lámpa a hold: a holtak lelke lepkeként
forog körötte, és megperzselődve a
földre visszapereg.

Különös éjszaka ez: ím, a lassan forduló
földön, mint katonaindulót harsogó
gramofonlemezen a tű, sisterereg az a csillag,
mely Ürömmek neveztetett.

IV (Voltak itt tavaszok)

Voltak itt tavaszok! A fűzek
– felbátorult béreslegények –
tavak selyemszoknyáit túrták,
kisasszonyokkal ciceréltek.

Robogott Szent Györgyként a zápor,
kővé vált sárkánypikkelyek:
dárdáitól recsegték, törtek
kastélytetőn a cserepek.

A hóvirágok – ördögínyből
nőtt fogak – ha ránk vicsorogtak,
csizmáink, jégállkapcsokat
roppantva szét, rájuk tapostak.

Láttuk a holdban: ezüstitálon
Szent János levágott fejét,
mosolygott ránk és prófétálta
Krisztus-idők jövetelét.

Táncolhatott orfeumokban
Salome szemérmetlenül,
mi csillagos eget: gyertyákkal
rakott asztalt ültünk körül.

Virrasztottunk és énekeltünk,
szomjan forradalomra, borra,
ittunk, amíg tábornoki
vállrojtokat termett a bodza.

És réteket fércelt a zápor, –
ki látta, míg tartott az ünnep:
szapora tük varrják az ország
testére a katonainget.

S nőttek a kukoricacsőre
vicsorgó, sárga fogsorok,
duzzadt a burgonya – a föld
húsában rákdaganatok.

Virágzó fák – egyenkokárdás
besúgók – álltak sorfalat,
és várták már Betlehem jámbor
barmait a vágóhidak.

A világ besoroztatott, –
az erdők napszitt zubbonyán
a vér és genny átütni készült,
és megteltek a vagonok:

ACHT PFERDE ODER ACHTUNDVIERZIG
MANN.

V

Különös éjszaka ez; szemközt a dombon,
mint galléron pizsokcsík, ösvény feketélik,
letépett ing a táj – kifosztott
katonahulla az ország.

Most látlak igazán, Uram!
Ereid lövészárkok,
piszkosan hömpölyög bennük a vér,
két szemed két puskacsőtorkolat,
fogaid sírkövek, felpuffadt nyelved,
mint dögön hízott eb, kushad közöttük.

Most látlak igazán, Uram!
Katonád voltam, kiállok a sorból,
letépem vállrózsáimat,
letépem vállaimról a Napot, a Holdat;
sorakozzék fel a kivégzőosztag,
szememen fehér kendő: behavazott ország,
holtomban is letéphetetlen.

Ágak csapódnak ablakomba, mintha
a Semmiből lecsüggve
kalitka imbolyogna,
az verdesné az üveget rácsaival.
Vergődik benne foglya:
a téli éjszaka.
Ki szabadítja ki?
Ki szabadít meg engem?
Ágak csapódnak ablakomba, mintha

ketrecem rácsai.
Különös éjszaka ez, be különösen
pislákol asztalomon a gyertya;
átsüt a gyertyalángon
a börtönőr szeme:
Istené. Égek benne,
és égnek könyvlapok, lobognak
bibliám lapjai,
lángolnak angyalszárnyak, égnek a sorok, mint
máglyán a holtak – égett toll szagát,
égő zsír bűzét érzem én,
érezem már holtomig.

VI (Vadászat)

Lovas-árnyalakok a ködben,
a horizont körhintaként forog,
vonulnak lassan festett naplementék,
kútgémek, őzek, bőgő szarvasok,
cukormáz-tavon hattyúárnyak,
s egymásba folyva virradatok, esték
forognak a körhinta koronáján,
deres mezőn: mézeskalács-sziven
halastó tükrös négyszöge remeg,
kicirkalmazva rajta: Örök Emlék,
betűi közt halszáj tátong: cselédlány
készségesen tárulkozó öle,
s a messzeségből csizmák döngenek,
tágul a táj s szűkül, új s új mentre
fordul a körhinta, kíséri
cigánybanda és katonazene,

Rákóczi-induló, Radetzky-mars
és Száz forintnak ötven a fele,
s paták szikráznak, csizmák döngenek,
lovas árnyalakok a ködben,
forog a hinta, tart tovább a búcsú,
körvadászat papírmasé lovon,
úri vadászat, nincsen kezdete,
úri vadászat, vége nincs soha,
hová futhatnál, virradat vada,
hová futhatnál, vadnyúl, szarvas, őz,
előtted válik hajlongó cigánnyá,
s zendít rá trágár nótára a fűz,
sörétszemekkel riasztgat a bodza,
véredül fröccsen szét az áfonya,
úri vadászat, nincsen kezdete,
úri vadászat, vége nincs soha,
boldog, ki hulltát érezvén megállhat,
s golyó teríti földre, nem kutya,
és tart tovább a búcsú, a vadászat,
a horizont körhintaként forog,
mézeskalács-dzsentrík nyeregbe szállnak,
lányszobák rózsaszínű álmai,
bugyiké, akik letépetni vágynak,
fonnyadt emléké, kik gyötretetni vágynak,
lapos bukszák és duzzadó herék,
hová futhatnál, virradat vada,
kutya kerülnek mindenütt eléd,
úri vadászat, nincsen kezdete,
úri vadászat, vége nincs soha,
és vár a bor a kocsmasztalon,
nagy kancsó és tizenhárom pohár,
körben, mint Krisztus az apostolokkal,

torzképül az Utolsó Vacsora,
hová futhatnál, virradat vada,
hová futhatnál, vadnyúl, szarvas, őz,
előtted válik hajlongó cigánnyá,
s zendít rá trágár nótára a fűz,
üres a kocsmá, de majd megtelik
veríték-, vér-, nyers hús- és kapcászaggal,
okádék bűzével, no meg a nóták
édeskés akácvirágillatával,
és kártya csattog, mintha angyalszárnyak,
s holnap is tart a búcsú, a vadászat,
forog tovább a horizont, forognak
papírlovasok a papírlovon,
mézeshuszárok a kalácslovon,
egymásba folynak virradatok, esték,
ezer éve vadászat, vigalom,
úri vadászat, nincsen kezdete,
úri vadászat, vége nincs soha,
árnyhattyúk úsznak cukormáz-tavon,
és kártya csattog, mintha angyalszárnyak,
forog a hinta, kancsók, poharak,
és Lement a nap a maga járásán,
Akácos út, ha végigmegyek rajtad én,
tart még a búcsú, a hajtóvadászat,
boldog a vad, ki puska elé állhat:

SEBÉBŐL VÉRZIK EL AZ ORSZÁG.

VII

Különös éjszaka ez, ráng, ráng a gyertya lángja, mint
erőszakolt asszony; lobog,
mint katonavonat után lengetett kendő;

leng, mint akasztott hullája a szélben;
remeg a gyertya lángja,
mint döngetett kapu, –
Uram, Tehozzád kérnek
bebocsátást a holtak.

Áttörnek égő hajjal,
lángoló körmökkel, füstölgő orrlukakkal,
jönnek Galíciából, Verdun és Doberdo alól,
előzönlük a paradicsomot, és a Te szent
trónusod előtt összecsapnak újra.

Ezt akartad, Uram?

Ezt akartad Te, aki mint
spongyát vetted kezedbe a világot,
és letörölvén véle visszavont
parancsolataidat, most utolsó
csepp vérünk hulltaig csavargatod?

Üres már a mennyek
fekete táblája, Uram.

Remeg, remeg a gyertya lángja, mint
tüzes kard a sötétség hüvelyéből kivonva;
remeg a kardod, Isten:

MOST ÉN KÖVETKEZEM?

VIII (Passio)

Krisztus-éjszaka, tenyered
átszögezték a csillagok.

Tücsökcirpelés – tehetetlen
kínban fogad csikorgatod.

A Mindenség feszületéről
hogy nézel engem, Éjszaka!
Még meddig hordja arcod e
Veronika-kendő Haza?

Vérző vonásaid letörli
talán mirólunk a jövő.
Borulj ránk, Megváltó Sötétség,
Te sorsunkká feketedő!

Peregnek még harminc ezüstként
kalászból a búzaszemek.
De szomjunk enyhíteni gyűlnek
ecetes spongya fellegek.

A Mindenség feszületéről
meredsz rám, Krisztus-éjszaka.
Ki Téged lát, nem futhat e
kendőnyi országból soha.

IX

Különös éjszaka ez, be különös
színben játszik a gyertya lángjánál a bor:
színházi függöny vöröse, levonva még, – milyen
színjáték kezdetére várva?

Különös éjszaka ez, sötétjében, mint lúgot ivott
cselédlány, vonaglik e meggyalázott ország.
Katonavonatok rágják le falvait: hernyók a faleveleket.

Különös éjszaka ez, az asztalon
reszket a gyertya lángja,
vergődik, mint horogra akadt hal; remeg,
mint tüzes kard a sötétség hüvelyéből kivonva.

És égnek könyvlapok, bibliám lapjai, felizzanak
a sorok, mint máglyán a holtak – zsíros bűzüket
érezem már holtomig.

Miért nem vetsz a tűzre
engem is, kiszáradt tündérfát, Uram?

Üres a mennyek táblája, a csillag
csak krétanyom repedéseiben.

Ágak csapódnak ablakomba, mintha
a Semmiből lecsüggyve
kalitka imbolyogna,
az verdesné az üveget rácsaival.

Ki szabadítja ki
fogyát: a téli éjt?

És felragyognak ablakomon a
jégvirág ráncai: tenyerráncok, – a fagy
tenyeréből ki jósol még nekem
könnyű halált?

Befűtta az utat a hó... Ver még a szívem,
patkók csattognak bennem, hóviharral
küszködik egy lovas.

Hová fut?

Hová futhat még, meggörnyedve, gyötrött
arcát a halál fekete szelébe tartva?

Milyen üzenet bízott reá?

MEGTALÁLT VERSEK

SOVÁNY VIZEKBŐL

Sovány vizekből bokrok arcát
nem issza már az ég;
kék hűvösségre zöld viharzást
most váltott át a rét.

Az ágak üres szemében
feketesség mered,
s a füvek a kenyér-sötéten
próbálják élüket.

Szép arcod emlékként sugárizik,
hiába vagy velem –
csak az lehetsz már, aki voltál,
élőnek jeltelen.

Mint zöld beszédét elfeledve
a lomb ring hangtalan,
s már nem mondhat többet magáról,
csak azt, hogy árnya van.

MOST

huszonnyolc éves vagyok, és nem tudok szeretni senkit. Szeretném, ha volna Isten, és megbüntetne. A kezemre verne vagy a sarokba térdepeltetne, leíratná százszor velem: *Szeresd, akik téged szeretnek, hogy ne vedd el jogtalanul az ő szeretetüket!* De nincsen Isten, csak a Sátán van. Őt látom. Kedvesem mosolyában is szarvának görbülését; patája az éjszaka, a patkója a hold. A várost, ahol születtem, mint lazán felvarrt gombot, leszakítja a földről. Szeretnék kisgyerek lenni, aki csak a kutyáktól fél és az idegenektől. Most attól félek, hogy megszeretnek. A Sátán meggyűlölt engem; én nem merem őt gyűlölni sem. Mit tegyek, hogy magamra hagyjon? Mit akar tőlem? Este a bokrok gonosz vénasszonyok; körém kuporodnak, motyognak, talán a nevemet mondják visszafelé, hogy megrontsanak. Ujjait, száraz, bütykös ágakat, összekulcsolják – érzem, hogy meg akarnak fojtani. És akkor valaki átölel, megcsókol, el akar vezetni innen. De akárha csiga mászta volna meg a számat, irtózom, és bár látom szárnyait, amint megcsap a tollak avas zsírszaga, elundorodom, holott az Angyal jött el értem. S az öregasszonyok összevihognak, előttem ürítenek: varjú lesz minden ürüléksomó. Nyitnám a szám, s egyszerre kívülről látom magam: fogaim sírkövek, a nyelvem kushadó eb, dögszagú. És megvirrad; Krisztus keze a hajnal, vérzik.

Emelj föl engem! – mire kimondom, nem látom őt, megindulok,
a fény ürességében megyek – nincsen Isten,
nincs bennem szeretet senki iránt;
csak a Sátán van, aki gyűlöl engem,
de nincsen terve vélem – hagy szorongani, hagy élni,
zabálni, szeretkezni, pénzt keresni,
hazudni – rám hagy mindent, mintha haladékot adna:
mire?

A MEGSZÜLETŐNEK

Te, aki még meg sem születtél,
kinek csontja liszt és cukor még,
húsod hogy épüljön, a borjat
a tagló alá most vezették,
combod még hálóban ficáncol,
saláta levelén tenyérkéd
ráncai is most terveződnek,
ezüst hajad még holdsugárból,
de koponyádnak glóbuszán az
erek már délköröket szőnek;
Te, aki vagy, de nem vagy mégsem,
hallgass meg engem, akinek már
tenyérráncai levelek
erezetébe visszafutnak,
halforma lábnyomaim is
zavaros pocsolyákba bújnak,
körmeimet várja a föld:
éjében holdakként ragyognak;
hallgass meg engem Te, kinek
adatik megszületni holnap.

Itt állok én, s szívem köré
a vérerek úgy tekerednek,
mint kígyó a tiltott gyümölcsre;
miféle istenátka vert meg,
hogy irtózik tőlem a föld;
magamat kikkel fölfalatnám,
szívükből-szájukból kivetnek?
Magamból bujdosnék – hová?

Idegeim, mint elszakadt
vezetékek, egymásra hullnak;
fölszikkrazom, de nem zuhog
a szomszagos földekre a zápor
a mennybolt száraz homlokáról,
csak összezúzott madarak, csak
megörölt álmaid dere.

Itt állok én, Te eljövendő –
de hát mit adhatok neked?
gyermekkorom: vattacukorral
beragacsolt ünnepeket?
hogyan édeskés lett, mire számhoz
ért a szó: szabadság, jövő;
adom a díszletek aszályát,
az indulókat recsegő
májusi utcát, céllövöldék
durrogását, vagy ami most
sokasodik, magunkban is,
a táblákat, hogy Eladó,
Magánterület, Belépni tilos?

Te, aki még meg sem születettél,
kinek csontja liszt és cukor még,
húsod hogyan épüljön, a borjat
a tagló alá most vezették,
combod még hálóban ficáncol,
saláta levelén tenyérkédek
ráncai is most terveződnek,
ezüst hajad még holdsugárból,
de koponyádnak glóbuszán az
erek már délköröket szönek –

amiért megszületned, élned
érdemes, bennünk nem leled meg;
hogy újra mondd az anyanyelv
minden szavát, meg kell születned,
hogy a világot elnevezzed:
a szépet szépnek, a szerelmet
szerelemnek, az igazságot
igazságnak, és magadat,
akiben előbb lesz az élet:
minden jövőendő kezdetének.

ISTEN FŰSZÁLA

DALOK HARMINCÉVESEN

I

A nyirkos égen fellegek:
penészes, süppedt szalmazsákok,
dér hull belőlük: fénytörök, –
beh sivár, Uram, a lakásod!

Itt varjakkal gombolt, fehér
köd-ingben vár reád a rét,
domb térdel, nyújt feléd esengve
imára kulcsolt jegenyét.

Hiába kérlelünk, Uram, –
világod ily hamar meguntad?
Ajtódra, látom, most akasztod
a biztosítólánc-Tejútát.

II

Csillagok, csillagok, Mennysország
kőkerítésén üvegcserepek,
elvézrik rajtatok a zsoltár,
Isten elébe nem mehet.

Bordáimat ki lajtorjának hittem
mennyekbe, most magamba visszahullva
nézem, hogy könyököl ki Isten
a holdra, mint homályló kocsmapultra.

Tenger és ég ablaktáblái között
vergődő légy volt énekem,
végtelenből csak a határtalanba, –
szavaim nem szabadulhatnak sosem.

A NAGY VADÁSZ

Poharát duhajul az ég
tükrébe vágta, és lőn éjszaka,
csak tükörcserép-csillagok, csak a
telihold csorbult szélű pohara

világít, ám ha gally reccsen, ha a
vadvizeket zápor hugyozza, Ő
jár-kél közöttünk, és szemeiből
ólomsörét pislog, s mi kushadunk.

Mert tekintetétől a nyúlprém
felbukfencezik kabátostul, és a gyertyaláng,
mint asszony a kéjben, felszítva ráng
fenséges horkantásai szelében.

Mert állunk mindenütt a négy
égtáj célkeresztjén, hiába
lengünk ki jobbra-balra, telibe találja
az utolsó szavunkat is.

Jár-kél köztünk a Nagy Vadász, az ég
tükörromja alatt, s iszákjából a megsörétezett
hajnalok vére a földre csepeg,
s éjszakává visszafeketedik.

POHÁRKÖSZÖNTŐ

A poharakban bealkonyodik
a vörösbor elkorhadtak a fény
mestergerendái hamarosan
fejünkre szakad a sötétség
a föld már síkos testtel a vihar
kezében vergődik s mint kés alól
kipergett pikkelyek csillognak a tavak
villámok krétavonásaival
felíratik a palaszürke égre
egy láthatatlan kéz ítélete
EMELJÜK HÁT POHARAINKAT
mert többé nem fűzzük a primás
vonójába a térkép lapjait
bankó helyett s malacformájú felhők
szájukban hold-citrommal nem lebegnek
többé az alkonyatban mert mi lettünk
a tavak melyekből a hajnalt
kimerték s mi vagyunk az Isten
hóbefúttá lábnyomai
a mi vérünk alkonyodik a borban
IGYUNK HÁT EZ AZ UTOLSÓ POHÁR

ÉJSZAKA

A holdon mint egy léken át
elfolyt a fény bora
s dohszag maradt utána és
a hordó-éjszaka

s valami furcsa percegés
a mennybolt dongái mögött
talán egy patkány rágicsál
talán Isten zörög

vagy talán egy patkány az Isten
de mindegy is hiszen
mindegy kihez imádkozunk
egy hordó mélyiben

s hová jutnánk a korhadó
dongákon túl ki tudja
a Mennybe-e vagy egy sötét
és nyirkos pincezugba

TÉLI REGGEL

Behavazott táj abroszán
a hajnal vörösborpecsét.
Elmúlt a mámor, poharam
földhöz csapom – szilánkja jég.

A SZÁZADVÉG KÖLTŐIHEZ

A húsként pirosuló alkonyatot
ellepték csillag-kukacok, – hiába
vágjuk a holdfényt hagymakarikákra:
nem nyomja el a rothadásszagot.

ZRÍNYI

Az alkony feltépett hasából
kifordult felhők lóbelek a láthatáron
gyűrűznek véresen miért is látom
mindenben ütközet nyomát
én kinek könyvtárszobám lett a világ
s nem ütközöm csak erdei vadakkal
s zörög a sok pergamensárga nappal
lapozhatom unottan ez maradt
s egy öregedő asszony szoknyasuhogása
ahogy esténként teremről teremre járva
kioltja a fáklyákat mintha a
szférák fekete ruhás angyala
oltogatná a csillagokat
és költhetem megint a verseket
de engem már a vers nem költ meg újra
s túl könnyű volt rímekből rakni várat
követlek hát a sűrűségbe bújva
soká rejtőztél tőlem Istenem
most végre szemtől szemben állsz velem
FELISMEREM VADKANPOFÁDAT

ISTEN FÜSZÁLA

József Attila emlékének

Nézem, ahogy a nyári alkonyat
pirosuló nyelve nyalogatja a
fény sötömbjét, és lassan rám tapad
cserepes ajkakkal az éjszaka.

Micsoda szomjat kell majd oltanom
a véremmel! Ostoba, hogy hihettem,
hogy én vagyok e világ szomja, – most
látom már: félhold-szarvat hord az Isten,

s patanyomában összegyűlt esővíz
a tenger, kérődzése ritmusára
váltakozik a nappal és az éj, s mint
vakondtúrásra, lép egy-egy világra.

Nem tudtam én, hogy nyáluszályaként
leng a Tejút... De most mindent megértek.
Sötét van, és Isten fűszála, én,
ringok puha alsóajkán az éjnek.

ADY ENDRE VONATÁN

TRAUERMARSCH

Gustav Mahler emlékének

Tratatatam, tratatatum, tratatatum...

A messzeségből trombiták

réztücsökcirpelése száll,

előnti a Birodalom

réteit a trombita-csiganyál.

Tratatatam, tratatatum, tratatatum...

Közeledik a gyászmenet,

gyászfátyol-napfogyatkozás

a hölgyek arcán s rettenet,

de gyászölükben izgalom:

nyirkosodnak a gyászbugyik,

s jönnek a gyászfirkos urak,

éjből a frakk – a csillagok

óraláncán fityeg a hold,

és gyászos nemiszervük combjuk

között lélekharangozik.

Tratatatam, tratatatum, tratatatum...

Az élen gyászkancán üget

a tábornok, mindkét fülében

vatta – ha villám csattog is,

csak annyit hall belőle, mintha

csészén ezüstkanál kocogna,

plomba a tábornok fogában:

sziklába töltött ekrazit,

gyászzsebében a pakli kártya,

s azt látja, ha álmodozik:

a kártyalapok figurái

egymásnak lábbal fektetett,
véres katonatetemek.
Tratatatam, tratatatam, tratatatam...
Közeledik a gyászmenet,
huszárok mentéjén a sujtás
kanyarog, mint drótakadályok,
vonulnak a sötét mezőn,
cselédszoba-Birodalomban,
a szénaboglyák – kiscselédek
befülledt dunyhái között.
Tratatatam, tratatatam, tratatatam...
Trombita harsan – réztücsök,
közeledik a gyászmenet,
rulettgolyó-hold körbefutja
az eget, csillagzsetonok
gyűlnek az Isten asztalára,
a gyászhintó lassúdan úszik,
bakján a Sarkcsillag a lámpa,
vonul a gyász-Göncölszekér,
a tavak ablakát betörve
vízmélyig gomolyog az éj.
Tratatatam, tratatatam, tratatatam...
Közeledik a gyászmenet,
a réztücsökciripelésben
nyikorognak gyászkerekek,
s mint körfűrész, forog a hold,
csillagon – görcsön – felsikolt,
hasad a deszka-éj, az ében,
szekercecsattogás – ki épít
ravatalt vagy vesztőhelyet?
Trombita-csiganyálás rétek,
közeledik a gyászmenet,

gyászkancáján üget az élen
a tábornok, a hölgyek arcán
gyászfátyol-napfogyatkozás,
huszárok mentéjén a sujtás
szögesdrót, zúzmaralepett,
trombita harsan – réztücsök,
gyászarkangyal suhog az éjben,
lebeg a gyászolók fölött,
óceánjáró-nyelv ütődik
fogsora jéghegyeibe,
állnak cselédlány-dunya boglyák
trombita-csiganyálezüstben,
rulettgolyó-hold fut az égen,
csillagzsetonok halmait
söpri maga elé az Isten,
és réztücsökciripelésben
– bakján a Sarkcsillag a lámpa –
úszik a gyász-Göncölszekér.
A tavak ablakát betörve,
mint szétduzzant pezsgőspalack,
vízmélyig gomolyog az éj.

A TÜKÖR SZÉTTÖRT

A tükör széttört, cserepeiből
a látvány összerakható még,
de nem forr vissza mennybolthoz a föld,
s éjszaka nélkül száll le a sötétség.

A látvány széttört, cserepeiből
a tükör összerakható még,
de helyet cserél mennybolt és a föld,
s a nappalba átfolyik a sötétség,
árnyam fekszik az ágyba asszonyomhoz,
s aki a tú fokán átpréselődik,
az a pokolba jut.

A tükör széttört, cserepeiből
a látvány térképe kirakható még,
hol mindennek határa van, de a
határok között összezagyvalódik
tűpárna s Szent Sebestyén mellkasa,
a harangok s az ágyúk bronz, és
trombitaszínű sörrel indulókat
hörpintünk ki a kocsmákban, s a hó
az álcázóköpennyel felcserélhető.

A tükör széttört, és széttört a látvány,
s ki megpróbálja összerakni, össze-
zagyvál tükör- és látványcserepet,
a nappalok sötétséggel leöntve,
s az asszonyok árnyunktól terhesek,
a harangok kongásából kiöntik

a messzehordó ágyúk robaját,
és álcázóköpenyben minden évszak,
s csizmát kell húzni újra – a világ
cserepein ne járkaljunk mezítláb,
s menetelünk sörszagú indulókra,
a tű fokán lángnyelvek csapnak át.

ADY ENDRE VONATÁN

Hová robog ez a vonat ki tudja
az alkony fellegei mint asszonyi öl
piros redői szétnyílnak magába
fogad az éj és robogunk tovább ki
tudja hogy hová milyen éjszakába
micsoda anyaméh micsoda város
micsoda óceán magzatvize
micsoda ringás vérpiros homály vár
ki tudja istenem ki tudja
csak robogunk tovább a semmibe

Hová robog ez a vonat ki tudja
fekete szűz égő vörös szemekkel
fekete csapzott hajzata vonódik
utána sátán vasszüze hová fut
ki tudja talán csak a sínek
de ki tudhatja hogy a sínek is
hol csavarodnak föl a semmibe
aludni kellene igen aludni
talán ha elszívnék egy cigarettát
egy korty ital talán segítene
tán elaludnék ha egy asszony árnya
a fülke függönyén átkéklene
de az is lehet rajtam kívül már a
vonaton nem utazik senki se

Hová robog ez a vonat ki tudja
az állomások régen elmaradtak
megfulladok de zárva minden ablak

robogunk a földszűrű éjszakába
a záporba holtak zilált hajába
szikra száll vagy széttúrt csontok szilánkjá
ki tudja istenem ki tudja
s ki tudja hogy kik ülnek itt velem
mint röntgenképen áttetszik az arcuk
hol szálltak fel s mért nem szól senki sem
csak mosolyognak s áttetsző kezükben
fojtó illatú súlyos koszorúk
ki tudja hogy a vonat hova fut
meddig fúródik a párnás sötétbe
mint rozsdás szög a Krisztus tenyerébe
talán aludni kellene igen
nem tarthat már nagyon soká az út
hamarosan megérkezem

HALOTTAK NAPJA

ALKONY

A rókabundás alkonyat
most lendül át az égi partra,
s csillag-sövényen fennakad
bozontos, rozsdaszínű farka.

Kitépi és tovább szalad,
nyomára forró vért csöpögtet,
és mint pityergő vadnyulat,
kiejti szájából a Földet.

AKKOR IS OTT IS

A felhők szürke rabnőruhájában
sápadtan és félénken lépegetsz
a lágerudvar-réten át a fény
szögesdrótjai közt kelettől nyugatig
zápor-hajad leborotválták öled rózsaszín-lilás
kikericsét meggyalázhadják bármikor
éjjel a fennsík priccsén forgolódsz a hold
reflektora végigpásztáz aludni nem hágy
gondolsz-e rám ilyenkor aki egykoron
villám-hajcsatjaid kiszedegetve földig omló
sörényedben fürdettem arcomat
gondolsz-e még vagy csak a holnap
holnaputáni robot jár eszedben amitől lecsupaszított
erdőkké soványodsz míg el nem fogysz el nem hamvadsz egészen
az alkonyatokban de én a ködök krematórium-
füstjében is érezni fogom tested illatát
s akkor is ott is a te nevedet mondogatom majd
mikor egy tiszt unott kézmozdulattal
eldönti merre vezet tovább az utam jobbra vagy balra

CIRCUS MAXIMUS

Még kifeszül fölénk a mennybolt
felhőkkel foltozott, kék sátora,
beissza még a vért a megsötétült
porond lucskos fűrészpora,

a nézőtér is tapsol, bár a ponyvát
morogva rázzák az úri szelek,
s a lyukakon átvillámlik a Semmi,
az előadás vége közeleg;

ülünk még, bár hasadozik a vászon,
elpattannak a fény kötelei,
oszlopok dőlnek, ám mi egyre várunk,
rettegéssel és reménnyel teli,

bár előttünk csak Isten és a Sátán
megunt bohóctréfái zajlanak,
s mi hahotázunk gyáván, míg a mennybolt
rossz sátora fejünkre nem szakad.

SZÜRKÜLET

A menny kilép medréből, szennyes árján
felhők – felpuffadt angyaltetemek –
sodródnak és keringenek,
a süllyedő nap örvényébe bukva.

Álarcot vált a város, most a benne
kiterjedt űrt a villanyfény befutja,
s mint egy töklámpás, bárgyún és siváran
pislog a végtelenbe.

DE PROFUNDIS

Kényszerzubbony volt már az anyaméh is
s járkálok bár látszólag szabadon
a Mindenség csak túlméretezett
bolondokházi kórterem tudom

döngtettem hát a falakat hiába
a mélységből kiálték ám az Isten
csak a lélek légszomja és e szomjon
s más kórtermeken kívül semmi sincsen

átkopogok s ha néha jó erőtlen
morzén a válasz meg sem érthetem
ember vagy angyal küldi-e s fogolytárs
vagy láthatatlan rabtartóm üzen

ó nappalok fehér kendői számat
ki tömte be tivéletek nehogy
kiüvöltsem hogy már a semmi sincsen
s még ez a semmi is fogy egyre fogy

CIRCUMDEDERUNT

H. G. emlékének

A szürkület patkánya már előbújt
éles fogakkal feltöri a Nap
dióhéját s farkával félresöpri
a szalmaszál-sugarakat

mint ruhásszekrénynek az éjnek
szétnyílnak ajtószárnyai
vállfán lóg Isten sok megunt palástja
s a Megváltó vérbűzös rongyai

e világ-pincében ahol körülkerítnek
Isten-szemét és Sátán-limlomok
mióta várom már ki szabadít meg
és rémlik olykor ott fenn láb dobog

álmomban mintha elhagyott lakásom
látnám bár nincsen semmi más tudom
patkányok árnyak s néha egy homályos
fénycsík a felhő-pókhálós falon

HALOTTAK NAPJA

Egy kisleány siet a parkon át,
az esti szélben hintalánc vacog,
zörög a megfakult viharkabát,
az égen borbélytányér-hold inog.

Az emlékmű talapzatán, akár
angyalszárnyakból hullatott pihék,
mécsek remegnek, szürke és sivár
a kő, a park, s páncélozott az ég.

Mint oszlopról lehorgadó plakát,
nyirkos csirizszagú a félelem,
s megyek, megyek az őszi parkon át,
zsebemben gesztenyék, nyolc évesen.

DÖBLING

ILLA MIHÁLYNAK

„S nem különben, mint a' kiégő üstököscsillag iszonyú forgásában se határt se utat nem tart, de mint átok a' végtelen üregben maga magát emésztí ' napsystemákat rendít meg, úgy bolyong czél ' törvény nélkül a' hazátlan, hiv jobbágyokat csábít el, megelégedett polgárba nyugtalan bizalmatlanságot önt ' végre maga kétségbe esvén nem ritkán önkezivel végzi örömtelen életét.”

(Széchenyi István: Hitel)

„Vannak, akik azt mondják: az ember ebben az életben sohasem tudhatja, vajon halála után elkárhozik-e, vagy sem, én sem tudhatok tehát semmit előre. Ezeknek azonban ezt válaszolom: megnyílt előttem az ég, és az Orion csillagképében ugyanolyan világosan olvashattam, mint a saját lelkiismeretemben, hogy én itt a földön meztelenül, a végső kétségbeesésben, a saját szennyemben fogok elrothadni és tönkremenni, hogy a másvilágon az örök kínra ébredjek, s ezeket a kínokat nem a kicsiny Föld, hanem a csillagok és a világmindenség dimenzióihoz mérten fogom szenvedni egyre növekvő mértékben, amihez képest a saját nyelvem kiharapása valóságos gyönyörnek számítana.

Ó, Isten, miért is születtem én, nyomorúságos féreg, miért is emelkedtem ki a semmiből?”

(A döblingi önvallomásokból)

I

Éjszaka van magamra hagytak végre
az orvosok az ápolók sehol
körülnézhetek Döbling ez vagy Magyarország
vagy a Döbling-Magyarország-Pokol

Csend van tán Isten elharapta nyelvét
csillag sem csikordul tengelyén
hallgass te is aludj Széchenyi István
legnagyobb magyar szerencsétlen gazfi én

Beh jó hogy el van zárva minden ablak
beh jó hogy itt benn minden óra áll
míg így marad nem férközhet be hozzám
a park ösvényein settenkedő halál

Éjszaka van magamra hagytak végre
az orgyilkosok árulók sehol
körülnézhetek Döbling ez vagy Magyarország
vagy a Döbling-Magyarország-Pokol

II

Aludj aludj ne ébredj fel soha
a hold ezüstlő ingalapja lassan
lengjen csak a részvételen magasban
tebenned végre minden óra áll
nem láthatod hol erdőkkel sötétlik
mint ágyékszörzettel a láthatár
megnyílt a menny és méhéből kihullott

s már éhesen bög a kiseded halál
nem hallod mert számodra nincs halál
hallgass csak és szorosra zárd a szádat
különben belső éjed szerteárad
és nem lesz többé napja a világnak
nyugodj meg Döbling anyaméh s te a
Sátán magzata el ne hagyd soha
csak ringatózz az alkony vérpiros
homályában megszületned tilos
aludj a percek gyertyái kioltva
Döbling vén embriója és bolondja
aludj aludj felébredned tilos

III

Mióta ülök e karszékben nem tudom
Magyarország nincs többé már csak bennem él
ülök hát mozdulatlanul nehogy elrebbentsem folyóit
a havasok cukorsüvegét föl ne nyalják
a hajnalok ülök csak mozdulatlanul
a függönyök elvonva nem hallhatom a závarzatok
zörgését ülök csak és ringatózom
mint egykor rosszul ácsolt tutajon az Al-Dunán
bolond-sityakom félrecsapva hetykén ülök és ülök
a holdfény hágsója előtt csak fel kellene állnom
s megindulhatnék fölfelé elhagyhatnám örökre
e világot e poklot ám én szólitom
szolgáimat még szorosabbra azt a függönyt
ne lássak semmit ne lássam a semmit
mi is lehetne még az ablakon túl

Mint a kiegészítő üstökös mely iszonyú
forgásában se határt se utat
nem tart de átokként a végtelen
űrben maga magát emésztve nap-
rendszereket rendít meg úgy bolyongnak
cél s törvény nélkül a hazátlanok
most én is így bolygok fényt vérző csillag
és iszonyú csóvám forog forog

Mi is lehetne még az ablakon túl
ne lássak semmit ne lássam a semmit
még szorosabbra azt a függönnyt szólítom
szolgáimat a világot a poklot
elhagyhatnám örökre és megindulhatnék fölfelé
a holdfény hágcsőjában csak fel kellene állnom
s csak ülök és ülök bolond-sityakom félrecesapva hetykén
s ringatózom mint egykor rosszul ácsolt
tutajomon az Al-Dunán s nem hallom a závarzatok
zörgését felnyalják a hajnalok
a havasok cukorsüvegét elrebbentették folyóimat
Magyarország csak bennem él nincs többé nem tudom
mióta ülök e karszékben iszonyú
forgásomban se határt se utat
nem tartva magam magamat emésztve
cél és törvény nélkül bolyongva mint
kiegészítő csillag Isten eldobott
kesztyűjét csóvámat vonszolva a
végtelen űrben mozdulatlanul
ülök csak ülök karszékemben és
szemem lezárva ajkaim lezárva

IV

Egy hosszú-hosszú kátránnyal befestett
deszkakerítés és előtte a
sikátor ernyedt magatehetetlen
porában futkározó kutya

Sovány gacsos lábak fakóvörös szőr
ernyővázként nyíló-csukódó bordák
Nápolyban láttalak vagy Debrecenben
te loholtál le és föl Magyarország

Mit kutakodtál boldogabb fogakkal
lerágott Európa-csontokat
szaglászta félszegen az éjszaka
kátrányával bemázolt Mennysország-falat

De rés sehol de rés akkorka sem
amin egyetlen csillag fénye át-
türemlik szűkölünk csak Európa
küszöbeitől elvert kutyák

Rohangásztál le-föl míg meg nem untad
mindegy Nápolyban-e vagy Debrecenben
aztán elült a fölvert fénytelen por
elkullogtál a szürkületben

V

Döbling Döbling éjfél ut az óra
összeér két villám-mutatója

Döbling Döbling Döbling dől a zápor
reszket a föld varangy-iszonyától
megrázkódik holtjait kihányja
csontszilánk-eső zuhog a tájra
Döbling Döbling éjfél ut az óra
összeszikkaszt két mutatója
bokor-csontparipát regulázva
lovagol az erdők őszi váza
hadonásznak ördögmancsok ágak
angyalhaj-viharba markolásznak
Döbling Döbling Döbling dől a zápor
reszket a föld varangy-iszonyától
poklok és a mennyek összecsapnak
villám reccsen és kettéhasadnak
felhő-angyalingek angyalborda-
xilofont ver a sátáni horda
harangszoknyák alá nyúl a dögnép
kitépi a kongás ágyékszörét
Döbling Döbling éjfél ut az óra
összeforr két villám-mutatója
súlyos kripta fedelét a holdnak
félrehengerítették a holtak
s mélyéből sivalkodva kitörnek
az Orion-csillagbeli szörnyek
előzönlük a levert vidéket
Haynau- és Bach-pofájú rémek
Döbling Döbling Döbling dől a zápor
függöny lebben ablakom kitarul
s bandái a felbőszült döögöknek
rozzant karszékem körül pörögnek
orromat fricskazzák és röhögnek
s óbégatnak te tetted te tetted

te aki e népet fölemelted
tenkezeddel sírba is te lökted
Döbling Döbling éjfélűt az óra
csótányként bagzik két mutatója
s míg összetapadnak bűdös kéjben
seregek rohamoznak az éjben
ágyú morran és dörög a dobbőr
jönnek föld alól és fellegekből
a vetések lángtalppal taposva
sercegve ég az Isten-borosta
Döbling Döbling Döbling dől a zápor
csárdás döng a föld-ég reng a táncról
röpülnek a párok vígan ropja
akasztott emberrel a bitófa
dübörög a csárdás lángban állnak
villámsújtva a nagycenki hársak
Döbling Döbling éjfélűt az óra
elszenesedik két mutatója
Döbling Döbling Döbling dől a zápor
megrázkódom varangy-iszonyától
Döbling Döbling megszökött az Isten
pisztolyon az ujjam mint kilincsen
Döbling Döbling Döbling angyalborda-
xilofont ver a sátáni horda
Döbling Döbling köröttem pörögnek
Haynau- és Bach-pofájú szörnyek
Döbling Döbling Döbling dől a zápor
dübörög a tánc a deszka lángol
Döbling Döbling összekapaszkodva
angyallal az ördög ropja ropja
Döbling Döbling Döbling körbefognak
s óbégatnak rémek és a holtak

te tetted te tetted és röhögnek
fölemelted sírba is te lökted
zápor dől a pokol tüze lángol

LUCSOK S PERNYE MARAD A VILÁGBÓL

VI

Mióta ülök e karszékben nem tudom
elmúlt az éj és elszállt a vihar
virrasztásommal Isten mit akar
azt sem tudom élem vagy álmodom
és csigaként tapogatózva lassan
mászik már elnyűtt függönyeimen
a hajnalfény a nyálkás fürtelem
s minden a megszokott elunt alakban
írószeres s a könyvek szétdobálva
az asztalon a pohár peremére
mint tüdőbeteg felköhögött vére
vörösbor szárad sarkukig kitérve
az ablakaim de már nem az éj
poklára nyílnak messze-messze jár
a zivatar a kísértő halál
s nincsen pokol mert nincsen semmi sem
nem fegyver csörren és nem ló dobog
nap-zsandár váltja csak hold-silbakot
nincsen pokol mert pokolibb a menny

Mióta ülök e karszékben nem tudom
már elhalványult rég az Orion
elszállt az éj elmúlt a zivatar

virrasztásommal Isten mit akar
virrasztásommal Isten mit tehet
aludnék már s tudom hogy nem lehet
vén embrió Döbling méhébe zárva
ki szülhet engem újra e világra

Mint a kiégő üstökös mely iszonyú
forgásában se határt se utat
nem tart de átokként a végtelen
üregben magát emésztve halad
kiégő csillag ezt az aluvó
naprendszert újra megrendítenéd
aludj inkább és hunyj ki jeltelen
amíg a virradat vörös csuklyás bakó
az égi vérpad grádicsára lép

HALÁL-BOLERÓ

TÉPÉSCSINÁLÓK

Asszonyok ülnek a sötét szobában
holdhófehérben alkonybarna gyászban
és ujjaik sűrögnek boldogan
kosaraikba gyűlik kavargva
mint rétekre a hó a tépés fodra
míg künn a síkon újul a roham
a bokrok bordáit szél kardlapozza
és vadnyúl lőporfüstpamacsa pukkan
nap vérzik el golyósebezte vadkan
s rohan a tél a csontporhó rohan

Asszonyok ülnek a sötét szobában
tépik a golyocsot gyűlik a kosárban
és kavargva gyűlnek a sebek
kevés a kötszer még több lepedőt
huzatot inget szaggatnak a nők
vér itat át ingvállfehér eget
kevés a hófűvás a föld sebére
fröcsköl a vér föl Isten ősz ölébe
a vőlegények vére dől zubog
kelengyét tépnek a menyasszonyok

Asszonyok ülnek a sötét szobában
ujjak sűrögnek hóvihár zajában
s míg künn az alkonyvérrel itatott
hófűvás vászna bomlik kavargó
s a napkorong a lőtt seb ontja vérét
a golyocs suhogva gyűlik a kosárban
szaggatják alkonybarna asszonyok

ki a fiát siratja ki a férjét
lány tépi el a nászágy lepedőjét
most arra is a férfitör csorog

Asszonyok ülnek a sötét szobában
holthófehéren éjfekete gyászban
csak ujjaiuk sűrögnek boldogan
kosaraikba gyűlik kavargva
mint rétekre a hó a tépés fodra
míg künn a síkon újul a roham
a bokrok bordáit szél kardlapozza
és fölfröccsen az Isten ősz ölébe
a férfiak a föld fekete vére
s rohan a tél a csontporhó rohan

ANGYAL

A rozsdaszeplős konzervdobozok
nedvedző csikkek papírcafatok
között a fényel drótozott eget
elhagyva tán egy angyal lépeget

az alkony felborított pléhedénye
alatt homály van bárha kásafénye
még csordogál és néhol lámpa gyúl
és ő üveglő szárnyakkal vonul

a rozsdette konzervdobozok
elázott csikkek szétdőlt mondatok
között de mégis mindenektől távol
akárha jőne száz évvel korábbról

és sűrű egyre sűrűbb a sötétség
micsoda sóvárgás micsoda kétség
rezeg kocsonyás-sárga szárnyain
míg körbejár a park sétányain

még rácsöppen az alkony kásafénye
csillagszilánk hull eszelős szemébe
pokol volt föld menny most mind tófenék
s megtölti géproncs rongy és törmelék

HALOTTAK ÉJE

Sírbolt a menny a mécse csillag
s a hold-krizantém bágyatag
szagától reszketnek a holtak
orrcimpái a föld alatt

hol fekszenek gyökérbe fonva
de most a deszkák széteső
tömlöcét elhagyják s birokra
kélnek veled múltó idő

bor és kalács az asztalon
és gyertya ég s ők visszaülnek
kihűlt helyükre és vakon
merednek ránk míg tart az ünnep

hallgatjuk csontujj verdesi
eső a párás ablakot
s gyűlölködőn egymást lesi
egy éjen át élő s halott

ÁTUTAZÓKÉNT

Mint aki egy kihűlt váróterem
padján riad fel téli reggelen
s a pirkadattól átvérző üveg-
tető alatt a piszkos és rideg
csarnok zugában feltápáskodik
körülnéz és nem érti mért van itt
mi ez a nyüzsgés és mi ez a lárma
milyen nagyváros pályaudvarára
került s ez a körötte lüktető
tömeg mily bugyrokból buggyant elő
mért lökdösődik és hová siet
honnan fröccsennek szét a részegek
bicskás vagányok bekecses kofák
ingázók szabadságos katonák
rikkancsok pályamunkások kopott
disznóbörtáskás hivatalnokok
törülközőket áruló polyák
batyus cigányok ténfergő diák
papírzacskót durrogtató bolond
pufajkás fáradt géppisztolyosok
borostás vén csavargó lányanya
soványka mellén síró kisbaba
rendőrök szajhák prédikátorok
mily óriási ágyék vagy torok
okádja őket s mért futnak vakon
ha parancsot recseg a megafon
mért rajzanak milyen vonatra várnak
miért vajúdnak és agonizálnak
semmit sem ért csak nézi félszegen
ahogy a szennyes messzi üvegen

a hajnal romlott vére átszivárog
s nem jut eszébe küldetés vagy átok
sodorta erre s honnan jött hova
merült miféle múltba otthona

mint aki egy kihűlt váróterem
padján riad fel téli reggelen
átutazóként úgy születtem én
s hideg a csarnok és a pad kemény
s ma sem tudom hogy honnan és miért
űztek ki mily halálos bűnökért
vezeklek míg lesújt vagy megbocsát
az Isten és utazhatom tovább

VÖRÖSMARTY-TÖREDÉKEK

1

A koporsóra föld zuhog
A földre októberi zápor
Kocsmájából kitántorog
Az Úr a részeges sírásó

Vak gödrünk mint pezsgőskehely
Már megtelt habzó szennyes árral
S a sírt hol nemzet süllyed el
Köszönti Isten a világra

2

Beh mélyre süllyedtem beh mélyre
Sár mindenem minden tagom
Oh Isten megtalálsz-e végre
E szortyogó vak csillagon

A hullóbőrű réteken
A düledt hullószem tavak
Merednek rám oh Istenem
Vakíts meg engem Égi Vak

Nincsen remény nincsen remény
Az emberfaj tudom tudom
Tudom sárkányfogvetemény
E hullóbőrű csillagon

Minden napom sár mindenem
Oh sárga hüllőszem tavak
Meglész-e engem Istenem
Fehér bot fénnel Égi Vak

3

.....
.....
.....
.....

És bár szemében gyászköny ül
A nagyvilág megkönnyebbül
S a sírt hol nemzet süllyed el
Körültáncolja ünnepel

VEZEKLÉS

(Agatha Fasset: Bartók amerikai évei című könyve alapján)

az a cigánylány
az a kis cigánylány Romániában
AKI A CSIRKECSONTOKAT
ELLOPTA TŐLEM – – –

nyár derekán hőségtől néma délben
egy városszéli kocsma udvarán
közvetlenül az erdő mellett
ebédeltem – gyűltek a csirkecsontok
fehéren szikrázó halomba

szemközt velem
öreg kút víztől megrevesedett
favödre lógott rozsdamarta láncon
mint önakasztott félrebillent fejjel

az a cigánylány
az a kiéhezett tekintetű cigánylány
A FÁK KÖZÜL KILESTE HOGYAN ETTEM
HOGY SZOPOGATTAM ÉS TETTEM LE GONDOSAN
MAGAM MELLÉ A CSONTOKAT
EGY KISTÁNYÉERRA – – –

csend volt az udvar néptelen csak egy
kiscica jött lábamhoz dörgölődött
dorombolt NEM ENNI AKART CSUPÁN
BARÁTKOZNI – mikor eléje tettem

a csontokat udvariasan megszagolta
és otthagyt

az a cigánylány
az a mezítlábas gyökér-sovány cigánylány
KIJÖTT AZ ERDŐBŐL – OLY NESZTELEN AKÁR
AZ ÁRNYÉK
ODASUHANT AZ ASZTALOMHOZ FÜRGE BARNA
KÉZZEL
FELKAPDOSTA A CSIRKECSONTOKAT
A KISTÁNYÉRRŐL ÉS VISSZAREPÜLT
A FÁK KÖZÉ – – –

én felpattantam és gondolkodás
nélkül rohantam utána ahogy csak
bírtam valami arra kényszerített
hogy megvigasztaljam vagy adjak néki
valamit ám futás közben eszembe
villant hogy ez a lány bizonyosan
fél tőlem azt hiszi meg akarom büntetni őt
s tudtam hogy bármilyen gyorsan futok
nem érhetem utol soha SOHA
NEM TŰNIK EL ARCÁRÓL AZ A RÉMÜLT
ÁLLATRA EMLÉKEZTETŐ KIFEJEZÉS
és megtorpantam és ő elveszett
árnyként az erdő árnyai között

elindultam visszafelé s csak ekkor
láttam meg milyen egyenetlen a
talaj a lábaim alatt keresztül-
kasul kígyóztak a fagyökerek
rajta talán egy felhőszakadás

mosta le róluk valamikor régen
a földet és most vénen csupaszon
kapaszzkodnak a rögökbe s ahogy
csüggedten lépegettem köztük nagy kövér zöld
legyek szálltak fel dongva és fejem
körül keringtek lassan és követtek
s a kocsmaudvar asztalán hagyott
ételre telepedtek boldogan

az a cigánylány
azóta eljön hozzám minden éjjel
ÉS ELVISZI A CSIRKECSONTOKAT
MOST MÁR TUDOM: AZ ISTEN CSONTJAIT
MIKET MAGAMTÓL KELLETT VOLNA FELKÍNÁLNI
DE NEM TUDTAM HOGY ISTEN CSONTJAI
MOST MÁR TUDOM DE MOST MÁR HASZTALAN

CASPAR HAUSER

Én nem tudom ki küldött e világba
a tömlöc jó volt vaknak lenni jó
most bámulok a menny hideg falára
túl messzi túl kék és túl szétfolyó

én nem tudom ki száműzött e földre
ki parancsolt reám szüless meg élj
bemaszatos a rétek nyári zöldje
cukorsziruppal émelýt a tél

én nem tudom mindez miért mivégre
az alkony-dráma és a virradat
komédiája minden napja éje
e létnek mely mindegyre egy marad

a tömlöc jó volt vaknak lenni jó volt
én nem tudom ki volt ki engemet
kiragadott a semmiből a jóból
hogy árnyak közt mulandó árny legyek

HUROK-SZONETT

Erdő vagyok – eltévedek magamban
Gyökér vagyok – nyakamra hurkolódom
A kéklő fulladásos alkonyatban
Vagyok s leszek de nem tudom mi módon

Hold-fűrészt tép belém porom szitálja
Kiszáradt zápor elfogyok zihálva

Ki árnyaim a föld könyvébe írtam

A levelek szemét vörösre sírtam
S nem könny szememnek ezre hull a tájra

Parázsló csont vagyok s min ég: a máglya

Voltam s leszek de nem tudom mi módon
A fulladásos kéklő alkonyatban
Gyökér vagyok – nyakamra hurkolódom
Erdő vagyok – eltévedtem magamban

HALÁL-BOLERÓ

Éjjélt kongat az óra,
Megszólalt a Halál bolerója;
Mint a kalitka,
Táru a kripta:
Huss! kirepülnek a lelkek.
Összerakódnak
A csontok, a holtak
Hústalanul dideregnek.

Egyet kondul az óra,
Hív a Halál boleróba;
Jöjj ide, járjad,
Fogyjon a hájad,
Lépj a körünkbe, ne félj hát!
Összefogóznak
Véled a holtak:
Jó fiuk, értik a tréfát.

Kettőt kongat az óra,
Zúg a Halál bolerója;
Az égen a Göncöl
Gördül; a gönctől
Most szabadulj: le az inget!
Látod-e? túl sok,
Vesd le a húsod!
Így a tiéd ez az ünnep.

Hármat kondul az óra,
Búg a Halál bolerója;
Járja borissza,
Szende klarissza:

Jaj, kilyukadt a szemérme!
Víg veterán ott
Ropja a táncot;
Csontja csörög? csak az érme.

Négyet kongat az óra,
Zeng a Halál boleroja;
Táncol a szajha,
Bár megaszalva
Csügg le a bőre a sárba.
Járja a dalnok,
Botfülü zsarnok
Húzza a sírba, hiába.

Ötször kondul az óra,
Bong a Halál boleroja;
Járja a pásztor,
Szent szava kámfor;
Széled a szélbe a nyája.
Járja a titkár,
Ő se okít már,
Vagy csak a táncfigurákra.

Hatször kondul az óra,
Elnémult a Halál boleroja;
Vissza a sírba,
Zárul a kriptá;
Hess! takarodjon a lélek!
Már a kakas szól,
Száll a pimasz szó:
Újra hazudja a létet.

TÁJKÉP FOHÁSSZAL

POST AETATEM VESTRAM

– jegyzetek egy fordításkötethez –

Ezerkilencszáznyolcvannyolc telén
egy nagy sötétlő erdőbe jutottam;
már túl lehettem életem felén
(vagy mégsem? így reménykedem titokban);
se igaz út, se csalfa messzi fény,
csak egy a biztos: Brodskijt fordítottam,
ki számüzött, mint enmagamban én,
de boldogabb, mert én itt, ő New Yorkban;
emlékszem: hetvenegyben ott, a Né-
va nyirkos partján *Post aetatem nostram*
– latin nevű – poémáját élém
letette egy boglyas fiú a roppant,
Nyevszkij proszpekti ház emeletén;
egy japán diáklánnyal jártam ottan,
orosz szakos volt, most Párizsban él
barátommal, ki... eleget locsogtam
e tárgyról épp, de – ha már belefogtam –
hadd mondjam el: magyarra áttevém
e verset a minap, s nem is titokban, –
bizony, nem hittem volna akkor én
(bocsánat, hogy két rímet visszahoztam);
hol is tartottam? nyolcvannyolc telén
a hetvenegyedik évbe így jutottam
vissza – virult a *genszek*, és remény
se volt, hogy egyszer az archívumokban
elsüllyedt akták – *post aetatem vestram* –
előkerülnek, feldereng a fény,

s *ex oriente Szamara de lux*-ban
gördülnek új *gen(min)szekek* felém...
Örvendezünk hát, és nem is titokban,
de kis szobánkban, nyolcvannyolc telén
(ne számold, mennyi rímet visszaloptam);
elég is ennyi – némulok, szegény
magyar, ki – hetven éve már – sarokban
térdeplek Európa szegletén.

MÁGIKUS SZONETTEK

Pierre de Lorraine (1649–1721) nyomán

1

Végy egy palackot, tedd belé a rózsa
magjának eleven kivonatát,
hamvaszd el, aztán hűvös harmatát
egy nyári éjnek gyűjtsd a lombikodba,

s párold le, majd a hamuból kivont sót
a harmat párlatával összegyúrd,
zúzott üveggel, bóraxszal bedugd
s gőzölgő lótrágyára tedd a flaskót,

hagyd ott egy hónapig, amíg megérik!
S ha duzzadón a kocsonyás anyag
feszíti már a szűk üvegfalat,

sikerrel jártál – napsugár ha éri,
palackodban, dús szirmokkal tele,
megjelenik a rózsa szelleme.

2

Végy egy palackot: önmagad, s beléje
tedd napjaid élő kivonatát,
hamvaszd el, aztán súlyos harmatát
pergesse rá kihűlt szerelmed éje,

párold le, majd a hamuból kivont szót
az emlék párlatával összegyúrd,
az öncsalás bóraxával bedugd
az enszennyedtől gőzölgő fiaskót,

s feledd egy hónapig, amíg megérik!
S ha duzzadón a dúlt emlékezet
már szűköl és feszíti lényedet,

sikerrel jártál – napsugár ha érint,
elmédben, metaforákkal tele,
megjelenik a líra szelleme.

A NEGYVENEDIK ÉV SZONETTJE

Markó Bélának, Marosvásárhelyre

Betöltöttem a negyvenedik évet
és engem is betölt a negyven év
s reám ki ifju nem vagyok se vén
akár a rím úgy kancsalít a végzet

mindennek vége ez talán a kezdet
mi kezdetik talán a vég talán
amiért Babilon falainál
elmém karom egykor munkába kezdett

Babilon Déva Jerikó hiába
nem dől nem épül kürtöm nyers szavára
ó Isten adj ha vagy megint erőt

a templom áll habár a nemzet omlik
s a nyelv akasztott kéklő nyelve romlik
rothad hiába éles mint a tűr

SZONETT ÉS ELLENSZONETT

Döbrentei Kornélnak

1

Az alkonyat sebtében felragasztott
plakátján átüt még a fény-csiriz
végigsimítja s elbiciklizik
a horizonton a plakátragasztó

és most fölöttem rózsás húsu felhő
fény-ujjal éjlő ágyékán matat
elbűvölő a festett pillanat
s be kár hogy lassan szétfolyik a delnő

nézek a lágyan fénylő rajzolatra
s találgatom mit hirdet mire hív
a sok puha idom és kecses ív

mit kössek és mivel teljék a kamra
s mint új Noé a garatra felöntve
mily tósztot mondjak majd a Vízözönre

2

A cukormázként csillogó ígélet
csipkék habok és női kellemekek
elárasztják az alkonyi eget
de foszlik sebesen mi megigézett

s még sebesebben a nyolcvanas évek
díszletei a dezodorozott
hónalj-üléstermek az elnyomott
bűz amely átítatja még a véget

sötétedik a mennyekre ragasztott
plakát se látszik már a fény-csiriz
felszáradt rég az órán este tíz

minden kihalt a város szélénél
papírszeméttel hempereg a szél
s hol volt hol nem a vén plakátragasztó

THÉSZEUSZ

A labirintus én vagyok család
hogy léteznék útvesztő bármi más
a bikaszörny is énbennem lakik
én álmodom vérgőzös álmait
és én vagyok kit fel kell fálnia
én Thészeusz Athén királyfija

a labirintus én vagyok az éj
sötétje megtölt és csupán a kéj
villámai világítják utam
míg járom tévelyegve önmagam
s ha ez a fény is ellobban örökre
elmerülök a bűnbe és csömörbe

a labirintus én vagyok a kéj-
vágó királynő fonala a vér
ereim éjlő alagútjait
befutva a Minótauroszig
szívemig vezet s nincs tovább utam
vagy megölöm vagy felfalom magam

a labirintus én vagyok csak én
a kín a kéj a vaksötét a fény
magamra rontok én az áldozat
a hős vagyok ki vasfegyvert ragad
s a szörny akit meg kell gyilkolnia
én Thészeusz Athén királyfija

TÁJKÉP FOHÁSSZAL

Vonul a sűrke téli ég:
kopottas írógépszalag,
sorjázna a havas vidék
lapján a halovány szavak:

tanyák, zúzmarakoszorús
gyümölcsfák, bokrok, csenevész
akácok és a szigorú s
ritmikus kerítés,

vasút, ahol vonat robog,
villanva, mint a képzelet,
csapszéktető, min tántorog
a kémény-ékezet,

a jéggel – hályoggal – lepett
tehén szemű tavak,
a horhos és a nyárliget:
szavak, szavak, szavak,

szavak, s belőlük összeáll
a strófa – rímei rögök,
zárójel-szárnyú varjú száll
barázda-verssorok fölött.

Vonul a téli sűrke menny, –
mögötte ki hajol
a gép fölé, mely szüntelen
cseng, sort vált, zakatol?

Talán te írod, Istenem,
a föld színére versedet?
Hozzád fohászkodom – nekem
add meg, hogy benne rím legyek!

És hogyha rímnek engemet
elég tisztának nem találsz,
beérem azzal is – legyek
versedben asszonánc!

LISZT FERENC ÉJSZAKÁI

LISZT FERENC ÉJSZAKÁJA A HAL TÉRI HÁZBAN

A gyertyaláng – rózsálló asszonyöl –
ellobban a sötétség összezáruló
combjai között. A levetett reverenda,
mint kidőlt tintatartó, éjszakával
szennyezi be a szobát. Némán fénylik
Isten díszkardja: a Tejút. Most kellene
meghallanom a szférák zenéjét, de a
mennybe, mint ősszel felázott talajba
a krumpli, belerohadtak az angyalok.

Csend van. Köröttem alszik Magyarország.
S horizontja, e csókra csücsörítő
száj, nagyokat cuppant álmában, és
nyálát csurgatja: Légy hálás, hogy a
miénk vagy, Franci! S én hálás vagyok.
Csak meg ne lásd, hogy a rapszodiák
aransujtása megfakult molyette
díszmagyarodon, én szegény hazám.
Bemuzsikáltalak az Európa
Grand Hotelbe, s nem vettem észre, hogy
neked a konyhán terítettek. Most már
mindegy. Aludj hát, és csak álmodd
vizontcsókját az égnek. Én
föl nem riasztlak többé. Kulcsra zárva,
mint koporsó, a zongora. A gyertya
megunt kísértését kioltva, némán
nézek a fenn rozsdásodó Tejútra,
s a térre, hol a halaskofák standjain
pikkelyek csillagképei ragyognak –

halbúzós, fejtetőre állított
Mindenség, amelyben az angyalokból
keményítőt főznek vagy krumpliszeszt, és
a kokárda a lólap közepe.

MEFISZTÓ-KERINGŐ

És most a Sátán hegedűje
a brácsát nagybögőt leinti
s a nyálzó klarinétvisítást
a párok döbbsenten megállnak
de nem bír tiltakozni senki
mert ólomsúlya lett a tüllnek
s a hölgyek izzadt szirmai
mint párzás közben megfagyott
csigák tapadnak össze és
belőlük mégis oly bizsergés
fut szét a dermedett tagokba
hogy koszorúvá borzolódik
a hajzatuk s a férfitestek
drótvégen lógó bábui
szikrák kék záporába vesznek

S rákezd a Sátán hegedűje
végigcsusszan a húrokon
a vonó és kettérepednek
a tükrök ablakok s a serleg
a kézből szétszilánkozik
bor fröccsen és brokát hasad
függöny hullámlik mintha űri
szél fújna arkangyalhajat
a táncosok riadtan állnak
de egyszercsak középre lebben
az első pár s a szerteáradt
zenére lassan körbering
és mint akik e jelre vártak

felbolydult izgatott seregben
forogni kezd a többi mind

S húzza a Sátán hegedűje
liheg a nagybőgő a brácsa
a klarinét lohol nyomába
remeg a bálterem remeg
s vonagló kékes ajkait
széjjelnyitja a temető
odvas fogai sírkövek
vacogva villannak elő
örvénylik részegen a valcer
míg a föld megundorodik
és gyomortartalmát kihányja
csontváz-szerpentin koponya-
konfetti esőzik a bálra
és örvénylik aranyfog rendjel
a holtak fölka-vart pora

S vonít a Sátán hegedűje
nyüszít a brácsa felsikolt
a klarinét hörög a bőgő
élők között kering a holt
A. nagykövetné s B. a császár
ébenfa mellett rőt virágszál
a parketten szágu-ldozik
C. államelnök görbe lábu
nejét forgatva Noszferatu
mily szép nyak elábrándozik
s mint hattyúdöggel a kanális
fagyaltszinű ruhákkal máris
felhabzik forr a bálterem

s bár túlcsordul megállni nem
engedi a szilaj keringő

S húzza a Sátán hegedűje
húzza de egyszercsak leinti
a nyálzó klarinétvisítást
a brácsát nagybögőt megállnak
a párok már nem járja senki
s míg izzadt tagjaik kihűlnek
s csak lihegésük hallani
a Sátán meghajol kopott
frakkját végigsimítja és
eltűnik s ekkor új bizsergés
fut szét az elzsibbadt karokba
roggyant lábakba folytatódik
a bál s a nő- és férfitestek
drótvégen rángó bábui
új táncok mámorába vesznek

BALCSILLAGZAT

(Liszt Ferenc: Unstern, Sinistre, Disastro)

Balcsillagom, te szárazon csikorgó
homokszem Isten fogai között
hová rohansz a kristályhéju, forgó
szférákon át, mint földi üldözött,

kitől házat, hazát és anyanyelvet
elvettek, és körötte kürt rivall,
s mégis, mint víz alól, a mennyet
szippantja távcsők nádszálaival

Balcsillagom, te égi eb, ki rúgott
beléd, miféle ütlegek elől
loholsz, kilógó nyelvvel és behúzott
farokkal, s bár tetőled tündököl

a földi éj, a szégyened sugárzik
csak a sikátor-mindenségben, és
angyal röhög, felfegyverezve állig,
mögötted, s szárnya éles, mint a kés

Balcsillagom, szétszagotott uszályod
vonszolva, véres öllel futsz tova,
akár egy égi Szúza meggyalázott,
zsoldos elé lökött menyasszonya,

s nincs menedék, a barbár palotában
dózsöl a gögös, parvenü görög...
Balcsillagom, lobogj az éjszakában,
gyalázatunk, akár a fény, örök

SZÜRKE FELHŐK

(Liszt Ferenc: Nuages gris)

Felhők lefittyedt bőrredői
a golyvás alkonyati égen –

valaha másnak láttalak
most – lüktető hullótoroknak

– míg nézem hogy pattannak el
a fények mint zongorahúrok

lehajtod tarajos fejed
megvillan ősgyík-fogsorod –

valaha másnak láttalak
most – már tudom hogy elemésztesz

leszek hókása sár az olvadás
bádoggájában szürke zengés

– leszek a végsőt pattanó húr
vemhed az éjszaka előtt

GYÁSZMENET

(Liszt Ferenc: Funèrailles)

Sötétlő sírhalmok között
vakon vonul a gyászmenet
hol a koporsó hol a holt
a pap s a kántor hol lehet
hol a gödör s ki ásta meg

Esővert sírhalmok között
némán bolyong a gyászmenet
arcuk lezárt koperta nyelvük
pecsétviasszá dermedt
makognak bár ki érti meg

Felázott sírhalmok között
süketen áll a gyászmenet
lélekharang szól messziről
réznyelve hol s kiért rezeg
s kit hív ha egy se hallja meg

Besüppedt sírhalmok között
kővé meredt a gyászmenet
kőhomlokokról víz pereg
kődfoszlány és varjúcsapat
rebben kering kiért minek

Megdermedt sírhalmok között
málladozik a gyászmenet
kőnéma kővak kőszüket

körötte idegen nevekkal
állnak a fejfák sírkövek

Dérlepte sírhalmok között
szétporladt rég a gyászmenet
harangszó csendül messziről
rézhangja lélekként lebeg
ki hallja még ki érti meg

PORUNKRA ÉGI SÍRGÖDÖR
CSONTKORHADÉKA HÓ PEREG

YORICK MONOLÓGJAI

HELSINGÖR

Viktor Szosznorának

Helsingőr homokóra
ő méri éjszakám
örjáratok peregnek
a sikátor nyakán

a Fő-térről a Dísz-tér
kelyhébe s vissza ím
kardokkal alabárdal
zörögnek perceim

kopoltyú-zsalugáter
pikkely-cserép a házon
büdös bendőbe zárva
átúszom éjszakámon

múlik az éj a hajnal
pengéje fölhasítja
vér ömlik és a dánok
szétfröccsennek visítva

ó csillag-bogu háló
ki vet ki éjszaka
kit részegít a hajnal
hal-ember-vérszaga

Helsingőr homokóra
Helsingőr harcsabendő

zörög a percek vértje
terjeng a vér a fertő

Helsingőr hol az örök
homokja elpereg
hol úsznak hal-dizőzők
és Hamlet-hold mereng

Helsingőr hol a görlök
girlandjain dereng
virradata a vérnek
véróra csepre csepp

a Fő-térről a Dísz-tér
kelyhébe s vissza hull
az őrző a vér és
ablak tátog halul

múlik az éj de véget
nem ér pereg megint
hal-Ophelia éjek
örvényében kering

Helsingőr harcsabendő
halbél-sikátorok
terjeng a vér a fertő
és Hamlet-hold borong

Helsingőr hol a vérem
véróra csöppre csöpp
és nem múlik az éj nem
mert Helsingőr örök

YORICK MONOLÓGJA HAMLET KOPONYÁJA FELETT

Jó gazda Fortinbras király zárás után kimehetek a temetőbe és ilyenkor rejtekhelyéről előkotrom Hamlet koponyáját a tenyeremen tartva nézegetem és beszélek hozzá *szegény Hamlet* amikor még a te bolondod voltam senki se kapott kardjához ha dánul mondtam vicceket persze a svéd is szép sőt igazi kultúrnyelv nem úgy mint a dán s az urak a hasukat fogva röhögnek mucsai kiejtésemen rengeteg aranyat kapok már vettem egy kis kertés házát Helsingőrtől nem messze kecském van és gazdaasszonyom az enyémmel is csángóbb tájszóval ha kimegyek mindig friss tejet fej gyümölcsöt hoz s vacsora után lefekszik velem de te mégis hiányzol néha Hamlet jó uram utcákat neveznek el rólad de azt hogy utca svédül írják ez vicces is és szomorú is de meg lehet szokni a hivatalos krónikákban sovány búskomor és filozófus vagy holott én emlékszem kövér voltál harsány és kivörösödött arcodról vívás közben csorgott a verejték várt is a mérgezett kendő anyád kezében de te elhárítottad s továbbküzdöttél mint bocsáss meg a hasonlatért a hízott patkány ha sarokba szorítják más ivott a mérgezett kupából más halt meg a mérgezett hegyű tőrtől téged voltaképpen a guta ütött meg öt perccel Fortinbras jövetele előtt meg azt hiszem az undor és a kétségbeesés hogy **EZEK EZEKKEK EZEKTŐL ÉS RÁADÁSUL DÁNOK** én tudom nem volt igazad s hogy benned a svéd imperializmus szálláscsinálóját látták meg egyébként is túl sokat fecsegtél mindegy én szerettelek bár oly rosszul epigonizáltál a tőlem hallott vicceket sütötted el a tőlem látott grimaszokat utánoztad de milyen ügyetlenül és

milyen erőltetetten és érezhetően viszolygva
a felvett szereptől ahogy egy profi sohasem
mert tiszteli a mesterséget mint én a királykodást
habár a lellem legmélyén kiröhögöm de kár most
még ebbe is belemenni elég hogy a
te koponyád van a kezemben s nem az enyém a tiédben
elképzelem milyen nagyképű bölcsességeket szavalnál
a helyemben amíg én bocsásd meg ezt az álszerénységet
csak nézek üres szemgödreidbe számlálom csorba fogaid
tapintom orrcsonkodat és a sárga vázra
próbálom visszarakni képzeletben
a húst a bőrt haj- és szőrszálakat s ama
vizenyősszürke alkoholtól párás
és mégis értelemtől csillogó szemeket amelyekbe néztem egykor
igen akkor is amikor tudtam már fényüket kioltják
hamarosan s kialszik velük Dánia
fénye örökre bár még az se biztos.

OPHELIA

(*Yorick második monológja*)

Mindig fehér ruhában jártál bár olyan
áttetszőben hogy átsötétlett rajta
hónalj- és ágyékszőrzedet s gyakorta megnyalt ajkaid
úgy csillogtak akárcsak a kívánás
nedvében ázó *függőlegesek* – bocsáss meg
hogy önkéntes halálod után ily szeméremértő
kifejezésekkel emlékezem meg rólad ám ez az igazság
mindenki észrevette tán csak Hamlet nem ki fatökű volt
vagy a fatökűséget is tettette
mit tudom én bordélyba járt-e s melyikbe engem nem vitt magával
én utánad lopódtam amikor te utáná lopódtál
s kilested groteszk taglejtéseit kihallgattad a dünnöngését
s nem sejtetted hogy tudja figyeled és szorgosan jelented
atyádnak bátyádnak szándékod szerint szerető aggodalomból
felség- és istensértő szavait tenéked ez a játszma
túl bonyolult volt nem fogtad fel hogy csupán
szócsöve voltál minden intrikáját
te közvetítetted aki csak a depresszióját
akartad orvosolni hívéen
hogy minden férfiőrület jege elolvad végül a
megfelelő leányhüvelyben ó ha engem
kívántál volna magadba fogadni
MICSODA KARDJA LENNÉK MOST AZ ÚRNAK
de ebben is más volt a sorsom így
lehettem tárgyilagos szemtanúja és
egyetlen túlélője a tragédiának
melyben te végig öntudatlanul
s szereptévesztve hulltál a halálba

inkább simogatnád a púpomat
esténként a kötésed félretéve
és bámulnánk a kandalló tűzében
Hamlet kibomlott ingét elmerengve
néha szeretkezés helyett is.

FORTINBRAS

(Yorick harmadik monológja)

Ül Hamlet atyjának királyi székén
az ifjú Fortinbras svéd-dán király de egyelőre csak
félseggel gótikus hazája fiaként még
idegen néki a mi reneszánsz
pompánk húszféleképp értelmezhető szavaink
ahogy a nyaklevágást elkerüljük egy-egy szellemes
hízelgésnek de gúnynak is ható
ám mindenesetre zavarbaejtő fordulattal
ó ezek a fordulatok tőlem tanulja
most Fortinbras az udvari beszédet
tőlem aki egyszerre pótolom
s parodizálom a többé-kevésbé már kiirtott
tősgyökeres arisztokráciát
igen nekik a tövel és gyökérrel
még sok bajuk lesz bár oly tanulékonyak
s hatékonyabbak is előbb kapnak a kardhoz
de már selyemkesztyűben mint a dánok
Fortinbras engem őszintén szeret
mivelhogy egykor Hamlet bizalmasa voltam
Hamlet igen no persze Hamlet más volt
mint ezek a svéd bugrisok az összes seggnyalót
kirúgná hogyha barátja lehetne
de hát hogy is hiszen nem él már és ha élne is
legfeljebb minden ötödik szavát
fogná fel 'sz fingja sincsen Arisztotelésről
s Platónról kikről melleleg nekem sincs
de tódítok és lódítok hogy a kedvébe járjak

időnként oly fennkölt vagyok mint egy professzor
s ilyenkor arra figyelmeztetem hogy
ne túrja orrát és ne köpködjön a szőnyegekre
ott van a köpöcsésze mit Cellini mester
szenteltvíztartónak csinált megfelel hát e célra is
s hogy tartja azt a jogart Hamlet még a farkát
is előkelőbben fogta a piszoárban
mivelhogy nem a fal mellé járt mint a svédek
így oktatgatom Fortinbrast naponta
de persze viccesen hogy meg ne bántsam
s ha már nagyon elszemtelenedem
jó *Rosenstern* és *Guildencrantz* a két hű
svéd udvaronc S LETILTANAK EGY HÉTRE.

mert az voltam ugye az voltam Hamlet valaha
abban az édes rothadásban abban a befülledt
zsíros nász-szagban amely Claudius palotájának minden zugát
belengte s egyszerre elringatott s felháborított
micsoda bon-mot-k micsoda szonettek
micsoda remek színházi premierek
születtek akkor most meg trombitanyálízű
a költészet is amely a felszabadítók
dicséretét zengi egyre több új fordulattal hogy lassan már nem is
tudom KINEK AZ ANYANYELVÉN.

YORICK ARSCH POETICÁJA

Anus-arcú időkben írom én
s ereszttem szélnek arsch poeticámat
Hamlet halott a Múzsza rusnya vén
szipa s reám fenekedik a bánat

a vár fokán merengek állva mint
az alkonyat borának fokolója
keblem kiholt csupán egy árva fing
szárnyal belőlem kéményről a gólya

aszongyák rólam vulváris vagyok
Yorick komám a te pennád a pénisz
de ha muszáj akárha kondomot
az öncenzúrát húzom rája én is

és lesz a lírád gyöngye szirmu lonc
s illatozó akár a kert izsópa
szagolva azt a kényes udvaronc
úgy érzi lágy homokkal várja tópart

hol ő a kedvesével andalog
fiú vagy lány oly mindegy én amondó
vagyok s a partner vékonyan visong
mongyó mi fröcsent rám csak tán nem kompót

Anus-arcú időkben írom a
szelekkal szálló arsch poeticámat
nem rothad a laurusom csak a
husom belém csavarodott a bánat

s bár nem Damoklész kardja leng fejem
fölött csak rozsdás svéd halef azért
nem tagadom meg égi lényegem
s nem keverem össze szarral a vért.

YORICK ALKONYA

Úgy nézek mindenre akárha most először
látnám holott talán utolszor láthatom
ténfergek sötét folyosókon végigbaktatok
a zab- s lótrágyaszagú hátsódvaron

a strázsák alabárdnyelükkel fenéken billentenek
nem tiltakozom és nem mondok viccet sem hogy e
megaláztatást ellensúlyozzam nem érdekel sem
a szolgálk jóindulata sem uraik kegye

megállok a szemétdomb mellett nézem hogy rohangál
a kakas tyúkjai között hogyan próbálja egyre
kielégíteni kéjsóvár háremét a sok telezabált
tollas hurit bár fogytán már a férfikedve

akárcsak énnekem el is restellem hát magam
és továbbállok míg lassan leszáll az alkonyat
kiszomfordálok Helsingör utcáira a palotából
és nem bánom hogy tarka rongyaimon jót mulat

az utcakölykök serege s a nyomomba szegődve
megdobál sárral csirkebéllel faggat hogy mivégett
hátamon az a szarputtony azaz a púpom én pedig
örömmel hallgatom a keresetlen dán beszédet

a sok-sok svéd finomkodás után s ha volna egy
almám bicskámmal szétvágnám s elosztanám
a gyerekek közt ám üresek már a zsebeim
néhány garas pálinkára való csörög bennük csupán

nem kedvelnek az új urak Fortinbras is halott
jó néhány éve az udvarban új francia módi járja
parfüm és csipke maitresse-ek képével díszített bilik
s régen nem emlékeznek Hamletre s Opheliára

nyugdijamat folyósítják tán elfelejtették törölni
a kancelláriában oly nagy itt a bürokrácia
hogy elevickélhetek benne én is aki annyi
rendszer váltást túlélttem már mindenesetre grácia

hogy élek még akármilyen siralmasan is tengetem
végnapjaim bár egykor a dán irodalmi nyelvet
az én anekdotáim teremtették meg de hát tudom
hogy hála s pénz helyett szegény bolond csak nyelhet

ülök a csapszékben de már csak magam elé dűnnyögök
kihez is szólhatnék köröttem adás-vételről beszélnek
magyarázzák az adóívek svéd terminológiáját
tenyésznek magabiztosan akár a hullában a férgek

ez nem a te világod már Yorick mondom magamban
kiballagok a tengerpartra letelepszem a fűvényen
és Hamlet bon mot-it mormolgom amíg leszáll az éj
s az ég falához mint spion füle félhold tapad fehérén.

FARKASOK ÓRÁJA

ESŐS TAVASZ

Hetek óta esik, hetek óta
csukaszürke az ég.
Katonák menetelnek, a nóta
ugyanaz, ami rég.

A rügyek kibomolnak, a lombok
üde zöldje virul.
De az árnyak, a gondok, a rongyok
hada is kivonul.

Kenyeret kotorász a kukából
a biciklis öreg.
Teli szatyra a címer a zászlón, –
hol a régi színek?

Parizer, nem a vér, a piros ma,
a fehér meg a géz;
s mi a zöld? Kenyerünkbe torozva
bevonult a penész.

Hazamennek a büszke vadászok,
kiürül izibe'
a vadon, – s ki magaslesen állott,
lesi, elviszik-e?

Szopogatja a zápor a fákat:
csak a csontja maradt
ama tegnapi, dús lakomának.
Meg a csonka falak.

Adu, ász kiterítve – kifosztják,
aki nyerni akar.
S kiterítve – halott ez az ország?
S a világ ravatal?

Ma akadnak, a tort akik állják,
de utána vezekl-
eni kell, ha – benyújtva a számlát –
jön a *fin de siècle*.

Csupa rom, csupa rím, csupa omlás
ez a vers, – magyaros
csak a rög, csak a rag, csak a romlás,
s noha nyers, takaros.

Hetek óta esik, hetek óta
kiderül, beborul.
De hiába ujul meg a nóta:
ami régi, se új.

SZÁZADVÉGI SZONETTEK

1

Eső zuhog – nyeli a sok csatorna
s szétköpködi a menny hideg vizét;
villámlik – sárkány óriási torka:
lángoktól kormos és dagadt az ég.

Ugratja kőlovát Szent György, a város,
a dögre templomtornyokat szegezve, –
ha átdöfné, a rút sebből ragályos,
megromlott vér, genny, kénsav permetezne.

Váratlanul jött e vihar, letépte
Noé bárkáját is, pedig beléje
még csak a szű-pár költözött be, – ó,

mi lesz velük, ha majdan partra szállnak?
Lel-e uszadékfát az Ararát vad
csúcsán a szű-civilizáció?

2

Terülj-terülj asztal volt a világ.
Kemenceként duzzadt a város: benne
kalácsfonat futott a végtelenbe;
a Főtér jószagú sütőlapát.

Zabáltunk hát, amíg tartott a készlet;
tej-méz folyók és porka hó: cukor;

a térkép volt az étlapunk, s komor
főpincér állt hátunk mögött: a végzet.

Csak ennyi volt? S a vérmocskolta abrosz...
E földi lakomát dicsérte Pangloss.
S miért ne? Hiszen itt legjobb a konyha.

S az Eszme? Egérfogóban szalonna.
De asztalt bont, feláll a jóllakott
század, s búcsúzva szellent egy nagyot.

ŐSZ VAN AZ ŰRBEN

Hullnak a barna-piros levelek,
leválva a nyár faláról,
mint elhagyott öreg kazánról
festék- és rozsdarétegek.

Hullnak a barna-piros levelek;
a fára varjú száll, s hogy összetörje,
csőréből koponyákat ejt a kőre,
s fal édes agyvelőt: dióbelet.

Hullnak a barna-piros levelek,
ágak közt átszítál a kék üresség:
száraz avarra üvegcserepekként
Isten halott tekintete pereg.

Hullnak a barna-piros levelek,
hull a világ, és hullunk véle mi,
nedvét kiszívó levéltetvei;
ősz van az űrben, a vég közeleg.

FARKASOK ÓRÁJA

Felébredek.

A takaró lidérce
kilobban, újra csigaház-fehér,
s nem moccan többé. Becsapott az álom:
nem volt s nem is leselkedik veszély;
csak összecúszkált s szarva gombszemével
nagyon soká meredt reám az éj;
de nyála – utcalámpa fénye – szárad,
foltot se hagyva, szőnyegén szobámnak.

Felébredek.

Most kellene kimennem
vizelni, inni, s a paplan alá!
S nem mozdulok... A vekkeróra jár,
közeleg-távolodik, mint a sínen
elkattogó, vörös tehervonat –
és murva-másodpercek hullanak
a töltésszélre... Ajtómat bezártam;
a fridzsiderben ébred csak az áram,
s vonít fel – tolvajt álmodó kutya –,
de tejhez, sajthoz, parizerhez ér
nyelvével, és ha mindent végigízlel,
elalszik újra – elméje fagyott
rekeszeiben a gondolatok
oly rendezettek, hogy szinte irigylem.

Felébredek.

Az éj végére jár;
tudom, a farkasok órája ez.
Az ablakon csontujjal ág neszez,

de senki más! Nem gyilkosok loholnak,
markolva pisztolyt, kést – a mát a holnap
felváltja csak, nem felkoncolja, bár
ki tudja? Mégis, oly jó lenne tudni –
mit is? Hogy meddig tart e rettenet,
s mért félek úgy, mért nem tudok aludni,
ha farkasok óráján ébredek?

Felébredek.

S úgy kerülget az álom,
mint robbanóanyag-raktárt az űr;
gyújtózsínóron – minden idegszálon –
a félelem lidércclángjai kúsznak –
magam a detonáció elől
hová is menekítsem, hova fussak?
Egy keskeny, úri részbe e világból
kisurrannék – de Pallasz szürke baglya
lelkem iramló egerét bekapja,
s még mielőtt az égbe visszahussan,
mint szőrcsomót, kiöklendi magából.

Felébredek.

Ma is, mint minden éjjel.
Tudom, a farkasok órája ez.
Áram vonít fel, csontos ág neszez,
s kilobban paplanom gyűrött lidérce;
a szőnyegen a lámpa csiganyála,
síkos derengés dermed rá szobámra;
és jár a vekkeróra: vak vonat,
vakog az alvadtvér-zakatatak;
s markolva pisztolyt, kést, gyilkos lohol
álmom sikátorában valahol;

s Pallasz baglyának hányadéka, én
görgök, rút szőrgolyó, a föld színén;
s törött ezüstmaszk: utcalámpa-rom
csillámlik jéggé dermedt arcomon.

Felébredek.

Már hamujába roskad
az éj.

Uram, irgalmazz farkasodnak!

Mészöly Miklósnak

Ültem a mélyzöld eternitlapos
konyhaasztalnál s néztem, hogy a domb
mögé – az űrbe – úgy bukik a nap,
mintha a világ vége volna ott;

s hol elsüllyedt, a felforralt sötétből
kimenekültek mind az angyalok,
félíg megfőve már, – kendermagos,
fehér és barna szárnyak seregétől

tarkállt a téli alkonyati ég;
csapkodtak, ám a köd-vattázta lég
elnyelte vad kavargásuk zaját,
csak szárnyhegyük koppant meg néha zárt

ablakomon, majd kékes fényre gyúlt
az üveg, és a pára, jégvirág
hártyáján fölfénylett az esti város:
egyszerre láttam most a Bartinát,

Baktát, Csatárt, a Jobb- s a Balparásztát,
a Sédet és a Vasuti Fasort,
s a bérházat, hol az a lány lakott,
akit nem mertem megszólítani;

és mindent megtöltött az angyali
szárnyverdesés, a hangtalan beszéd, –

láttam, hogyan szélednek szertesztét,
kísérnek át a pallón részeget,

csitítanak elmérgesült vitát,
szórnak csipetnyi sót a bablevesbe,
s szerelmespárnak juttatnak szobát,
a nagymamát templomba küldve este;

láttam, hogy szunnyad el a kisgyerek,
ha anyja vállán át föléhajol
egy rézveres, de békés angyalorr;
az állomásra épp bezakatol

a vicinális Tolna-Mözs felől,
s a forgalmista posztján, ott is egy
vasutassapkás angyal tiszteleg,
tollairól a zúzmarát lerázva;

ekkor fogtam fel: angyalok lakása
Szekszárd – a városom s a városod,
de csak amíg a hó, az éj, a csönd
párnázza, elfedvén a nappalok

lótás-futását, otromba, rekedt
lármáját, kútláncként csikorduló,
de hazugságot felvonó szavak
csörgését, – újra tó a Csörge-tó

halott vizének jégkérgé alatt,
a régi házban verset ír Babits,
Liszt zongorázik Augusznál, s szikáran
ülsz a sarokban s hallgatod te is...

Nem tudok rólad, félig tiltva vagy,
és nem tudom még, hogy Te vezeted
a leforrázott égi sereget:
megrontott mézü múlt napok hadát,

de már előre megmosolygod a
Megbocsátás suta őrangyalát.

ŐSZI ESŐZÉS

Pálca-esők verik, ázik a puszta,
duzzad az úton a sár;
csörgedezik patakokban a lusta,
szürke habú mocsok-ár.

Ázik a gát, hasadozva leválik,
omlik a vízbe a part,
ólom-esőkben a város elázik,
nyirkos a házfal, a park.

Koppan a földön a gesztenye gombja, –
inge kinyílt, csupa rongy;
vissza ki varrja a gombot a lombra,
nincs se szabó, se bolond.

Szálas eső perreg: égi spagetti, –
tála a tér, köd a szósz,
falja csatornanyílás. De a resti
sörszagu mennybe hajóz.

Nyelve a járda kövére fityeg le –
mit motyorász a plakát?
mintha a fal maga jönne, lihegve
elpanaszolni baját.

Állnak a hídon a gépkocsik, ott fent
nincs ma beút, se kiút...
Bukusza-üres szemü nénike töpreng:
holnap ebédre mi jut?

Búvik a méhe, ha fordul a naptár, –
méze-kifosztva ugyan,
ám ura híg szirupával a kaptár
télire még teli van.

Hát mi, ha int az idő, hova bújjunk?
Bárha begyűjtve a méz,
még beledugni se tudjuk az ujjunk,
hogya hibádzik a pénz.

Lágy ez a vers, puha ritmusa altat,
s mint az eső, beterít;
ágy ez a vers, aki benne elalhat,
álmaival betelik.

Pálca-eső zuhog, ázik az elvert
város, előnti a sár;
gennye fakadt ki a régi sebeknek,
s máris az új sebe fáj.

AZ APOKALIPSZIS
SZAKÁCSKÖNYVÉBŐL

ÖRÖKSÉG

Lágy részeit az angyalok lerágták:
meszes-fehér koponyaként borul
reánk az égbolt, és szemüregén
hol nap süt át, hol ólom-hold vonul;

élünk alatta, korhadó világban,
fogaiból bányászva érceket,
s nem tudjuk, hogy e koponya kié,
s nem sejtjük, hogy csak vágyak, érzetek

voltunk: Teremtőnk gondolatai,
míg élt, – de mára lecsupaszodott
Tejút-gerince, s éles csontszilánkok
a foszfor-villogású csillagok;

s agyveleje, mely szétfolyt, elrohadt,
hajnalban a talajból felszivárog, –
eltévedünk ködgomolyaiban,
s érezzük: örököltük e világot;

élsőködünk, s nemcsak mi, ámde fenn
az angyal-regimentek is, – miénk lett
a bomló, édes, rég kihűlt tetem;
zabáljuk hát, míg át nem jár a méreg.

SIRÁLYTÓ

*(Olvastam, hogy Ferenc Ferdinánd főhercegnek
Chlumetzben volt egy tava, ahol egyszer egyetlen
délelőtt 1600 sirályt kapott puskavégre.)*

Úgy tetszik most: sirálytó a világ,
s partjáról Isten – Ferenc Ferdinánd –
lődözget ránk, – és ebben az a jó,
hogy őt is leteríti Gavrilo.

Igaz, hogy akkor széthull odafenn
és ideleln a Világegyetem, –
mindegy – sirályok, szerteröppenünk,
s vagdosva egymást, ölünk s öletünk.

I

Megyünk az olvadás fegyverzajában,
mint harctérre vezényelt katonák,
magába harapó zsíroskenyéren –
hóolvadásos rétkaréjon át.

Az égre kúszó alkony-nyelv ledér
ízlelőbimbóin a dér
porcukrát, délután ködtejfélét
átjárja szurdik-ínyfalból a vér

szivárgó, édes nedve. Homorún
borul fölénk, mint szájpaddás, a menny:
begyulladt boltozat, nyágleccserek, –
nazális szél szipákol odafenn.

Az Isten téli szájában megyünk,
nyúlós latyakban, körbe-körbe, és
fogyunk – kenyér-szalonna katonák –,
menetelésünk: veszteglő veszés.

De csak megyünk előre, körbe, bátran
– világ-kígyónk farkába harapott –,
megyünk, megyünk, egy óriási szájban
lágyan forogva – ínycnfalatok;

amíg fogy egyre, elfogy már alólunk
a föld, a kő s a benne rejtező

érc s kőolaj – a hús, a zsír, a só: mind,
mikből a Semmi lakomája fő.

II

Zörög a fény, az égi sztaniol.
Bontogatják a megavasodott
bonbont – a Földgolyót – az angyalok;
nyáluk csurog, s kialszik a Pokol

egy percre, – ámde máris újralobban
s cukortól kéken ég a kárhozat
(mint akta új lapján az áthozat);
olt s szít az édes nyál, ha tűzbe pottyán.

Zörög a fény, a gyúrt ezüstpapír;
golyóba gyúrni – Nappá – régi móka, –
éj-csokoládénk épp olyan csalóka,
mint hámozatlan túlfelén a pír.

Csillag vakít, bolygói fénylenek:
Tejút-karácsonyfánk áram alatt...
Megrágnak, Föld, az égi tejfogak,
angyali óvodák emésztnek.

Zörög a fény, hengergetik javában
a sztaniollá fémesült reményt, –
a doktor Isten kitöltötte vényt
nem váltják be a földi patikában.

III

Gyerekkoromban felszöktem gyakorta
a padlásra, hol a dió lakott
kosárban, összeöntve nagy halomba,
mint teremtés előtt a csillagok

s bolygók. A tartógerenda tövén,
fagy- és porszagban, még nem bejglibe
darálva, még nem nyúlós tésztafény
hájjal bekent göngyölegeibe

tekerve, tornyosult a lakoma
nyersanyaga; s az élesztő: a Szent-
lélek üvegbúra alatt pihent
a boltban még, mely a Mennybolt maga.

Egy-egy diót – bolygót vagy csillagot –
szétroppantottam lopva – Lucifer
a nagy kosárból épp így lopkodott,
bár tudta ő is: fenekére ver

az Úr, ha rájön. Szégyelltem, de nem
állhattam ellen. Édes Istenem,
elnézed-é, hogy süteményedet
megdézsmáltam előre, rossz gyerek;

s felnőttkoromra morzsa sem maradt
üdvösségemből Úreged alatt.

ÉGI ZSEBÓRA

Ha felpattan a nappal nikkeles
hátlapja, és élénk tárul az égi
zsebóra: csillag-fogaskerekek,
tejút-rugók villódnak; s nézi, nézi

az Órásmester, felcsippentve, mint
lupét, a Holdat; s én is ideleln
találgatom – mért késik vagy siet?
Mint hidegben a sínek, a Jelen

miért húzódik össze, míg a Múlt
habzó teje a lábasból kifut,
és rákozmál a Jövő plattnijára, –
kapargathatod késsel is, hiába.

Felpattintja a nappal nikkeles
hátlapját Isten, kezébe veszi
a kronométert, piszkálgatja, majd
fejét csóválja, és zsebre teszi.

S a dohánymorzsák, a pipaparázs-
égette fekete lyukak között
ketyeg a Menny, s ide-oda gurul
Jézuska üveggolyója: a Föld.

KERTI ÓDA

Giliszták, eleven, tekergő
cipőfűzők, ti! a rögök
bakancsát hogy tartjátok össze?
Hogy szét nem mállott még a föld,

s fák lépegetnek benne nyárba
tavaszból s őszből tél fele,
rózsás zsinórok, hála, hála
tinéktek! ezzel van tele

a szívem, míg a kertet ásom,
miközben tűz reám a nap,
s eszembe villan – tán a mennybolt
gilisztái a sugarak, –

a kékséget furkálva egyre
(ezért oly porhanyós a lég)
lehullnak végül fára, gyepre,
és féreg-testük ott élég.

Elégedett az égi kertész,
és tán a mennyek susztere
is, ki a legfénylőbb sugárral
Isten bakancsát fűzi be.

TRISZTÁN SEBE

AENEAS ÉS DIDO

„Így hát a nagy ember
elhagyta Karthágót...”

(Jozsef Brodskij: *Dido és Aeneas*)

1

Dido, királynőm, nem látlak soha.
A hullámok meanderei kéken
futnak, s mint Ariadné fonala,
vezetnek új hazába, hol a népem

tán Minotaurusszá változik bús
nászunk után – miatt? –, hisz labirintus
bejáratául tárult szép öled,
s mi összebogozott, a gyűlölet

fonalaként fog visszagombolyodni
néped kezébe népemnek kezéből.
Találkozom hát veled újra – végül

együtt fogunk mi árnyakként bolyongni;
s a vér-izamós csatatereken
is vágytól síkos öled keresem.

2

Fanyar a búcsú? Fanyarabb a bor
s a borszín tenger, melybe rózsaujját

a hajnal mártja. Vérünk bárha forr,
jó tudni: fenn, Olimpuszon mi újság;

különben fuccs a bornak és a kéjnek,
és Gorgó-főt növesztenek az éjek,
ránk ég a virradat, mint Nessus-ing.
Irigyebbek a mi isteneink,

Dido, de késő lenne már cserélni.
Megnyugtató mégiscsak, hogy az égből
megüzenik gyakorta, hogy mitévő

legyek, – nem kell a döntéstől se félni.
Máglyára lépsz, ha elhagylak? Na és?!
Nem én akartam – égi rendelés.

3

Mellettem alszik már Lavinia;
keményebb húsú, ifjabb, mint te voltál;
de az a tűz, amely a húsból oltárt
varázsol, benne nem lángolt soha.

Mindegy – csak szüljön, kéj nélkül foganva
teljen meg évről évre, mint a kamra!
Hideg szeműek s idegen, latin
beszédűek lesznek a fiaim.

Új – még kicsiny – hazámat isten óvja!
Miért fáj jobban Karthágó, mint Trója?
S bár oldalamról annyian kidőltek,

miért csak azt az egyet – hervatag
szépasszonyt: téged hívlak napra nap?
Dido, királynőm, gyűlölöm e földet.

FREDMAN SZONETTJEIBŐL

Csatlós Jánosnak

No. 1

Vendég vagyok még e világban, ám
a házigazda sűrűn sandít már az
órára; száraz bort kínál, de száraz
a szava is, – későre jár talán,

búcsúzni kéne, bár a kerevet meg
az asztalon a sültök, serlegek,
hiába mennék, nem eresztenek;
megvárjam, míg az utcára kivetnek,

hol leszen sírás és leszen fogak
csikorgatása? előre vacogtat
a sötétség, mely odakünn fogad...

Fölvettem a menyegzői ruhát,
s választott voltam, nem hivatalos csak, –
engedj még csendben ülnöm itt, Világ

No. 2

Ura! Fiad menyegzőjére jöttem,
s lehet, hogy már túl mámoros vagyok,
de mit tegyek? megártott óborod:
Te is megháromszorozódsz előttem.

Vagyok, akár a mustármag, melyet
szádból kiköptél, ám a földbe vetve,
én, legparányibb, felnövök egedbe, –
fészkelhet rajtam angyalsereged.

Vagyok, mint a kovász, mit három mérce
liszthez keverték, s – megposhasztva – én
a tészta is, amely kenyér lesz végre;

mennybéli manna s földi televény...
Ha már a hús-vér szégyenébe hoztál,
hadd üljek még terített asztalodnál,

No. 3

Világ Ura! Ne nézd a számlapot!
Virrad már, meghasadt az égi kárpit,
s gyulladt szemed szigoruan világít
reám... Szólhatnék bár az angyalok

nyelvén, ha nincsen bennem szeretet,
zengő érc s pengő cimbalom leszek
csupán, – Te látod lelkemet, Uram,
s nem tükör által, nem homályosan,

de *színről színre*, hogy szerettem én
élni – ha bűnben is! – e sártekén;
sokat szerettem – megbocsáthatsz nékem...

Az asztalvégre húzódnék szerényen,
csak még ne küldj el innen, Istenem,
és bort is tégy elébem! Úgy legyen!

TRISZTÁN SEBE

„*Noch ist kein Schiff zu sehn!*”
(Richard Wagner: *Tristan und Isolde*)

1

Sebemből romlott éjszaka szivárog
s a holdfény gennye; átvérzem a reggel
gézeit; ájulásomban a tenger
megbillen, túlfolyik a láthatáron,

mint serleg peremén, s az űrbe fröccsen, –
kialszik sisteregve csillagom...
Reád köszöntöm – félig már vakon –
Isten borát, mely habzik-forr előttem:

a tengerár sós-keserű vizét,
mely elválaszt és mégis összeláncol
véled, Izolda, – tajtékos öled

örvénylik benne, nyílik és bezárul...
Bár elragadna! Fúlhatnék beléd!
Halál se kell már nékem kívüled.

2

Mily csodakard hasított rád sebet?
Öled a halálon ütött seb, résre
nyitott kapu egy más szabásu létbe,
hol élő vagy halott vagy, egyremegy,

s nappalnak, éjszakának egy a tétje:
a kéj.

Sötét vizekre szállt hajód,
Izolda, és megmámorosodott
az árboctól, mit én döftem beléje, –

hogy száguldott velem, hogy ringatott!
S fehér vitorla: inged hogy dagadt!
Jó kapitányod – valld meg! – voltam én.

Voltam teérted bélpoklos, lovag,
pojáca, koldus, legvégül halott.
S nincs még hajó a tenger felszínén.

3

Ha jössz is, késve érkezel, Izolda.
Kornwall órája döccen, meg-megáll;
kerülgetitek – Marke, a király,
s te – egymást, mint nagy- és kismutatója.

Ó, bár ki tudnám zökkenteni az
időt, mely palotádban megkötött
habarcsként, ám énnálam, mint a köd,
úgy gomolyog – egyszerre tél, tavasz,

nyár, ősz, mióta minden évszakom
te lettél: holtomig tartó öröklét,
éji verőfény, alkony-virradat...

Akárhová is hívsz, követlek önként.
Sebem piroslik – nézd! hajnalodom;
hallgasd! halálomnak kimondalak.

SZATURNUSZ GYERMEKEI

VÁLTOZATOK EGY GYEREKVERSRÉ

*„Lyukas az ég bársonytakarója,
kivágták a csillag-egerek.”*

Macska-isten odalopakodva
lesi őket; horpasza remeg.

Macska-isten, telihold-pofáju:
fény-bajúsz és kráter-szájüreg...
Kiürült már minden tálka, vályu.
Mi maradt még? Csillag-egerek.

Lyuggatott az égbolt takarója,
örökebb az éhség, mint a fény.
Girhes egerek, ütött az óra,
nem jut többé bársony és remény.

Macska-isten, meddig ér az éhed?
A Tejút már bajszodon remeg.
Bendődbe – a Semmibe – beférnek
még a fölfalt csillag-egerek?

Macska-isten, macska-úr, mióta
leskelődsz az oduink előtt?
Csillag-lyukból ami fény kifolyna,
nyelved nyújtva mind felhőrpöled.

Hízol rajtunk, dögszagú; sugárból
háj lesz benned; a Galaktika
tekerődő bél-spirálisából
ürüléked rotytan: éjszaka.

Hogy az Örök Fényesség ledobja
szemfedőjét, egy remény lehet:
*foszlik az ég lyukas takarója,
szétrágjuk mi, csillag-egerek.*

*Az idézett két sort Svetics Ildikó, egy akkor 13-14 éves, előszállási
kislány írta az 1977. évi Kincskereső-táborban.*

EGY JÓZSEF ATTILA-SORRA

A dallam nem változtat szövegén.

Kétezer éves már a régi nóta:
a tű fokán jutsz a paradicsomba,
s nincs boldogabb, mint a lelki szegény.

Hogy átláttál az Írás szövegén?
Csak Maya fátylán! Épp olyan csalóka
a menny is, mint a föld, bár fönn a csolnak
a hold, és fényből szőtt a szövevény.

A kín a hóhért üdvözíti csak:
átbújtak Krisztus lábán-tenyerén
a vasszögek – tevék a tű fokán.

De felláznak egyszer a szavak,
és ha a dallam nem fog szövegén,
a szöveg változtat majd dallamán.

HÁROM APOKRIF

1. Mária Magdolna

Kétezer esztendeje várok reád, Uram.
Hajamat ha kibontanám, immár a pokol fenekéig érne.
Ó, jaj, ha egyszer, mint harangkötelet, megrángatja a Sátán!
Oly kínok zendülnek meg bennem, hangom kiveri
a holtakat a földből, az elrejtett ezüstpénz
sírjából, mint csillagköd, szétfröccsen az Űrbe.
Fekete szoknyás harangodat, Uram, inkább repesz meg!
Mert megreped a Föld szíve, ha én megkondulok.
De nem hallgatsz reám, elfordult éntőlem a Te
orcád, mint írásos felére perdült pénzdarab;
és vésete kibetűzhetetlen – akár a telihold
a hajnal párájában, csak homálylik...

Templomod küszöbén várok reád, Uram, és kétezer
esztendőm virradatain öt sebed pírja átszivárog.

2. Izolda levele

Nem mehetek ma Trisztán nem lehet
Most lázasodott be a kisfiam
Fiunk hisz szinte biztosan tied
Ne sírna úgy rohannék boldogan

Holnap se jó az Marke napja rég
Ilyenkor fürdik kölnit szór magára
Ha e napon se hálnék vele még
Igazolást találna gyanujára

Holnaputánra a burgund követ
Jelentkezett be megsúgták királya
Küld nékem egy csodás rubinkövet
Ügyelnem kell a diplomáciára

Három nap múlva akkor lesz a bál
Eljönnek mind a kornwalli urak
Sok puccos dáma s undorodva bár
Fogadnom kell a hódolatukat

Nem mehetek foglalt minden napom
De hidd el nékem is sajog sebed
Futok hozzád amint lesz alkalom
És akkor akkor meghalok veled

3. Töredék

*Marina Cvetajeva és
Hervay Gizella emlékének*

olyan vagyok mint az okos lány
a meséből ki jött is és nem is
(egyik lábam a Sátán kecskebakján)
hozott is és nem is
(elengedem mint galambot a lelkem)
már minden kérdéssedre megfeleltem
lenyúztam a malomkövet
megfoltoztam a korszót
megtettem amit ember nem tehet
fáradt vagyok pörgetni már az orsót
fogadj be végre árnyaid honába
Hádész királya

EGY CSEPP MÉZ

„Azkik az testi gyönörösségeket kívánják, és az új lelküket éhvel hagyják meghalni, azok hasonlatosak az egy embörhöz, ki mikoron futna az unikornis vad előtt, hogy útüle meg ne marattatnék, egy nagy verömbbe el-béésék...”

(A verembe esett ember. Kazinczy-kódex)

Úzóbe vett az unikornis engem
Erdön-mezőn át kergetett szünetlen
Dugóhuzó-csavarodásu nyársat
Szegzett reám ha feldőf rá kiránthat
Mint parafát palackjából e létnek
Sötétség bora önti el a rétet
Futtam előle hát lélekszakadva
Halálom forrón fújtatott nyakamba
Futtam előle rogyadozó térdel
Már botladoztam s még mindig nem ért el
Játszott velem ha torpantam lihegve
Odébb szökött s a friss füvet legele
Majd egy bökéssel új parancsot adva
Lökött tovább iszonyba kárhozatba
S a tarkómat perzselte már a vesztem
Midőn sötétlő nagy verembe estem
Bokrocska nőtt a szélin abba végül
Beléakadtam s hittem a veszélytől
Megmenekedtem ám a gyökerére
Pillantva láttam egy fehér egérke
S egy fekete rágcsálja váltogatva
Míg vélem együtt végleg elszakadna

Markoltam ágát megvetvén a lábam
Két likban ám onnan kicsúszni láttam
Négy mérges kígyót mardosásra készen
S még rettentőbb lesett reám a mélyben
A gödör fenekén egy rusnya sárkány
Lángot lövellő száját nagyra tátván
Azt várta csak hogy hullanék elébe
Lennék a fürtelem kövér ebéde
Reményem vesztve néztem a magosba
A mennyet elrekesztő sűrű lombra
S ím legfelül a bokor tetejéről
Egy cseppnyi méz alápottyanni készült
Egyetlenegy parányi csöpp de menten
Minden szorongatásom elfeledtem
Hogy fent halál alatt pedig pokol vár
Hogy kígyók mérges nyála oltja oltár-
Tüzét szívemnek hogy mily gyöngé szálón
Függ életem az elrendelt halálón
Hogy nappal éj bevégezvén a munka
Nemlét-egérlikába visszabújna
Hogy születésemtől tartó esésem
Mind gyorsulóbb végső szakához értem
Mindent feledtem és csak arra vágyom
Hogy az a csepp amely a messi ágon
Csimpaszkodik elváljon tőle végre
S hulljék kinyújtott nyelvemnek hegyére
Nem kérek mást Uram csupán a jussom
Bár lelkem égő kárhozatra jusson
Hadd ízleljem utolszor azt a mézet
A múltó édes evilági létet
Egy csöppbe pillanatba sűrűsödve
Aztán taszíts a legmélyebb gödörbe

KEGYELMI ZÁRADÉK

1

Mint akinek már teljesült utolsó
kívánsága még egyszer jóllakott
borát megitta kiürült a kancsó
s még egy szál cigarettát is kapott

elszívta s nézte úgy oszlik remegve
a füst ahogy riadt kis lelke fog
szétfoszlani mikor kileng a teste
és megszorul a nyakán a hurok

mint halálraítélt a siralomház
sötétjéből a verőfényes udvar
kövére lépve káprázó szemem

dörzsölgetem sötétséghez szokott már
s a nap világa viszket mint az ótvar
oly váratlanul ért a kegyelem

2

szinte csalódtam már aludni vágyott
a lelkem és egy rándulásnyira
voltam csak hogy elérjem azt az ágyat
amelyből nem kell fölkelnem soha

.....
.....

.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

3

a fájdalom túlszéljén várt az éden
nagyapám udvara tenyérmeleg
nyárvégi nap a tornác hűvösében
eszem a cukros-zsíros kenyeret

s ha jóllakom az eperfára mászva
egy vastag ágat meglovagolok
ülök a lombban mint árbockosárban
alattam tenger árja hánytörög

hajósinas vagyok s János Vitéz is
léket kapott hajóm de arra száll
s hátára vesz mindjárt a griffmadár

és visszahoz hová is Istenem
hol életfogytiglan kell élni mégis
ahova visszazárt a kegyelem

MENHIR

Szemhéjam mint a horizont mögé
Ágak pillái közt leszáll a nap
Pupillámból már éjszaka szivárog
Nyugat vagyok nyugat

Hűvösödik szám szurdikából
Egy mondat még mint kései szekér
Az alkony síkjára kiér
Elhagynak a szavak

Jó volna megpihenni a sötétet
Mi bennem terjeng nem zavarni végleg
Se gyönyöröm se kínjaim jajával
Legyek csak néma jel

Menhir mely sok-sok ezredéve állva
Nem tudja már ki építette fel
Kőből rakott kérdés amelyre Isten
Azóta sem felel

A JELENÉSEK KÖNYVÉBŐL

Darvasi Lászlónak

És a sötétség csattog mint a zászló
És csillagok pohárszilánkjai
S holtak hajába túrva ujjbegyét mind
Bevérezi hugunk a déli szél

És részegítő ívben hull alá
A csapra vert magasság óbora
S ha majd a hordó kiürül dohot
Lehelnek ránk a dongaboltu mennyek

Elvágatott a tenger csődöre
Az éji kanca lüktet és vajúdik
Csikója holt s a hajnal-méhlepény
Fertőzetétől üszkös lesz a búza

És csont a csonthoz nem tér meg soha
Kiömlött vérünket beissza a
Semmi fűrészpóra s kilóg a lószőr
Istenből mint kibelezett babából

Szétszélednek a nászi lakoma
Vendégei kiknek pecsétnyomó
Az arcuk és mi rőt viasz az ábrát
Viseljük megdermedve már örökkön

És csillagok pohárszilánkjai
Csikordulás a hold-vasú bakancsok
Alatt ahol frigyét kötött a vér
A borral s vőfélyrigmus a halál

FÉM HŐMÉRŐTOK

Ki jár a kert alatt kinek a dér-
útja vonul fehér penész a tájon
ködöt a megsodort diólevél
szivarkafüstjét ki tüdőzi le

kinek a könnye szélroham-bevágta
ablak szilánkja elkoszlott telek
pulóverét koszoruba ki gyűri
borostájával a virradatot

fényesre mint egy nadrágfeneket
ki smirglizi fémtokjába ki gyűjti
a Karakumot és a Szaharát?
Homokba tottyant kétéves kölyök

ő az kinek hiánya ujjaink
közül pereg ki mégse fogy soha
ki az időt mint EKG-papírt
vers-szívritmusgörbékkel teleírta

hőmérőtokból mint asszony-hüvelyből
világra csusszant egykor s bár sírása
eloxidált rég őt melengeti
a betlehemi baromszuszogás

a világ közepén szürkére izzadt
kisingben most is töltögeti még
s kiönti az évszakokat csücsülve
Háromkirályok csillaga alatt

nyáluk uszályán üstökösfejekkel
kerülgetik az ártatlant a marhák
ki fémtokjába hűvös égi ujjba
kapaszzkodva oly magárahagyott

hogyan elszorul a torkunk és a tömjént
aranyat mirhát elhoznánk neki
és hódolnánk előtte míg a földre
kirázogatja a Tejút porát.

KORMOS István vallomásából (Szegény Yorick, 1971): „Kétéves se voltam, amikor nagyapám, vizet húzván mohos-békás udvari kútunkon, furcsállva nézte: mért ugrándoznak a ház előtt a tehenek, bögve-rugdossa egymást. De csak elvonult a csorda, s mikor leszállt a por, ott ültem még az útközépen, szürkére izzadt ingben, ismeretlen nyelvű mondókákat gajdolván, legkedvesebb játékomba, egy fém hőmérőtokba homokot töltögetve.”

DARÁZS-SZONETTEK

1

A konyhai résre nyitott bukó-
ablakomon a darazsak beszállnak
szőlőszem mézcsepp körte barnuló
harangja hívja őket kósza árnyak

fekete-sárga frakkot öltenek
úgy kezdenek hozzá a lakomához
végigkóstolva mind az étkeket
miket a föld az égieknek áldoz

majd szomjat-éhet csillapítva vissza-
repülne mind a transzcendenciába
de nem ereszi sóvár lelküket

útjukba áll az áttetsző üveg
nem törnek át küszködnek bár hiába
s nem értik mért lett ily kemény a tiszta,

2

sugárzó kékség mely dajkálta őket
röptette hártvás gyöngé szárnyon és
most makacsul az üvegbe verődnek
zümögve sírják nincs menekülés

s gyufásdobozt ürítetek és kitolva
tartályát félig a darázsra rá-

csapok visszatolom megint s a foglya
öröknek hitt sötétbe hull alá

de ekkor a dobozt az ablakom
résébe tartva újra felnyitom
és megriadt rabom az égbe libben

darázs-isten vagyok kegyelmes isten
aki a lelket koporsóba zárom
s szabadon engedem a másvilágon.

SZATURNUSZ GYERMEKEI

(Egy Goya-kép alá)

Vagyunk Szaturnusz gyermekei mind:
Vonagló hús, belek, megtöltve fénnel és mocsokkal;
Mint fűszert, kősót, szórta ránk a kint
Atyánk, s most nyeldes minket fuldokolva.

Már kurta létre kondérba nem is rak,
Nem főz meg ínycsiklandozó-puhára;
Alig születünk, felragad magához, – tagjainkat
Kitépi, s nyersen-véresen zabálja.

Hová veszett az óraszámnap-serpenyő,
Amibe rég napok tojásait ütötte;
Sárgája-Napkorong, fehérje-Hold, a forrón sercegő Idő?
Bendője mélyén éjlik mindörökre.

Vagyunk Szaturnusz gyermekei, és
Tudjuk, atyánk elaggott, – csillapíthatatlan éhe
Mozgatja még: a nemzés és evés
Bűvkörbe zárt, fuldokló kínja-kéje.

SZTYEPAN PEHOTNIJ
TESTAMENTUMA
ЗАВЕТЫ СТЕПАНА ПЕХОТНОГО

ELSŐ FÜZET (1972–1990)

RASZKOLNYIKOV ÉJSZAKÁI
Ночи Раскольниковова

Már elmerült az alkonyat
A csatornák piszkos vizében,
Pétervárt a sugárutak
Kötéllal verik a sötétben.

Az éjszaka, csillagait
Vonszolva, mintha láncra volna,
Előbotorkál, s én a csörgő
Lombokat hallgatom szorongva.

A hold Pugacsov koponyája,
Repedt vigyorgás odafenn,
A mélyben bőgés, kocsmalárma,
Baltaként rándul meg szívem.

Vak koldus a bérház sötétje,
Nyújtja az udvar tenyerét,
Fölötte csillagok kelése
Fakad. Mert koldusarc az ég.

KUTYA

Собака

Körülhemperegeted a fákat,
Leráztad irtózatod,
Szabad vagy – horpaszodban már csak
A belek láncát lóगतod.

De – míg buzgalmad feledi
Az udvart, tornáctól az ólig –
A vadvizekre emberi
Dühök homloka ráncolódik.

A felhők közt bakancsszögek:
Rúgások csillagképei;
Lekushadsz, s rettegő szemed
Füvek pillája verdesi.

S amint a holdon feltünik
Eszelős, hű tekinteted,
Mint egy nagy gazda lábait,
Végigszagolod a fűzeket.

РАСХМАНИНОВ ZONGORÁJA
Фортепьяно Рахманинова

Kocsis Zoltánnak

Hó és üszök hó és üszök
A zongorád te számüzött
Oroszhon tüllök tükrök és
Vad vodkabúz vak szívlövés

Hó és üszök hó és üszök
Bóklászva billentyűk között
Mégfagy megég az ujjad és
Elvérzik közben Puskin is

Hó és üszök hó és üszök
Hollócsőr váj fagyott dögöt
Sötét a menny fehér a sík
Mindegy fehér vagy bolsevik

Hó és üszök hó és üszök
Hazád örökre ellökött
Hófútta sík a zongorád
Kereshetsz rajta új hazát

Hó és üszök hó és üszök
Te zongorádba számüzött
Honvágy emészt szeszlángu tűz
Vad szívlökés vak vodkabúz

PRELŰD
Прелюдия

Szergej Rachmaninov emlékének

Vonatok állnak néma és sötét
Vágányokon vak és koromszagú
Vonatok
és a szél a balti szél
Hold-váll-lapos felhő-köpenybe bújt

S állnak pokolból fölfelé növe
Jégcsapok éjlő obeliszkjeid
Ó város éles szemfogu jövő
Sebzettje
szétnyílsz mint éjféli híd

Vonatok állnak néma és kihalt
Vágányokon s a váltók fogsorán
Tél-epilepszia okád szilaj
Tajtékot
Észak ó fehér leány

Néva-seb Éva-hasiték
magad
Megadva nyúlsz el míg zihál a szél
És tomporod fagyára rátapad
Vér-ondó-foltos lepedőd a Tél

HODASZEVIC S PÁRIZSBAN
Ходасевич в Париже

Lobog a tűz, de meleget nem ad,
Csak megmorog, mint vackából a vad.
Lobog a lélek rozzant tűzhelyen,
Fölötte fortyog, fő a fürtelem.

A tálalón borospalack nyoma:
Azúr helyett glazúron glória.
Kátrányszínű s klozettszagú az égbolt.
Csukd be a század ablakát! Elég volt!

Hová lett Moszkva? Pétervár hava?
Gorkij Szolovkit jóváhagyta ma.
A moziban Chaplin bohóckodik...

E korszak semmitől sem ódzkodik.
Rút katlanából ránk borult a szenny.
Tedd le a tollad! Torkig ér a menny.

Vlagyiszlav Hodaszevics, a XX. század egyik legnagyobb orosz költője párizsi emigrációban halt meg, 1939-ben. Utolsó éveiben nem írt verset.

MÁSODIK FÜZET (1991)

TÉLI ÚT
Зимняя дорога

Téli út. Cuppog a hó Isten
Ködnemezcsizmája alatt.
Napokká dermednek a röpke
Pillanatok, amerre elhalad.

Az én csizmám lyukas. A hólé
Nyelvével körülnyalogat,
Megízlel – jó lennék-e estebédre
A fagyhalál falkáinak?

Köröttem varjak. Mint a tű, jár
Nagy sárga csőrük – fércelik
Vetések elnyűtt, oldalgombos ingét,
Majd bosszankodva szétszedik.

S alóla kitetszik Oroszhon
Már hullafoltos mellkasa,
Kurgán emelkedik – a bomlás
Gázaitól felfúvódott hasa.

Téli út. Nagyokat cuppant a hó,
Amerre Isten elhalad.
Elfehéredett száj a vidék – csókját
A csizmatalphoz tapasztja a fagy.

HIDEG TEREMBEN HÖLGYEK ÉS URAK
В ХОЛОДНОМ ЗАЛЕ ДАМЫ ГОСПОДА

Hideg teremben hölgyek és urak
A zongorista frakkja ránctalan
A februári utcán szél ugat
Matróz üvölt vöröskozák rohan

A vérszag úgy üt át a parfümön
Ahogy kötéseken a vér maga
De még belül vagyunk a bűvkörön
Még szól a drága bécsi zongora

Majd puskatussal törnek ablakot
Szuronyra tűznek mindegy férfi nő
De csak ha minden húr elhallgatott
A bolsevik művészettisztelő

Kultúrát hoznak újat persze ők
Lesz benne Hej bunkócska és Chopin
S lesz tornyuk is még egekre törőbb
Mint Péter-Pálé, künn a szigeten

A zongorista frakkja fekete
Remegve várjuk mindjárt végetér
Prelúd s a kor s az élet is ha le-
Csapódik ránk a lakkozott fedél

OROSZORSZÁG ASSZONYAIHOZ
К женщинам России

Asszonyok védték – a Bocskarjova-
Osztag – a Téli Palotát,
S Kerenszkij is, hogy futnia
Kellett, mit rántott fel? Női ruhát.

Harcba az álnok, durva, férfi
Bolszevikkel ki szállt? „Das ewig
Weibliche”! S hogy kihunyt a fénye,
Vakon bolyongunk hetven éve.

Lapátos, köpködő, pufajkás
Menyecskéink volnának Éva
Leányai? A hattyú markáns
Szerszámát értük fogadta be Léda?

Otromba férfizajtól és kenő-
Olaj szagától kótyagos fehérnép,
Ha benned olykor fölragyog a Nő,
Letérdelünk előtte önként.

Nem, addig nem lesz boldog újra
Oroszhon, míg trónjára nem
Nőt ültet (lenne bár oly kurva,
Mint Katalin volt) a Történelem.

LENINGRÁDI ESTE
Ленинград вечером

Az este, mint a vaddisznósörét,
Szétfröccsent már a téglafalakon,
Tócsákba gyűlt az alvadó sötét,
Hörög a bérház-állat még s vakon

Mered maga elé, de féreg-fények
Rágják belülről, majd az ablakok
Szemgödrein kimásznak – ennyi éhet
Nem csillapíthat egyetlen halott.

Neonbetűk – nagy, megsárgult fogak –
Csorgatják nikotinos nyálukat,
Egy égi száj jelmondatot bőfög:

Lenin-ikonosztáz a tér fölött...
S az utcák orrlíkat átjárja a
Felhő-pelenkák angyalhúgyszaga.

A TENGERHEZ

К морю

Tenger, te szüntelen idegroham
Önmagad kényszerzubbonyában,
Örökké habzó száj – megláttalak,
S mindjárt pofádba köpni vágytam.

Te, rángógörcsök végtelenje, tenger,
Hazámat körbe-körbe rázod –
Te őrzited meg sós gyűlöleteddel,
Hogy eleméssze a világot?

Nyál tengere, amit összefröcsögtek
Kongresszusok küldöttei,
Sirályok örködnek fölötted:
Iljics dús szemöldökei.

Partodon állva nézem én:
Hullám vonul hullám után dörögve,
Mint november hetedikén
Menetelők a dísztribünt köszöntve.

Ó, szovjet népek tengere, belőled
Vízcseppként párolognék el, de menten
Határőr jön kutyával, s visszazökkent
Álmomból, elkérve a dokumentem.

A SZIGETEKRE SZÁNON

На острова на санях

A szigetekre szánon – jössz, ha hívlak?
Tudod, nem ülhetsz cifra szánra, s én sem,
Hát zötykölődsz a trolibuszülésen,
Ahol körülleg romlottan a scsí-szag.

De vodka vár és halkonzerv, ha végül
Megérkezel hozzám a kis lakásba.
Kezdhetnél máris söprésbe, mosásba,
De jobb, ha most a testünk összebékül,

Kirángva minden vágyát és dühét.
Hisz annyi csüng a létünk szennyesétől
Nehéz felhő a leningrádi égről,

Nincs gőz, amely kitisztázhatja még...
Múzsám, ne sírj, ne is ne vess, ha kérdem:
A szigetekre szánon – jössz-e vélem?

IN MODO D'UNA MARCIA^{*}

A vonat kifutott s vele Mása.
A Vörös Nyíl, a moszkvai gyors
Hazavitte, – hisz ott a lakása.
Ez a sors – motyogom –, ez a sors!

Be is ugrom a boltba; ha vodka
Van a polcon, a szatyrot elő!
Mit üvölt ez a kasszai szotyka?
Sose tudta ez itt, mi a nő.

Hazaballagok, és fel a Schumann!
Ez a kvintet olyan csudaszép,
Hogy a könny a pohárba lecsurran:
Be gyalázatos-édes a lét!

Mibe fogjak a vodka után még?
Mit is ír ma a Pravda, a Trud?
A világban unalmas a játék:
Csak üres fecsegés, csupa rút

Pofá áll komoran a tribünön,
Mig alattuk özönlik a tank
S a rakéta, – bevallom e bűnöm:
Örömet sosem érzek alant.

Ha fölöttem a drága, csak akkor
Legyek én az alatta-való!
De elúrhodik itten az aggkor:
Aki nem szenilis ma, csaló.

** Schumann Esz-dúr zongoraötöse II. tételének tempójelzése*

A vonat kifutott s vele Mása.
A Vörös Nyíl a kék sineken
Röpiti, – hiszen ott a lakása:
Nem a Múlt, se Jövő – a Jelen.

ALÁSZÁLLÁS A MOSZKVAI METRÓBA
Снисхождение в московское метро

Van mozgás még hisz a metró szalad
Az állomások bugyrai között
Mint pokolbéli Möbius-szalag
Sínpár kering föld mélyén föld fölött
S fortélyos belső végtelenbe zárva
Nem futhat máshová csak önmagába

Van haladás hisz itt a föld alatt
A mozgólépcső mint Kharübdisz nyelve
Lökődik egyre és ki ráragad
Bendőbe sülyyed majd sötét belekbe
De már elébb márványfoggal darálja
A csarnok mérges nyálu Szkülla-szája

Hádész e hely a kárhozott hadat
Trolibuszok Kharón sajkái hozzák
Az ötkopejkás obulusokat
Automaták nyelik le és beosztják
Hány lélek juthat egyszerre a mélybe
Minósz s Rhadamantüsz ítéletére

Mint Orpheusz poklokba is leszállva
Kereslek drága Mása tégedet
Eurüdikémet kit a vodka lángja
S a reménytelenség elégetett
S mert érmém nem maradt élém lökődnek
Acélkarokkal alvilági szörnyek

Kit lágyíthatnék meg dalommal én
Talán az ellenőrnő-Kerberoszt
Ki öklét rázza és üvölt felém
S ígér milíciát és Tartaroszt
Nem inkább vissza föl a napvilágra
Bakkhánsnők vermutmámos karába

Fönn dermedt minden bárha zúg a mély
A GUM s a Mauzóleum alatt
Van haladás van mozgás még s esély
Míg jár alatt a kék metróvonal
S fényszóró-szájjal éjszakát zabálva
Végül magát a földfelszínre rágja

A NAGYSZÍNHÁZBAN
В БОЛЬШОМ ТЕАТРЕ

Két felvonás között a páholyok
A karzat s földszint publikuma kint
A díszcsarnokban és a folyosók
Cirádás útvesztőiben kering
A nőkön prémek drága új ruhák
Egy hideg szépség úgy hordja fehér
Kavargó tülljét mint a hófúvást
S beáll a sorba ő is szendvicsért

Tolong zsidong a felhevült tömeg
Előadásról senki sem beszél
Vajaskenyéren sonka halszelet
Pohárka pezsgő vermut többet ér
Annál mi fent a színpadon ma már
Lejátszódott és még játszódni fog
Egykutya cári tiszt vagy komiszár
Ha oldaladnál túsarok kopog

A jegyszédőnők is lazítanak
Szigoru sorfaluk keményített
Kötényben most felbomlik varjuhad
Rebben föl éhség háború perek
És bent a függöny mint kötés min át-
Ütött a vér homálylik bíboran
Elfedve még az új tragédiát
Mely végkifejlete felé rohan

A nagy finálét melyben színre lép
S magába mint verembe hull a nép

HARMADIK FÜZET (1993)

SZENTPÉTERVÁRON ÚJRA
В Санкт-Петербурге снова

Leszállt a köd nem tudtam merre járok
Az utcatábláig se láttam el
Valahol elmaradtak a barátok
Vacogtam és nem volt számomra hely

A városban ahol születtem egykor
Valamelyik öt éves hajnalán
Hittem sokáig jó egy kedvesebb kor
Száz grammokon kihúzhatom talán

Addig de hamarabb fogyott el ám a
Polcról a vodka mint a fett betűk
A hírlapokból s nem jut nékem mára
Se több tütü de kaphatok tetűt

Szentpéterváron újra hát megértem
Mondtam magamban hogy Lenin ledől
Szél fúttá el és visszahozta Péter
Lázálmait a Finn-öböl felől

Leszállt a köd nem láttam merre járok
Dohogtam csak hogy nyugtassam magam
S szorongtam is megásták már az árkot
Hol kuksolok majd géppisztolyosan

Vacogtatott a téli éj az utcán
Puskin vagy rendőr sziluettje nem
Suhant át tévelyegtem mint a pusztán
Mózes hada bár egyszemélyesen

S ahogy megálltam öklömet emelve
Mely mint a cékla ázott veresen
Borscs-sűrű ködben tejföllel keverve
Magam magamnak voltam levesem

De csillagok zsírkarikák nem úsztak
Fejem fölött ily savanyú-sovány
A lé amelybe csontnak s némi húsnak
Pottyantam rég egy téli éjszakán

Kondér-korom korom kora belőled
Hogy mászhatnék ki sikos vagy nagyon
Mindegyre visszacsúszom jól kifőzted
Uram te is de jól van rád hagyom

A sűrűjében itt alul nem is rossz
Elszopogatni szaftos kézfejem
Csak arra kérlek túl soká ne kínozz
Egyszerre szúrj villádra Istenem

Így szónokoltam alig állva lábon
De Isten messze volt vagy nem figyelt
S mint baltáját Raszkolnyikov kabátom
Alatt cipeltem súlyos szívemet

Hideg volt köd volt s az jutott eszembe
Köpönyegem megint letéphetik
És rémlett hallom közeledni szembe
A Bronzlovas dübörgő lépteit

De nem jött senki csak a holtak árnya
S a köd gomolygott ballagtam tovább

Lámpák derengtek rám fagy-celofánba
Csomagolt sápatag hortenziák

S úgy tetszett ekkor árnyék lettem én is
Halvány akár a téli alkonyok
Mikor Péter-Pál tornya tűjén végig
Isten hasából arany vér csorog

Megdermedt lábam haza nem találhat
Lépegetek de máshová oda
Hol Mandelstam lohol telefonálgat
S ír konyhaasztalán Ahmatova

A zöld szalonban tea gőze terjeng
Szivarfüstfelhőn puttó könnyököl
Előszobából sárcipőt levetve
Blok lép be és a kerevetre dől

Hodaszevics heringgel a kezében
Csúszkál a járdán Puskinról motyog
S megindulnak Kronstadt felé a jégen
Végső rohamra a bolsevikok

Ez volt az álom amit rám bocsátott
A fagy amíg a járdaperemen
Csücsültem ám megleltek a barátok
És hazavittek még elevenen

TÁRSBÉRLETI ÉJ

НОЧЬ В КОММУНАЛЬКЕ

Kihűlt, mosogatólészürke éjben
Fekszem: kanál a dézsa fenekén;
Arcomra zsír tapad piszkosfehéren –
Bemocskol és elémelyít a fény;
S csak bámulom, az ablakra meredve,
Hab-felhők közt hogy úszik és forog
A porcelántányér-hold ellebegve;
Körötte dermedt zsírcsepp-csillagok.

A közös konyhában csöpög a vízcsap, –
Fazékon koppan? fogolykobakon?
De elnyomja, ahogy magáról hírt ad:
Doni kozákmód hortyog szilajon
Subov, a Nagy Honvédő veteránja,
S kontráz az „afgán” unoka, Oleg.
Egyiknek jobb, a másiknak bal lába
Már túlvilági úton lépeget.

Ivanovéknál ódon ingaóra
Kerek lapátjával komótosan
Meri a másodperceket s kidobja,
Gödör szélére hányja gondosan.
Ha éjszaka vizelhetnékje támad
Ivanovnak, s a klozettra kimegy,
Orra bukik, s nem sejtí, hogy a század
Sötétlő sírja nyílt előtte meg.

Annuska nénit végre ágyba dönti
A fáradtság – most álmában szalad

Piacra, feketézni, és kiönti
A drága napraforgóolajat.
Kerék visít, gurulnak jobbra-balra
A szétválasztott törzsek és fejek...
Annuska, tégy megint ikont a falra, –
Tán búneid levezekelheted!

Mindenki alszik. Hol hanyatt, hol hasra
Fekve csak én nem nyugszom el soha, –
Így fordul át hol írásra, hol sásra
Az orosz história garasa.
Száz gramm kenyér vagy vodka – újraélem
A háborús fejadag mámorát,
S találgatom: kopott kanállal, vélem,
Milyen levest merít az új világ.

Kihűlt, mosogatólészürke éjben
Fekszem a dézsa síkos fenekén, –
A zsíros fényt, mely rátapad, megérem,
Hogy kéjesen lenyalogatom én;
Ahogy kóborkutyanyelvét kinyújtva
Lámpasavót a Néva lefetyel,
S ha jóllakott sovány kosztjával, újra
A régi gazda lábához hever.

** A forradalom előtti pénzérméken a cári címersas volt a „fej”.*

IMMANUEL KANT
ИММАНУЭЛЬ КАНТ

Immanuel Kant, Ön a példánk mától,
Hisz kenyerünk a filozófia,
S akárcsak egykor Ön, Kalinyingrádból
Mi sem tesszük ki lábunkat soha.

Immanuel Kant, az imperatívusz
Minékünk épp oly kategórikus, –
Akármilyen impertinens a stílus,
Legfontosabb parancsolat a kuss.

Professzor úr, az már az Ön hibája,
Hogy a nyomába Hegel s Marx eredt,
Majd jött Lenin, Sztálin, s porosz hazája
Szovjet-Oroszhon tartománya lett.

Elképzelem, ahogy professzor úrt a
Zónában, mint egy osztályidegent,
Furkósbottal tanítaná az urka^{*}
Brigádvezető, hogy mit is jelent

Nálunk bírálata a tiszta észnek;
Nem komplikált – se több, se kevesebb:
Ki tiszta ésszel él, bolond vagy részeg,
S a legjobb kritikák a lágerek.

Nem futhat Kant professzor úr a mától,
Bölcselme börtön-filozófia, –
Nem menekülhet el Kalinyingrádból,
Ki Königsbergből sem mozdult soha.

** Urka: a köztörvényesek elnevezése a lágeryelvben.*

ELŐADÁS UTÁN
После спектакля

Mint Saljapin a Don Carlos után*
Úgy lopakodtam haza tegnap este
Bár nem dörögtek ágyúk és talán
Célgömb se kószált tarkómat keresve

Mégis szorongtam s úgy gyötört a bú
Hogy én is az Escorialba vágytam
Bár nem vagyok Fülöp s a savanyú
Erzsébettel sem osztanám meg ágyam

Talán szuronyt szegezve lenne jó
Rohanni basszus-hangú ágyuszóra?
Inkább Fülöp s az inkvizíció
Mint Posa márki uljanovi póza

Saljapin aznap mint atya s király
Don Carlosszal leszámolt volna végleg
De közbeszólt egy véresebb vizsály
Mit ő nem értett és ma más sem ért meg

Félbeszakadt az az előadás
Az utcák operája hangosabb volt
Így hát ki nyerte meg ma is vitás
Apák s fiúk között a régi harcot

** 1917. október 25-én (november 7-én) este F. I. Saljapin Fülöp király szerepét énekelte egy pétervári magánszínházban, miközben megkezdődött a Téli Palota ostroma. Az előadást nem tudták befejezni; a művész az egymásra lövöldöző vörös- és fehérgárdisták elől bujkálva menekült hazáig.*

Hogy így esett ne vádold Saljapint
Ágyúk a basszusánál öblösebbek
Lelépett hát a színpadról s a kint
Azok folytatták kiktől jött az ötlet

Hogy talpra állítsák a fejeket
Mint Hegelt Marx eltöltve hetven évet
Míg összeállt a Matrjoska-sereg
Egymásba visszadugható vezérek

Mint Saljapin a félbeszakított
Don Carlosról mentem haza lopódzva
Ágyú se szólt Maxim se kattogott
Éreztem mégis üthet még az óra

S ránk villan újra Iljics fogsora
A jövőendő-protézis Auróra

ÁLMATLANSÁG
Бессонница

1

Fekszem az ágyban váltogatom a
Testhelyzeteket plagizálva Proustot
De szinte minden emlékem eliszkolt
Ebből se lesz regénytrilógia

Egy vers talán s oly ízeket se kelt
Mint madeleine-sütemény teában ázva
Agyrémek és álmatlanság az ára
Hogyha az ember oly soká vedelt

Míg kiürült mint egy vodkásüveg
Elméje s más nem is maradt reménye
Ha meg nem is de visszaváltja végre
Ki italától megrészegetett

Nem alhatom s a lelkiismeret
Furdal hogy mindenem eltékozoltam
Még porcikáról porcikára holtan
Másenyka téged is felejtelek

Mióta nem vagy asszonyöl se kell
Nem lobbant lángra részbe zárt parázsa
Csupán a csapvíz kémiai násza
A tiszta szesszel más nem érdekel

Hiába húzom össze úgy magam
 Hogy ki ne lógjon takaróm alól a
 Hiányod rég egy másvilági tóba
 Merültél s úszkálsz benne boldogan

Halacsám már csak én vergődöm itt
 Ágyamba mintha szárazra kivetve
 És visszavágyom éjsötét vizekbe
 Hol fojtogattak hínár-fürtjeid

Amíg te voltál véled érkezett
 Hozzám a tenger éltető dagálya
 S rózsás kagyló-öled magába zárta
 Gomolygó miriádnyi gyöngyömet

Te jól tudod kételtű nem vagyok
 Tüdősök közt a parton meg nem élek
 Szétpattan már halhólyagom a lélek
 S nem dobnak vízbe bárhogy tátogok

Uzonyt növesztek Mása szárny helyett
 Hogy befogadjon vízalatti mennyem
 S megkérem Istent adjon vissza engem
 Az ócéánnak amely egy veled

HA MINDEN SZÉTHULL

КОГДА ВСЁ РАСПАДАЕТ

Ha minden széthull benned kívüled
S vacog a lelked mint egy pirogárus
A Néva-parton s úgy zszibong fejed
Mint délután a Balti pályaudvar
És ereid aluljáróin át
A fáradt vér özönlik egyre sildes
Sapkában munkából jövet s lohol
Hogy le ne kesse szíved vonatát
Ahonnan épp most ugrik le a váltás
Reménnyel oxigénnel még teli
De mindhiába agyadig nem ér el
Mint május elsején a gyárkapun
Lakat van rajta és a mondat kulcsát
Mely elfordulna benne nem leled
Csak rozsdásan csikordulsz elakadnak
A szavaid és vörösre fagyott
Öklöd akár illetlenül kilógó
Tagot hiába gyűröd vissza a
Zsebedbe szégyenedben úgy kalimpálsz
Egész testeddel mintha az Idő
Combjai közt

ezért kíván magába

Fogadni tán e kapualj ahol
Sikos sötétségben előre-hátra
Botladozol de végső rándulásod
Után se lágyabb egyre merevebb
Leszel hacsak föl nem cibál időben
És litvánul vagy lettül szitkozódva
Ki nem zavar a házfelügyelő

TESTAMENTUM

Завещание

Ha meghalok, a nyirkos pétervári
Talajba engem ne temessetek!
Porhüvelyem enyhébb vidékre vágyik, –
Itt még a hant is szürke és rideg.

Ha feljönnék kísérteni síromból
(Csak levegőzni, mert nyomaszt a föld),
Megsüketülnek a dühös Kirovtól,
Ahogy Kobára átkokat süvölt.

A piszkarjovi dámán, mint darázsraj,
Fürtökben lógna millió halott;
Mégfagytak, éhenhaltak a blokádban,
S harsogva szidják Hitlert, Zsdanovot.

Körültáncolna meggyilkolt, kivégzett
Forradalmárok, cárok serege,
S százezrivel a lágerjárta lélek:
Szibéria jeges lehelete.

Inkább a forró déli sztyeppe áldott
Füvén szórjátok szét a hamvamat,
Hol polovec, tatár, kozák csatázott,
S békét kötöttek rég a föld alatt.

Vagy egy kis Moszkva-széli temetőbe,
Hol bíborszínű bokrok, laboda
Között pihent le Másám csöpp időre:
Feltámadásig, – ássatok oda!

Burok-koporsó rejtse embrióként!
Gyökér-köldöksinór köt össze itt
A Föld-Anyával, – szívom majd a hólét:
Vérét az Utolsó Ítéletig.

Angyalkürt ébreszt vagy az Auróra
Ágyúzava, mindegy lesz énnekem,
S az is, hogy mennybe szállok vagy pokolra
Taszít alá közömbös végzetem.

HÁRY JÁNOS BÚCSÚPOHARA

HÁRY JÁNOS BÚCSÚPOHARA

Ki császárokkal paroláztam és
A világ végén lógtam le lábom
Most engem lóbál fejjel lefelé
A Nixtől prüsszentésnyire halálom

A Hajnalsillag csákómon a gomb
Ragyog fölöttem kőporral sikálva
Hej bolhaként elugráló napok
Viszket az egész Mindenség-kaszárnya

A virradatot véresre vakartam
Az én sebemből fröccsent fény az égre
Negyvenhat évem priccsén kitakarva
Fekszem s a kürtök riadójelére

Várok s vezényszavakra nyergelj! lóra!
Fölébred újra álmából a század
Kardot ragad s a menny Napóleonja
Megfut előlünk nyakában lába

Mint aranyórát elveszti a Holdat
Mint aranytallér elgurul a Nap
S megtorpannak a csontlovak s a holtak
Csillagkép-csatarendbe állanak

S feltündököl akár egy generális
Rendjellel tűzdelt zubbonya az ég
Fogd obsitod vitéz Joannes Háry
Időd kitelt meséidből elég

Ki császárokkal paroláztam és
A világ végén lógattam le lábom
Meglóbál most és fejjel lefelé
A Nixbe ejt le prüszentő halálom

HÁRY JÁNOS BORDALA

Az Alisca Borrendnek

Nem asszonyöl de pincemély
Sötétje vonz lopó a kéj
Szerszáma bedugom alul
S megcsókolom fölül vadul

Nem lány ölek de szurdikok
Ahol még föl-le csúsztatok
Rozsdás a kulcs de nyitja még
A présházat s ez épp elég

Hej fény-lopóval fölszivott
Pitymallat-alkony-óborok
Miket kifröcsentett az Úr
(Talán nem fogta jól alul)

Hej Nap kövér hordója fenn
Mely ott görög a pince-menny
Grádicsain alá az éjbe
Tudom gurulhat még élembe

Ha majd a gálickék egek
Szőlőhegyén a Hold kerek
Kőasztalára könyökölve
Nagyot sercintek rá a földre

S pipámat olykor félrerakva
Napot verek naponta csapra
S izsom kancsójából az égnek
Reggel vöröst délben fehérret

HÁRY JÁNOS CSŐSZDALA

Lösz-ízű bort iszom a Napból
Lösz-fény pereg a szurdikokba
Olvad a szőlő vassá dermed
Estére s kiveri a rozsdá

Hiába forgatom kereplő-
Versemet angyal-seregélyek
Csattogva tőkémre szállnak
Szomjan marad torok s a lélek

Hadakozom madárijesztőd
Uram de kardom éle csorbul
Testemből csillag-tücskös éjjel
Lelkem is elragadják orvul

Kereplőm forgatom csak addig
Bírjam míg fűrtjeim beérnek
S borral telik hordóm amit majd
Halálom dugaszol be végleg

Lösz-ízű bort iszom a Napból
Lösz-fény pereg a szurdikokba
Csősz-pillantásom vassá dermed
Estére s kiveri a rozsdá

VADSZŐLŐ

VADSZŐLŐ

Arszenyij Tarkovszkij emlékének

Mint házfalat a vadszőlő, befut
És összetart az emlékezetem;
Vagyok, mert voltam, s ennyi épp elég –
Akkor nyitom, ha becsukom szemem.

Ha kifelé bezárul minden út,
Itt legbelül lesz tágasabb a tér:
Puszták, hegyek, melyekre úgy borul
A menny, mint kozmikus lapulevél.

Felkél a Nap s lenyugszik, városok
Sötét utcáin árnyak kóborolnak:
Mind ismerős, és náluk, aki él,
Nem élőbb és nem holtabbak a holtak.

Ki megszólított egykor, már örök
Megszólítás és ifjuság marad,
Míg össze nem roppannak falaim
Vadszőlő-terhű életem alatt.

VÁLTOZATOK EGY OROSZ TÉMÁRA

„Én az vagyok, ki élte századát,
S nem én volt...”

(Arszenyij Tarkovszkij: Kézirat)

Én az vagyok, ki nincsen is talán;
Egy álom – mint egy asszony – oldalán
Elnyúltam egyszer, és azóta várom,
Hogy a való helyére lépjen álmom.

Én az lennék, ki nincs, de léte több,
Mint bárkié a létezők között,
Mert *vanni* könnyű – *lenni* nehezebb
Léleknek, földi árnyképek felett.

Hol angyalok kötöznék át sebem:
A kék csempéjű égi kórterem
Vasrácsos ágyán volna jó örökre

Elszenderedni és aludni csak,
Gyógyulni fény-infúzióba kötve,
Míg mint a var pereg le napra nap.

OROSZ SZONETTEK

1

Bámulni pókhálós sarokba, –
Vén ingaóra villog ott,
Réz-nyelven részegen motyogja:
Andrej halott, Andrej halott.

Ma éjfélig kitart a vodka, –
S ki várja még a holnapot?
Ülök, magam elé motyogva:
Andrej halott, Andrej halott.

Várnak reám a másvilágon
Elvesztett tagjaim: fiam,
Marina, Anna és a lábam,

Mit negyvenegy telén levágtak, –
Együtt leszünk mindannyian,
Kik tagjai vagyunk egymásnak.

2

Kéklő, hideg menny, ártér, rőzsegát, –
Mily elgyűrődött-otthonos szavak
Idéznek fel, Marina, ifjuság!
Azt mondom: hó, és hetekig szakad.

Azt mondom: háborúszagú a reggel,
S a csikkel teleszórt váróterem
Padjáról, szemháját dörzsölve, fölkel
(Még rajta van katonaköpenyem)

Egy hadnagy, aki... mondanám, de nem,
Van, amit én se mondhatok, különben
Idő előtt feltámadnak a holtak, –

Már így is hófúvásos éjeken
Eljönnek hozzám, és felsorakoznak
Parancsra várva, némán, szélütötten.

*Az 1989-ben elhunyt Arszenyij Tarkovszkijt bensőséges barátság
fűzte Marina Cvetajevához és Anna Ahmatovához. Fiát, a film-
rendező Andrejt, három évvel élte túl. Ezek a versei csak fordítás-
ban léteznek.*

GECSEMÁNÉ

GECSEMÁNÉ

Már évek óta csak búcsúzkodom
S még mindig itt vagyok tréfálsz velem
Hogy annál jobban megalázz Uram
Te azt hiszed hogy végül elhiszem
Meg sem halok s megint nyugodtan alszom
És akkor de csak akkor ujjaid
Egyetlen pöccintésével a férgek
Közé parancsolsz hát nem hát nem hát nem
Nem ejtesz át ily könnyen a bőröndöm
Beccsomagolva és lezárva áll az
Ajtóm előtt rég útra kész vagyok
Borok virrasztják át az éjt velem
Szemem csak félig hunyva álmokat
Nem álmodom de látok jó előre
Mindent amíg a vaksötétbe nézek
Látlak ahogy Te engem sohasem
Mert mit is lát aki maga a Látás
S tudom nem múlhat tőlem e pohár
Kitépem hát az angyalod kezéből
Magam hogy mégse úgy legyen ahogy Te
Akarod hanem ahogy én ahogy
Én akarom én akarom Uram.

SZEKÉR

Agyagos úton vánszorgó kerék
Kínlódva-lassan fordul el a Nap
Sárdarabok ragacsos napok éjek
Keringnek föl s hogy a szekér halad

Visszapotyognak így kapom fel én is
És ejtem vissza versem szavait
Szekér vagyok rozoga és nehézkes
Nyikorgok fájok már csak egy szelid

Fészerre vágyom korhadozni békén
Nem is tudom mi kényszerít vakon
Sáros dűlőket járni körbe-körbe
Holdatlan éjen naptalan napon

Fáradt vagyok hiszen végül kifárad
A lelke-fosztott faragott fa és
A vasszögek s a formába feszített
Abroncs elernyed sírva az egész

Fáradt vagyok régóta nem tudom már
Miféle ló hús ki ül a bakon
És nem tudom miféle terhet hordok
Holdatlan éjem? naptalan napom?

ZSOLTÁR

Nem kértelek s nem kérnék ma sem
Oly félszeg voltam véled Istenem
Csak vártam míg aktáid tologattad
Hogy föltekints és észrevégy de nem

A hold már kráterek pecsétnyomával
Úgy teli lett hogy rá se férne több
S te stempliztél tovább én meg feszengetem
Hajbókoló klienseid között

Nem hittem volna hogy külön beadványt
Nyújtok be végül mégis arra kérlek
Bocsásd meg nékem hogy sokat szerettem
S erényemnél többet nyomott a vétek

Egy-két paragrafust megszegtem én a
Tízből alpontokról nem is beszélve
Tudom hogy nem te én magam sodortam
Magam halálos bűnbe és veszélybe

Nem kérek tőled szívesen hiszen
Tudod hogy nem szeretlek Istenem
Hagyj élni akkor tán meg is szeretlek
S hagyj élni engem akkor is ha nem

Egek bürokratája egy pecséttel
Aláírással még megmentenél
Átkoztalak de most megáldanálak
Mint ahogy áld vagy átkoz mind ki él

SIRALOMHÁZ

Nagyon közzé lett a távol,
Már félig benne élek én;
Mint felbontott palack nyakából,
Csurog az édes, égi fény

Napjaim csorba poharába;
S iszom, amíg tart, úgy iszom,
Mint utolsó kancsó borát a
Betyár, ha csendőrtoll-iszony

Lesi az órát ásítózva, –
Mikor vezethet engemet
Az udvarnégyszög-borzalomba,
Ahol akasztófám mered.

Nagyon közzé lett a távol;
És végleges ítéletem:
Csurog-csurog az ég nyakából
Megromlott fényű életem.

KLEPSZIDRA

Klepszidraként lassan lefolyva
Infúzió csöpög belém, –
A percek hullnak-múlnak sorra
Ily lomhán, mégis könnyedén.

Így hulltak s folytak szét a vérben
Fénylő s homályos napjaim, –
S nem tudtam még: ott volt az Éden,
Pál utca farakásain.

Jó volna Nemecekként végül
Elhinni, hogy értelme volt...
A grund, mit védtem, rég beépült,
S kirúgták a pipás Janót.

Fekszem, infúzióba kötve,
Papír fehérén – lepedőn,
Mint vers, félbehagyott örökre.
S lecsöppen maradék időm.

CSAK A SZAVAK

Csak a szavak már nem maradt más
csak a szavak csak a szavak
a tó szavában úszom én hol
a hínár mondata tapad

testemre és a mélybe húzna
de hát az is csak szó a mély
nevezz meg és a név a szó majd
kiszabadulva partot ér

csak a szavak már nem maradt más
nem táplál a kenyér s a bor
lélek vagyok ki test-koloncát
hurcolva folyton megbotol

a semmi és a lét közötti
küszöbben bár ez a küszöb
szó maga is csak és riadtan
tévelygek a szavak között

jó volna lenni még talán de
mit is tegyek ha nem lehet
a szótáradba írj be s néha
lapozz föl engem és leszek

TÉL ALSÓSZTREGOVÁN

TÉL ALSÓSZTREGOVÁN

1

Ég kandallómban a fenyőhasáb,
Fény-árnyait, mint ingecskéjét Erzsi,
Felizgatott ujjak közül kiejti,
És megvillantja öle paraszát.

Elfordulok – e kísértésnek vége!
S hogy visszanézek újra, már sisak-
Rostélyon át koromszemű lovag
Les rám, s szivemre céloz dárdafénye.

Jeges-fehér bolygók s hülő veres Nap
Hevernek a biliárdasztalon, –
Elindítja-e még egy akarat vad

Lökése őket új pályájukon,
Vagy nem mozdulnak többé már soha?
Alszik a völgyben Alsósztrégova.

2

Itt bent, a tompa, téglából rakott
Boltív – a menny silány paródiája –
Alatt havas mezők: papírlapok
Fagyán ropog a tollam, és a tájra

Krikszkrakszol róka-üzte nyúlnyomot:
Verssorokat – még menekül az eszme,

S ha végül felbukik, prédául esve,
Fröcskölnek, mint a vér, a mondatok.

Ki tudja: rézsut-fényü virradat
Vagy guillotin zuhan sovány nyakamra?
Fűrészpor issza be szavaimat.

Nyúl-marquis, róka-sans-culotte-fogakkal
Szaggattatom, – futnék, de nincs hova.
Alszik a télben Alsósztrégova.

3

Hamvad, leroskad a fenyőhasáb,
Rám pillant szemrehányón és kiég.
Marad a langyos dunnszürkeség, –
Elfojtja Fráter Erzsí sóhaját.

Sakktábla-padlón asztal és a székek –
Bevégezetlen játszma figurái;
Ma már az Úr és Lucifer se játszik, –
Feldöntöttek világosat, sötétet.

S akárha sakkban, bástyáim között
Toporgok én, király, – megütközött
Helyettem és elhullott a királynő.

Már csak az Úr és eszkimó-homály jó;
Napok: csontbolygók gördülnek tova.
És alszik, alszik Alsósztrégova.

CARMEN

1. Az érte meg, nem az a rózsza...

Az érte meg, nem az a rózsza,
Mit odadobtál, hanem az,
Mi nyelvhegyemtől harmatozva
Bontotta szirmát: a tavasz,

Egyetlen tavaszom virága,
Amit csak árulás, halál
Követhetett. Megérte, drága,
Hogy ami romló, sírba száll

Idő előtt, – a te idődben
Úgy sincsenek órák, napok;
Szeress akárkit – énelőttem
Nem voltál, és ha nem vagyok,

Nem is lehetnél! Nyári, kármin
Rózsáid szirma elpereg...
A kérdésre: ki vagy te, Carmen?
Csak véreddel felelhetek.

Nem érted, Carmen? Engem, téged
Nemcsak a kék köt össze már,
H hanem az árulásod végleg
Feloldó végtelen halál.

2. Ahogyan én szerettelek...

Ahogyan én szerettelek,
Carmen, csak én, csak én, csak én, –
Bolond lány, hogy feledheted
Egy terroróért könyvedén?

Emlékszel még? Szoknyáidat,
Mint szirmokat bontottam én
Ki sorra, s ajkam megtapadt
A forró, bíborló bibén.

Emlékszel? Még táncoltam is,
Bár botlábú vagyok, veled, –
S pogányul csókoltad hamis,
Húsbálvány-istenségemet.

Ahogyan én szerettelek,
Carmen, csak én, csak én, csak én, –
Bolond, ki ily könnyen feled,
S inkább letörve hull elém.

Már nem is kellenél! Hiszen
Virágporod reám tapadt
Örökre, – fölszállok s viszem
Halál-kasomba csókodat.

3. *Ó, Carmen! Ha kimondom a neved...*

Ó, Carmen! Ha kimondom a
Neved, mely nemcsak szó, de élet
S halál esszenciája, – ma
Tudom már: az volt az ítélet,

S nem a hóhérvő, melyen
Ellengem holnap dallamát vad
Nevednek: Carmen, Carmenem,
S azt is, hogy áldlak, áldlak, áldlak.

A földre csöppen majd magom,
Ha végsőt rándulok, s alóla
Kikél és fölsír magzatom,
A magzatunk: a mandragóra.

Halott vagy és halott leszek;
De ő igézetével áthat
Mindent, s a földiek felett
Uralkodik: kaján varázslat.

Ó, hogyha akkor, akkor én,
S te is, te is, ha mind a ketten...
Aréna-létünk bűvkörén
Belül te, én kívül rekedtem.

PÜGMALIÓN

Tündének

1

Lépj ki a kőből! Fogynak napjaim;
Már nem tudok nagyon sokáig várni.
Légy a gyönyör, de légy akár a kín, –
Légy, Galatea, bárki és akármi!

Hány csigamászta hajnal nyers szaga,
Hány bódító, már fonnyadt, nyári rózsa,
Hány vad szüret cefréje, mustja a
Parfúmöd, s hány tél zúzmarája, hója.

És mindegy már, hogy én faragtalak,
Vagy engem formázott fehér kezéd;
Te kőből, én agyagból – hús leszek

S leszel. Csak kölcsön kaptuk e világot,
Nem lényeges hát: én álmodtalak,
Vagy egykor engem álmodott meg álmod,

2

Hogy befogadj, s én öledbe hatolva,
Megértsem végre, hogy a végtelen
Hogy férhet el ily forró, szűk helyen,
S hogy csak a *van* a létünk, nem a *volna*,

S bár a valódi megdőlhét, – soha
Szép kebleid iker-Olümposza...
Ó, Galateia, alkoss újra engem!
Márványerekként átszínezzé testem

Véred, s imádj, akár nimfái Pánt!
Vagy nyalogass el, mint a marcipánt,
Olvasszon kéjesen magába lényed:

Zsémbes-szerelmes-édes-árva éned;
Magam fölé ültetek megalázva, –
Csak néha szállj velem alá a lázba,

3

Mely megteremtett akkor téged is!
Szerlemem húsa és márványa is
Te vagy, kiért agyagként omlanék,
Lennék korok szemétdombján cserép,

Lerágott csont, mit Krónosz eldobott,
Szilaj faun csalódott fallosza,
Mely nimfaölbe nem jutott soha;
Te mégis olykor megvigasztalod.

S oly mindegy lenne, hogy ki kit teremtett;
Legszívesebben rád hagynám: te voltál.
Ki volt előbb – az áldozó? az oltár? –,

Kit érdekel? Fogadd lángját tüzemnek!
Hidd el, szivem kevéssel is beéri:
S nincs vágya más – csak égni, égni, égni.

YORICK VISSZATÉR

YORICK VISSZATÉR

A csillagok igen a csillagok
Az angyalok rangjelzései ott
Vannak hová felvarrta őket a
Mennyei káplár-hierarchia
De én Uram bakád én hol vagyok
S hogy közlegényként is ragyoghatok
Te tetted-é vagy én tettem magammal
Jó jó tudom sohase voltam angyal
S mégis üres faközöld váll-lapom
Szebb mint amit Te hordasz válladon

Végül is hogy gondoltad az egész
Világot hol egészebb lett a rész
Mint kozmoszból varrt díszruhád a rend
Mit rég kihíztál és csillag-patent-
Ek ezre pattan rajta szét örökkön
(Rangjelzés vagy patent e képzavar
Ha téged nem hát engem sem zavar)
Körömpiszoknyi földünk s e piszokba
Amely fölött körmöd lerágott holdja
Fénylik vetünk és aratunk is rögtön

Hogy meg ne lásd hasznunk lehet belőle
Mert mint mi rád úgy köpnél rá a földre
Meg is tetted már Vízözön-alakban
S mi úszhattunk a mocskos-barna habban
Bárkánkra oly sebtében felpakolva
Egy listára került az eb s a bolha
De mégis mindig volt egy Ararát

S nem csókolgattuk zsarnokunk farát
Szőlőt ültettünk inkább hegy tövében
Lerészegedtünk s asszonyunk ölén

Alusszuk át azóta éjszakáink
Mit bánva Ábelt és mit bánva Káint
Az ősökért ne hidd hogy az felel
Ki nyíltan él s nem felhő rejti el
Mint téged és hitvány üzelveid
Hogy Te vagy Isten egyedül ne hidd
Itt isten az kinek bár púp a hátán
Koalíciós partnere a Sátán
Hol jobbra ülve hol meg balra fent
Így működik az égi parlament

Voltam s vagyok de hogyha nem leszek
Hiányod lennék és nem érdemed
Bohócnadrágodon a luk hol épp
Résre talált s most szállong a sötét
S hidd csak tovább hogy a fekete lyuk
A segglikad hová minden bejut
S ki nem holott a funkciója nem
Ez voltaképp de tiltja illemem
Az olvasók előtt kitergetnem
Hisz nem vagyok se csillagász se isten

Isten hát véled Istenem igen
Helsingőr úgy lebeg a semmiben
Ahogy Noé kasztrált hímtagja éppen
(Nem megható e bibliai képem?)
De hát mit ér a vén kasztrációja
Lányát fiát meghozta már a gólya

S elfetrenghet holtáig részegen
Véget nem ér amit e sárgolyóra
Kimért az Úr s akárcsak ideleln
Kétharmaddal dönt a történelem

Fent vagy elég tán az egyszerű többség
Hogy ezt a kis világot romba döntsék
Ki tudja hogy amott kiben mi munkál
Ki mirtuszt nem kapott kinek meg oltár
Elég díszes nem épült jaj ki tudja
Csak én vagyok kinek elég a púpja
S ha minden varjú azt károgya voltál
Azt felelem nyugodtan félig holtan
Igazatok van udvaroncok voltam
De nem ti én én támadok fel újra.

YORICK PANASZDALA

Megvallattak hogy vérzett már a seggem
S lecsuktak és egy vigaszom lehet
Bennem az erkölcsi törvény s felettem
(Ha láthatnám) a csillagos eget

A szíjam elvették s cipőfüzöm is
Most mit pengessek mint egy méla húrt
Igaz alig maradt hozzá erőm itt
Az élet vélem újra jól kikúrt

Pedig kukáztam csak dalolva közben
Talán mivel Hamletről szólt az ének
Bár régen ott mereng már bronzba öntve
A díszhelyén Helsingör főterének

Valahogy mégse szeretik a svédek
Más e világ nem oly heroikus
Sőt azt is írják legjobb ügynökének
Tartotta őt soká Claudius

Most futkosok le és föl mint a fény
Tükrök között mik egymást tükrözik
És messze nézek cellám szögletén
S tudom bolond ki mindig ütközik

Mindenkivel mint én elpimaszodva
S kinek az új urak se jók habár
Meghívnak olykor a Hamlet-napokra
S kegydíjam épp emelték volna már

Yorick Yorick te nem tanulsz a jóból
S lebegni látod mézben az epét
Panaszlod túl sokáig éltél olykor
Meg azt hogy szellentésnyi volt a lét

Csupán s jó volna Dániát bejárva
Legújabb vicced elmesélni még
Arról mit mond a szűz Ophéliának
Hamlet midőn először lát bidét

Humor frissítené a szép regét de
Émelyitőn becukrozott a nép
Tud dánul még s inkább töri a svédet
S nem érdekli csak a cigánykerék

Ám ahhoz én már öregecske lettem
Meg is beszéltem ezt a küblivel
Hisz együtt bűzlünk s tudom nem a testem
Világ-cellámban lelkem rothad el.

BÚCSÚ BARÁTAIMTÓL

Yorick Pehotnij fogadott fivérek
Most elballagtok egymást támogatva
Egyik Helsingőri esti kék ködébe
Másik a pétervári alkonyatba

Mindegy a varju egy nyelven beszél
Mindenhol épp csak Dániában raccsol
Oroszthonban meg lágy l-ekkel él
Kál kál ha udvarolgat s nem parancsol

De itt is ott is szép mikor tavasszal
Rosszul kirázott tagként csöppet ejt
Az első jégcsap s nyirkos lesz a hajnal
S foltként üt át Szentpétervár felett

Ahol a nép most kolbászért áll a sorba
S még szebb az est Helsingörben mikor
Illatozón kinyit a lacikonyha
Bár jól tudom hogy hasztalan kotor

Yorick zsebében hat csupán a krajcár
S hétbe kerül a sült de tán jutott
Is volna néki ha Horatiusnál
Le nem ragad s ismerné Móriczot

Jó volt-e élni mondd Yorick s Szyeapan te
Vagy legalábbis elviselhető
Vigasztaljon ha nem fogad be Panthe-
On titeket befogadott a Nő

Búcsúzom tőletek barátaim ti
Kik elfecsegye minden titkomat
Csak egyet egyet nem mondhattatok ki
A legnagyobbat a Titoktalant.

PHILOKTÉTÉS

PHILOKTÉTÉSZ

Akár a leprás akiről lerothadt
minden vonása már s csupán kolompja
tudatja véle is hogy létezik még
s figyelmezteti a szembejövőket
hogy térjenek ki útjából olyan
e vers a sorvégeiről lefoszlott
a rím s csupán a jambusok kolompját
kongatja még tudatva merre jár
hullatva húsát bomló szavait hogy
kitérhessen előle az idő

folytassam-e Philoktétész sebérol
beszéljek mellyel megfertőzte Lémnosz
alkonyait s Olümposzig büdöslött
ő volt a hérosz mégis aki Páriszt
megölve íjával leverte Tróját
a bűzlő seb s erőszak mítosza
Philoktétésztől származik azóta
piroslanak legyilkolt istenek
a Sarkcsillagra vaskampóra tűzve
azóta mészárszék a menny s a nyíllal
átszegezett időből vér csorog

akár a leprás akiről lerothadt
minden vonása rímefosztva úgy
kongatja még a jambusok kolompját
e vers batyuja terhét az idő
kútjába dobva megfertőzi az
élő vizet a szomjazó reménység
riadva horkan hőköl vissza tőle

folytassam-e Philoktétész sebetől
bűzlik minden dicsőség minden íjhúrt
leprától eltorzult vigyor feszít meg
és Párisz minden percben földre rogy
porrá ég Trója és a szörnyü sebből
mint anyaméhből kihasított mítosz
már csecsemőként elragadja az
íjat s halálra sebzi az időt

OROSZ TRIPTICHON

1. Gumiljov a Csekában

A börtönőrök ólomlábat
Ólomgolyók váltják fel holnap reggel;
Már hallom: szürke angyalszárnyaik-
Kal surrogva hogy kísérnek a Mennybe.

Fehér ingemet egyszer, de csak egyszer,
Átüti majd forradalmuk színe;
Mint zászlajuk, a vérem bíbor selyme
Kibomlik, ellobog a Semmibe.

Ólomgolyóként szálltam volna én át,
Szürkén a tarka földi életen, –
Meglelte mégis a költői vénát
És megcsapolta a Történelem.

Holnap az ég tarkóján felpiroslik
A Napkorong, mint kegyelemlövés
Kerek sebe; s a világról lefoszlik
Létem: azaz maga a Létezés.

Mert nem leszek, s ha nem leszek, ki tartja
Atlaszként ezt a glóbuszt még tovább?
Vagy tán verssor-vetéseim, kihajtva,
Teremnek új Oroszhont, Afrikát?

Ólomgolyóként átsurrantam én a
Világon, s úgy szállt vélem, mint soha
Még senkivel, az égen át a néma
Kométa: az Orosz História.

2. Jeszenyin az Angletterre-ben

Már szétterjedtem vörösen, akárha
Borfolt, a mocskos terítőre öntve;
Széthulltam – üvegpoharak szilánkjá –,
Pincér kezéből részegen kiütve.

Ott voltam mindenütt – engem citáltak
Cuppogva-kéjjel, mint itallapot;
De rádöbentem, hogy mindez csalás csak,
És hogy sehol, ha mindenütt vagyok;

Hogy rám is az vár, ami bárki sorsa:
Ahogy kenyérből, húsból a fasírt,
Gyúratom én is, megborsozva-sózva,
S hallom szférák zenéjeként a zsírt

Sercegni... Bár nem váltam jó szakácsá
E korban, kása mellé jó leszek;
S felismerik a faggyús húspogácsák
Között vadabb, rjazányi ízemet.

Eméssze meg a vendéglői lárma
E verset is, hadd öblítse le vodka!
Mégis tovább él, odatetoválna
A légerektől keshedt mellkasokra.

3. Cvetajeva Jelabugában

Oroszhonban tud így csak sisteregni,

Végighúzza a doboz peremén,
S foszforos lángra gyulladni a Semmi-
Be görbülő, svédgyufaszál-Remény.

Csak itt, hol minden hajnal, alkony dráma;
S mint sűgópéldány gyűrött lapjai,
Lepkéz a hó, és elfedik a Káma
Jegét Tatyána vallomásai.

Hókása, jég – lágy hangjaink hazáját
Takarják, és a vég Jelabuga,
Hol jégsírban Jevgényij múmiáját
Leli fel az archeológia.

De égnek itt a puskinsi szavak mind, –
Elfeketült az izzó déli Nap,
Mint krumpli, mit parázsból kell kikapni, –
S a héjára felhőkorom tapad.

Elfogadom az odavetett koncot,
Tál mosogatólé: szenteltvizem, –
Hurokká megkötöm a horizontot,
S föllendülök tehozzád, Istenem.

1. Nyikolaj Gumiljov, Anna Ahmatova első férje, az Afrika-kutató és háborús hős, volt a bolsevik forradalom első költő-áldozata. 1921 augusztusában tartóztatta le és végeztette ki – koholt vádak alapján – a pétervári Cseka. Gumiljov halála az orosz értelmiséggel való leszámolás nyitányát jelentette.

2. Angletterre – leningrádi szálloda, ahol Szergej Jeszenyin 1925 decemberében öngyilkos lett.

3. *Marina Cvetajeva, családját követve, fiával együtt 1939 nyarán tért vissza párizsi emigrációjából Moszkvába. De férje és Ariadna lánya néhány hónap múlva eltűnt a légerek poklában, őt pedig – a háború kezdetén – a „szovjet” írókkal együtt az Uralba evakuálták. Munkához, megélhetéshez nem jutott, még egy mosogatói állásra is hiába pályázott, – végső elkeseredésében 1941. augusztus 31-én felakasztotta magát. Fia három évvel később elesett.*

ÉN ITT VAGYOK

Én itt vagyok de hol vagy te Uram
S hol voltál amikor kerestelek még
A borban asszony-ölben álmok eszmék
Tömjéncödében is csak önmagam
Találtam nem voltál a bűnre mentség
S a büntetés sem egyetlen szavam
Se szólított meg Te se szólítottál
S azt sem hiszem már Te vagy aki voltál

Kint száll a köd és megmozdulnak a
Kőszobrok most egy képzelt őszi kertben
Európa vonaglik a bika
Hátán Apollón nyila még tegezben
És mosolyogva gondol Marszüászra
Lenyúzott bőre kéjes-nyers szagára

Kéjek s kínok között vezet az ember
Isten vagy emberek jelölte útja
Csodálod-e hogy amire befutja
Halálvággyal telik nem félelemmel
S akármit tesz öelve bár vagy öleve
Visszazuhan a Káosz-anyaölbe

Kutattalak s nem leltem rád Uram
Most megpróbálom mégis kitalálni
Valaki vagy Te vagy csupán akármí
Sorvégre rímnék jól jöhetsz ugyan
De jobban élsz a vírusban s a rákban
Mint a tehozzád esdeklő imákban

S ha megtagadlak azzal adnék léte
Neked hát nem tagadlak s végre véged

Megszabadultam tőled mégis árvád
Vagyok Uram ki várva várva vár rád.

STRÓFÁK

1

Halomba hordott gyermekcsontokat
Kirakja még a dérmart bokrokat
November tán a nyarat exhumálja
Hogy megmutassa tömegsír az ára

Néhány meleg boldog napunknak is
Most végre látjuk édes volt s hamis
Mint benzintankban csempészett szeszek
Vad kotyvaléka megrészegített

Bár dögszagú volt s aztán hajnalonta
Fény-hányadékát szertezáporozta
Kirákáztuk mi is az olcsó mámort
S megundorodtunk életünk nyaratól

De mégis ez volt életünk nyara
Most már csak cefre- és avarszaga
Maradt az őszre s gyermekcsont-fehérek
A bokrok és tömegsírját a télnek

Már ássa ássa a robotra rendelt
S tarkólövéstől rettegő december
Légy te is inkább kit gödörbe lőnek
Ne rabtartó de rabja az időnek;

Így van reményed üthet még az óra
Eljő a kormányzó és Leonóra
Kilép a részeg foglárak közül
(Ő volt csak absztinens itt egyedül)

Majd hazavisz erőlevessel táplál
Félig hű asszonyod de félig káplár
Ki rangjelzést hord fénylő szárnyain
S ekkor megérted véget ért a kín

Ez itt a menny és épp olyan ahogy
A prédikációkban hallhatod
S a gyermekcsont-halomra sem haraggal
Gondolsz hisz angyal lettél végre angyal

S milyen közöd lehet az őszi tájhoz
Avar cefréje nem vonz már magához
A téli törkölyt főzze más belőle
Ambróziád szeszmentes égi lőre

Jobb volt kerülni hidd el ide föl
Ahol mi nem hevít nem is gyötör
Bár ami nem gyötör nem is hevít
Nyugalmat kértél megtaláltad itt.

VAN GOGH BÖRTÖNUDVARÁN

Mint Van Gogh börtönudvarán, a tarka
Falak között, kopaszra nyírt rabok,
Úgy követik egymást, a sort betartva,
Társukkal – vélem – hetek, hónapok.

Megyünk a rend szerint, csak körbe, körbe,
Fénytől vakon, tapogatózva még,
Cellák sötétlő bűzéből kitörve,
E napi séta, ennyi épp elég.

Kút ez az udvar – azt hiszed, kimerhet
Belőle még egy mennyei vödör,
Ám angyal-őreid csak kinevetnek;
Tudják: nincs fent, se lent, csupán a kör.

Sem a pokol tüze, se mennyek fénye,
Csak ez van, ez a zárt udvar, melyet
Még Isten mért ki körzője hegyével,
S ő szabta meg a büntetésedet.

Hetek közt, hónapok között, időd
Fegyházában sinylődő földi rab,
Keringsz tovább te is, akárcsak ők,
És várod a szabadulásodat.

NOVEMBER ANGYALÁHOZ

Jöjj el hozzám, köd-peplumodban és
Krizantém-öllel, őszöm angyala!
Lefordítottad fáklyádat, de ma –
Bár kőpapucsban – a szívembe lépsz.

Lennék halottad, s úgy élnék veled,
Ahogy gyökérrel él a föld, a víz;
S bár szemgolyód fehér, akár a gipsz,
Poromból támaszt föl tekinteted.

Jöjj el hozzám, november angyala!
Halottak napja elmúlt, – élni kell!
S ha élni kell, a kő is énekel,

S bódít krizantém-szirmod illata, –
Halotti mécs, öröklét lángja tán?
Mindegy! Fejem öledbe hajtánám.

ÚJ VERSEK

MÁRCIUS

Borul, kiderül, de oly égi közönnyel,
a szürke, a kék ugyanazt
nedvedzi: hideg szeme bár teli könnyel,
részvételen itt a tavasz.

A menny is, akárcsak a pléhkuka, fénylik, –
esik, nem esik, csupa fém-
csillám a világ: a metál, ami kéklik
s zöldell, nem a fű, nem a fény.

Borul, kiderül, de oly égi közönnyel:
a szürke, a kék ugyanaz.
Hideg szeme telve halálfagyú könnyel, –
talán siratónk a tavasz?

Zord március ez: a virága a sárból
nyílt – bár lila, sárga, fehér –;
de fellege, lengve, akárha a fátyol,
gyászával a nyárig elér.

TAVASZVÉG

Nem is tudom már ősz van vagy tavasz van
úgy bújkálok magamban mint a gazban
gyomok közt érzem otthonabb magam
mert ami volt oly régen odavan

hogy még a száraz ág csörgése is
s a babacsörgő bennem összecsörren
vödörbe kerülök ki most csöbörben
tengődöm mindegy tudom magam is

fuldoklom itt vagy ott akár a hal
kit közegéből más szűkebb közegbe
horgász rántott ki vagy maga az Úr

mindegy akárcsak én ő sem tanul
a sorsából és tátog-tátog egyre
míg hangtalan versébe belehal

TOLDI

Oly sűrű lett az alkony mint a kása
mit angyalok kavarnak szorgosan
felhők fehérlő lisztjével berántva
tömegkonyhának látom most Uram

a Mennyedet egy bádogperemű ho-
rizontnyi éj jut itt mindenkinek
bár kevesebb a zsírja mint a hűhó
mivel odalökik s nyúlos-hideg

mire élém kerül de híján jobbnak
a lelkem ebből is bevacsorál
és aszujától álomi boroknak
szám szélén csordul édesen a nyál

a telihold-malomkő feldereng még
vér- és velő-szennyel de engemet
nem büntudat gyötör kegyetlen eszmék
feszítik próbatétre szívemet

s közben fölöttem címert festegetve
sárkányt levágott félkart karddal és
bíbor lángnyelveket formáz az este
heraldika talán ez az egész

világ s behorpadt pajzsa bár a Naprend-
szernek de mégis acélsisakom
résén át nézem lándzsáját szegezve
hogyan támad rám naponta új napom

bár fröcsköltem volna szét a Tejúton
a Bence-hozta sárga aranyat
a csillagokat s nem kellene folyton
bizonygatnom vitézi voltomat

megfékezni a megvadult bikákat
itt méltóbb dolgom amúgy se leszen
odalökik jutalmul majd a májat
s híg angyal-kásám feltéttel eszem

ÜZENET ÚJ-HULIGÁNIÁBÓL

Határ Győzőnek

Itt minden egy hetes a forradalmak
és a szerelmek is eldobható
papírsebkendő ez az ország
beléfűjják szerencsésebb hatalmak
a finnyás Európa minden mocskát
s lucskok az is mi még eladható

egy hétre szól minden s garancia
sincs hernyótalp tiporja el
vagy hernyó rágja meg s belépetézik
és bábujából a pillangó kikel
s kitárva tarka szárnyát szállnia
ideje is jut legalább egy hétig

egy hét a hitre ám hívót ki látott
áldjon vagy verjen itt a sors keze
mint valutázó szerbé vagy cigányé
valódiak közt pénzfommára vágott
újságpapírral van az is tele
s csak azt nem vágja át ki jól figyel

országnak ország még hazának árnyék
itt rég nem halni itt túlélni kell

FÜGGELÉK

KORAI VERSEK

[KIP KOP TIK TAK]

Kip kop
tik tak
Kip kop
tik tak
Kip kop
tik tak
szól az óra
tillárom
fecsegnek a
lányok
tillárom
aszt fecsegik
tillárom
és az óra is tud
beszélni
úgy beszél
hogy Kip kop
tik tak

K.n. / 195? / WM KGY 2013.2.1.

Ősz

Megsárgult a réten a fű,
ami nyáron üdén zöldelt.
Hideg szél söpri a fákat,
üres rajt a madárfészek.

Itt van az ősz, hamar megjött,
szeretnék még fürdeni.
Eső esik, nem süt a nap,
a nyárról le kell mondani.

1957. szeptember / WM KGY 2013.1.1.

MESÉSKÖNYV

Kisbugom meséskönyve

Kerek erdő szélén
ezüst szellő játszik,
annak közepében
csillagfű virágozik.

Bogár arra surran,
féreg arra vásik,
csillagfű tövében
mesemondó bácsik.

Mikor egyik mondja,
szunyókál a másik,
mikor egy se mondja,
szellő hadonászik.

Én is arra jártam,
három napot-éjet
közelükbe' álltam,
tudom az egészet.

A szép és hiú kiskirályfi

Volt egy kis királyfi,
patakot se látott,

egyszer odaért s a
szélénél megállott.

„Ki van ott a vízben?
Egy másik királyfi?”
Nézi, közelebb lép,
azt akarja látni.

Hetekig csodálta
s még vagy három estét.
Beesett a vízbe,
hiába keresték.

A halhatatlan madarak

Indiában a madarak
függeszkednek a völgy felett,
alattuk fák magaslanak,
és minden nap lehullik egy.

Nem hűlt ki még a holtterem,
s lezúdul mind elé,
s egy vércseppel a csöriben
süvít az ég felé.

A réteken fehérленek
kóccal tömött csontvázaik,
de vérük most is ott lebeg,
ahonnan származik.

Az elefánt-bébi

Az elefánt-bébit
úgy költik tojásból,
alig másfél mázsa,
ha világra lából.

Homlokán is csillag,
szemében is csillag,
karcsú a bokája,
tejagyara csillog.

Nem is alszik máshol,
liliom kelyhében,
vízbe ér a lába,
füle ring az égen.

Csillagokba' dér van,
leszital a tájra,
alukál a bébi,
hófehér a szája.

Álma felröpíti
felhők magasába,
száll a pici bébi
vígán trombitálva.

K.n. / 195? / WM KGY 2013.2.1.

MÁJUS 1.

A munkás most leteszi kalapácsát
és ünnepel, zászló lobog,
vörösén pirkad a hajnal
s a tömeg lépte dobog.

Felvirradt újra, újra ez a szép nap
s már nem vérzi fel csendőrszurony,
Mégis vörös, de nem a vértől
az örömtől az arcokon.

Fel hát! Előre! Él még a régi,
taposd a sárba, taposd agyon!
Le vele, mert új hajnal pirkad,
az égen és az arcokon.

1960. április 28. / WM KGY 2015.18.1.

ÉDESANYÁMNAK

Ki az, ki átkísér az élten,
kiterjeszti védő kezét?
Ki úgy szeret, mint senki más nem,
ki értünk éli életét.

Édesanyám az, köszöntse versem,
bár a lant ügyetlen kezemben.
Talán, ha mégis megfelel e pár szó,
megnyugvást érzek szívemben.

E versben nyújtok át virágot,
kis kacskaringós rímeket.
Hogy értem fárad szakadatlan,
így mondok néki köszönetet.

1960. V. 7. / WM KGY 2015.18.1. / Új Dunatáj 1996 / 2

AZ ÉJ MINT ÓRIÁS HAL...

Az éj mint óriás hal tátogat
és elnyel házat, vágyat, álmokat.

És most a légben kígyóznak sután
az esti furcsa gondolatok.
És lomha gondok is keringenek,
s nem mondott mondatok.

Húskezű álmok jöjjetek,
amelyek mindenek,
s eltűnnek nyomtalan!

S az álmok előbújnak már esetenül
és mint a gond, puhán
az elfáradt agyakra szállnak.

1962. X. 2. / WM KGY 2013.3.1.

SZONETT A DÚS IDŐRŐL

Dús idő burjánzik fölém,
elégedettség motoz kazlainkban,
a múltó égi kék sötét szememre lobban,
a délután; a láthatár övén;

a sárgazöld felizzik és pirossan
jó az est, nyugalmas tompa fény
kihúnyva gyűrűz már estém egén
s fodrozva még a fáradt szemsarokban

álommá pihent, vesző energiák,
a hold csíkosra dőlt redőnyre lép –
suttognak szürkelombu, álombéli fák,

s hullámzó, mély idő, fehéres dáliák
állnak őrt: az ablaktúli rét...
Oly messzi, mély s tapintható az ég!

1963 / WM KGY 2013.4.1.

SZONETT A KÉSŐ DÉLUTÁNRÓL

Harangok temették a napot,
kisimult az égen a redő,
arcáról a gondot levető
égen át a dombra felfutott

alkonyati, rőt aranyszegély,
a harangszó a porba bukott,
s a köveken guruló zajok
csendesültén milljó törpe tér

elpihen s tölcsérvirágu éj
szirma nyílik feketén, de még
fény a kerti asszonyok kezén

s a késő délután is fényre fényt vetél –
vacsorák buggyanó permetét
őrzi már tüzén a zöld fazék.

1963 / WM KGY 2013.4.1.

EGZOTIKUS HAJNAL

A reggel ízes vérnarancsát
kékcsalád óceán nevelgeti

a hold az égbe olvad –

bodrulnak apró dús fellegei
e lomha boltnak – büszke arcát

tükröt fodrozó haboknak
nyújtja kedvesem –

megszületett az Új Nap.

1963. XII. 30. / WM KGY 2013.5.1.

MISZTIKUM

Krisztus; a virágok Krisztusa
elhozta a reggel vérnarancsát,
ködeibe vész.

Eszter; csillag és virág
szemem sugarán kihajt;
elédbbe hozom.

Krisztus messzi földeket bejárt,
a keresztet elfeledte rég;
velem volt.

Sivatagot, sarki tájakat
bejártunk az ízes vérnarancssal
virág volt a föld,

Ősállatok lábnyomát kutattam,
megváltásunk fénye ragyogott
minden csúcson.

Eljöttem viola óceánról
bosszant e kicsinyes földi élet,
ez az ország.

Minden kötelesség gyilkosom,
virágzó szavadra várok,
Eszter.

1964. I. 30. / WM KGY 2013.6.1.

CSILLAG ÉS VIRÁG

(*Szimfónia*)

I. Allegro

Eszter, Eszter!

Elhervadnak a csillagi rétek,
elolvadt a hold jeges virága,
(azt hiszem, ez tegnap este volt),
kibökte a ködöt csúcsa-ága,
én meg itt lenn megőrülök érted.

Eszter, Eszter!

Megfojt ma a hőség, dermeszt a hideg,
befagytak fölöttem az égi vizek,
virágzó neveddel, csillaggal szememben,
bolyongok, bolyongok, mind keservebben;
kék csillag az égen,
rózsaszirmú este,
aranyló vidéken,
semmit sem keresve,
kék, pupilla tónál,
illanó folyónál,
sárga-barna úton,
és nem is szeretve,
rezzen még a léptem
boldogan neszezve?

Eszter, Eszter!

Keserű ajakkal, jéggolyócska szemmel,
bennem jégvirággá megfagyott erekkel;
kék karika, barna (s még ily furcsa gondok)
nem tudom, mi őrzi szemedben a pontot,
s bár hajad színére tompa este réved,
még egy hét s árnyékká felejtelek téged
s marad a fájdalom!

S marad a fájdalom!

S akkor, mint Homérosz, vakon,
csak sejtett világról sok csodát regélek,
s fénybevonta emlék, varázslatos kegyeser;

csillaggá emellek, Eszter!

II. Andante

„Rét.

Virág.

Pipacskerülte asztag.

Tremolók a fűből.

Itt az este. S én egyre virrasztlak,

figyelő tekintet. Szembogár nevelte ág.

Túlhan a kiserdőn pikkelyes folyó,

lomha fodrain kihült szelek zizegnek –

372

Zörgő szénát adj az állatoknak,

vacsorát a fáradt embereknek:

Július, kibomló Estidő!”

Tétován felizzó délutánban
e szőke estelen ha hallgatom;
zendülést az égbefonta nyári fáról,
ki írta? én? vagy honnan visszazengő?
– nem tudom.
Úgy szeretlek! úgy! Csak ezt tudom.

III. Scherzo

Virágot, virágot, csillagot neked,
szőke hajba kéket (kék csillag szemed)
szőke hajba kéket, szádra bíborat,
nyakláncnak fehérét,
(zümmögő a lépted)
lekaszáltam néked
mind az égi rétet;
hát sudár szavad?
kék csillagot ékül
kék patakká szépül
s már egész magad
körbe csillagokkal
fodrozó napokkal
varázsoltalak.

Csak már lássalak!

IV. Finale

Eszter, Eszter!

Lásd, én új világot teremtek magamnak,
felkínálom ezt a készülő csodát,
sipjai pasztellzöld ágvihart kavarnak:
elkészítettem egy viharorgonát.

Akarsz-e részese lenni a csodának,
nézni a szememmel: másformájú fák,
más aranyló erdő, napbukató ágak,
s milyen szép, milyen igazság e világ!

Eszter, Eszter!

Dióbarna színét átadom szememnek;
add nékem a kéken pendülő sugárt,
én már az Embert is megénekeltem,
fövenyen, magában vonuló apályt

figyelve: a foszforfényű szörnyeket,
magában, felette a csillagos éggel.
Ily szörnyű eget!
e kozmikus magányt!

Ó, add nekem virágszerelmedet
s légy értő társ! boldog türelmedet
tudom vigyázni, mindkettőnk lesznek,
s ha akarod, magam megölném,
s aki csak jó; eleven emlék lehetek,

és testi létem haszontalan örvény
szemed tavában; vagy csillaghadam
óceánja oldjon, ami parttalan.

1964. I. 4 – 5. / WM KGY 2013.7.1.

I

A rét aranyba méretett fűvén
pókezüst ködökbe szálasul,
szinte zöld korong a két határ közén
(kettős semmi szürke)
sárga hús lövellte vérbe hull.

Ablakom keresztje zümmögött,
csillagok tücsökzenéje szólt,
a négy alig tapintható fal: ördögök
nyelve: villogó tüzet tarolt,
látomások ízeként, tükör,
a láthatár rezét szemébe ütve,
szög szurokra fémezett; a sátán
szarvaként, ahol hegyét a fal kibökte
önmagából, itt-ott, fegyverükre
majd a lepkeszárnynak négy fedője szállván,
megbékélt a ház, a gyertya lángra lobbant,
papír darázslapelverése,
éj leszállt, egére holdja dobbant,
furcsa szarv, az ördögé talán,
amint elűztem őt, kaján vigyorral
megtapadt a lombos égi fán
s figyel – aztán szavakkal ért
nyomába tollam ennek is, ha békén
visszatért
a torz elrévedés,
falak derűje köröket zilált,
s sárga zöld vörösre járt a láng,
korom-fehér leizzadása

önnön magasaiból,
sorok felizzó ritmikája
volt ekképp s szemben a két egész
emez fehér az ott a szó habjaitól
letisztulatlan;
rendbe állt.

1964. III. 14 – 15. éjfél előtt, éjfél után íródott / WM KGY 2013.8.1.

A VILÁG TEREMTÉSE

Barátomnak

Tudta ha őrzí tovább szétrobban nem nem elég volt
szörnyü a kín vajudott az Isten íme betelt
fájdalom és öröm élet-csira tovább nem
nyughatik Ó hát fájni teremtsek
nem haljak s e világ vak létbe repüljön
így legyen ám akkor süket árján gyatra utódom uralkodik
s több isten több mécs-suta díszlik
szétozol a Szellem s tán morzsa-gyalázat
s tán fülem és orrom más fül-lényt orr-szörnyeteget
készít s tisztelve azok egyedüli nagy istent
tengődnek s az imádja magát nem
gyenge vagyok már fájni örülni nem tudok
önnön erőm széttép nem gyártok árnyalakat
semiből íme magam hát néktek adom
légy te zsiráf kígyó elefánt és ember
kit tán kedvelnék is az arcomat őrzí
énmagam elvonulok maradék létem sugarába
érteni őt idegen már mégis enyém
Két részem van a terhét elviselő Egység
és ami szerteoszolt tudatán kívül tudatot nemesít

1964. május / Új Dunatáj 1996 / 2

KENYÉR ÉS BARACK

R. M. Rilke emlékének

1

Én úgy szeretlek, mint Muzot lakója
legjobb borok bitorló dús barack
te sárgahúsu édes nap maradsz
a vérrel is: felfénylik buktatója

Kenyér: milyen vagy? most talán kesernyés,
savó bomolva benned – és folyók
felejtett ízeket beléd ragyogtatók
kitárva hűs szivacsban; ők a kezdés:

a víz, mi zölden felharsogtatott
a lisztragasztó eltelült habok –
vagy sárga, pírrel égő húst feszítenek

s éreznek át – Cukor-lepárló nedveket
rezdítis új ízlelő, te hang – (talán
gyümölcs-kosár ringott az asztalán,

2

hogy a tizenharmadik és még két szonettet
írta, a cím: Szonettek Orfeuszhoz...)

1964. VIII. / WM KGY 2013.9.1.

ÓDA

El ne felejtselek ó Szép ím ez a vers
barna szemedben
izzik
a Halál is
szépséged nem szerelem amit ébreszt
jó pihenő ha a rúttól
messze kerülsz

(Ott van előtted s vak lennél menekülsz)
és ez a kedves lány gyönyörűség
barna szemében ott a Halál is

De mégis kérdezed elpusztul ez
nem halhatatlanság mi barna bőrén
átragyog? ó vég-tökéletesség
mit érnék hogyha lennél kedvesem
ha csodállak Beatrice vagy

Lásd vázámban a verbénákról lepattogzott már az illat
széthullsz? ki csodálatos egész voltál még emlékezem
tudom eltorzul minden így s egy-egy kifejezés arcmozdulat marad
de tudni azt hogy szép vagy s más nem érdekel
tied a legszebb szerelem a szem szerelme
a szemlélő érzékeké te világ bölcsessége

ha ilyen szép vagy miért mondanám azt hogy szeretlek

1964. VIII. 25. / WM KGY 2013.10.1.

PÜGMALION

I

csillagok hús csillagai
– ezek az őrületre válaszolnak
nagy tömbök gyúlnak hamvadnak szüntelen
nézd ami kinyújtott kezemben
mindig aláhull
üvegtábláit dobálja egy érzelem
ezek dübörögnek árva
magányosan száguldó mellkasomban
érzelem szeretet tömbjei zuhognak
robbanó összezáruló fémalkatrészek zajában
aztán a vér ágbogai
megzendülnek – barlangok mélyéből
zokogó kórus – ó a drága szem
egy egész hajnali világ a haj
hosszú fűszálaiban
ez a szobor szemem Pügmalionja
zokogva építette Indiában
minden homokpart minden égbolt
és minden óceán tolul és visszarándul
az órajárás szerint ím a hús csillagvilágában
kitépem a szemeim és kiszakítottam őt is magamból
de kagylói között hajnalban visszatér
a kígyóként sikló víztömeg s ismét magába zárul
a csillag csillag és a szerelem másokban megmarad

II

Véremben napok robognak
karjaidban alszik még az ölelés

de fáradt homlokom
tudom rátalál ujjaidra
mert jogom van szerettetni azért
én ismerem
nékem adatott – magányosan
a szemlélet ilyen csodája
fogaidon nevetet forgatod majd
kétágú folyamod a haj arcom köré tekeredik
s minden bilincset nékem oldasz fel
csókjaim zokognak – mert csak zokognak
ha áramokat indítanak is amik áterezik fehér
őzvonalakba sikló arcodat
akkor is
ha minden vágyam visszarezdül minden zokogásom
akkor is
ha kezekben az átadás gyümölcse izzik
akkor is
(tulajdonom vagy mert értem szépséged misztikus eredőit)
s ezért is – zokognak csókjaim mert jól tudom
téged nem rándít vissza voltom sallang-füzére
te kibontod azt ami válaszol
mint ahogy én is tudok mindent rólad
nevedet még s hangod nem ismerem – de te a látás
és a szemléző szeretője vagy – s én mert elfogadnál
mit is adhatok?
enyém vagy mert kigondolt – s így fáradt – szerelmeim közönyéből
vad szenvedélybe lendítettél
Végtelen közünk van egymáshoz

1965. II. 24 – III. 2. / WM KGY 2013.13.1.

ÉTVÁGY

Hogy nem jutott eszembe
kolbásszal mérni a telet!
hiszen egy hét pontosan egy szál
kolbásznak felelt meg minálunk,
de most már falni sem fogok mást,
csak fát meg levelet,
kocsizörgés árnyékát,
almazöld eget,
pocsolyából halakat,
gyárkéményből madarat,
lásd, kedvesem, milyen bolond vagyok,
kiszürcsölném szemedből is
az alvó gyermeket.

1965. III. 3. / WM KGY 2013.14.1.

KÖVEK

I

Tördelt kertben az április indultatos lobogása
szétgyűrűzve viharzik, hullámokba tolul,
és süvítő rohanása magába ledönti a kertet,
bomló illatokat forralnak a nyersinu ágak,
s egy-egy lomb kiszakad langy párolt rózsaszinekbe.
Így tanulom: megnyílt felület mind, mértani forma,
s többet, mint maga nem nyújt: bennem-volta a többlet.

1965. IV. 4

II

Látod az árnyakat? ők is részt kívánnak a tájból,
s míg leszakadnak a falról; biztos helyre kerülnek,
s mert százarcu a táj: boldog vonalak kihásítják
(átmásolni a fénynek belső képkeretedbe)
forgó látszögeit, részekre felosztva a teljes
s úgy értelmes mondat-Egészt: részek gyönyörére...
ismernénk voltában: újólág elértve szavakból...
máshova nézel; más magyarázó lapra tekintesz.
mond! nem örülsz? hajtsd vissza az oldalt s más, mi előbb még,
s mégis – imént volt értelmét magyarázza: a Teljest.
Így, így múlik a forma: csak átfordul ugyanazzá.

IV. 4.

III

Két faj lel társára mibennünk. A szelid éjben
hogy zokogott! egymást megtölteni vágyva sokáig...
Természettel szöve kötést mosolyogva az egyik
bólintott s nem fejtve, de értőn élt a világban...
S hogy gyötrődik amaz! – törvényt kell tenni magáért,
meghasonult testében az érzelmek ha kitörnek;
dönteni nem tudják a nagy természeti törvényt...
Ó, hogy az első mily boldog, mily fesztelen, érző!
testben is örzi magát, ha parancsa, de vétetni mégsem
vét az Egész ellen, mert ő egylényegű azzal.

IV. 9.

IV

Tükrei közt, mert tükre a föld, meg a fal, meg a város,
járált még a leány, s már súlyosodó szomorúság
– értetlen – megövezte, pedig még látta magát
ott lépdelni, kacagni iramló környezetében,
s szinte megállt egy-egy fa előtt: „Most tán nem is értem,
miért? hiszen oly fényes volt és bennem gyökerezni
látszott – és most? most is elfogadom, de üres már.
Olyan kellene tán, aki több ennél s kevesebb is,
s szüntelen építi azt, amit én már készre találtam,
gyötrődéseim enyhül tán, ha szemébe sugározom
teljesnek nyert életemet, mert nélküle súlyos
gondot hord az is: a hajlékony elfogadását,
mely mindenre kinyílt, de magamról bontja figyelmem,
rám pillant ki: megismer, s én, nem tudva magamról,
benne tudattá forrok, mert ő, tépve magát;

mind befelé zárt s nyílt dolgokban érteni képes.”
Így szólott a leány s rám gondolt: tudva csodáló
értésem, s messzünnen bennem tudni magát a
vágy derűjével felkacagott.

IV. 9.

V

Barna eső kaparász a feltépett hasu éjben,
s minden éjjeli láng: álmatlan ring a tanítás.
Arrol a szemről, amit vakon is felfedne az arca,
arrol a hajrol, amely vonalában vallhat a testről:
oly derüs ívvel, mint a mosoly; meggyűlve a száján,
láttad? előrehajolt s ez is ismételt: a mosoly volt.
Jól tudom én: félnék érinteni őt a nemértők,
önző lényeket nyíltsága zavarba szorítná,
s elfutnának e gyengék – látták, észre se véve,
szőrrel nőtt szemükön vérben fuldoklik az érzék,
s nem nemesítik: elég a gyönyör, nem szítja csodálat,
sejtve se: érzékek tavaszát töri friss örömökbé,
mert a haláltalanul szeretők mindegyre csodálnak,
és aki értő s így szenvedve szeret; vizsnozzák,
s elszakadónak a föld mélyéről vallnak a szépek,
mert érzik, ki magányos mindentől, csak az adná
vissza az öntudatot a természetbe elosztott
s mégis hiánytól féltő, felmutatott sziveiknek.

IV. 10.

VI

Tegnap szétrobbant a langyos fergeteg égő
villámokkal az éjben.

S tudnom kell ma – nem értesz.

Voltunk egyezik – így marad ez már – mégis a játék
más arcot fordított tőlem drága szemedbe.
Annak sejtettél, aki szőrös szemmel a gyűlölt
birtoklás önző nyilait tépné ki magából,
s így közelítne. Tudod, vár még, aki érteni képes...
s én vagyok – éreznéd? hiszen úgy elrejt a különbség.
Nem lehetett – így perdül a játék: érteni, aztán
visszazuhanni. A köztünk bomló tárgyi valóság
csápjai álcát dobnak eléretlen sziveinkre.
Teljes voltra emelkednék – a napok leszakítják
s más formába gyürik. Mindenben győz a középszer.
Mondd! elegendő tudni a voltod, s azt, hogy enyém vagy
minden láttomban, mint éreznék: a világra
válaszadásul? S mert az öröm vagy a súlyos
léptek előtt (szemlélni, megérteni, járni a földön):
biztonság is – ilyen hát minden emberi. Tőled
száll a tudás: átlényegüléssel a szívedet adni,
átszárnyalni a dolgok értelmes menetébe.
Bennem egész vagy s így növekedsz: boldog bizonyosság.
Értelmes csoda létünk: fájdalmunkba öröm tép
izzó fészket az értés túlfeszített gyönyörének.

IV. 28.

VII

Titkos gömböket érlel a föld szétvetni a vágat,
fájdalmat, nevetést, ami elfulladt a gyönyörben;
érve a húsból lett szemeket, megtöltve a léte
értelmének boldog kortyaival – ha a súlyos
sors eltörte a külső, feltárt íveket: úgy is,
s egymásért születők vélték egymást idegennek.
Bombák és repülőgépek roncsolta Vietnám
újra halált szül, gyilkos felhőket gomolyogni,
és ki beteljesületlen; örökre veszíti el egymást –
nincs többé, ha az emberiség bombákat üvölt fel.
Győztes nélküli háboruban, mondd! még ki a győztes?
Győztes a holt, aki boldog létbe merült, ha magához
hűségben megtölteni voltát, drága szerelmet
hordott, teljesületlen bár: tudatában a másik
felzokogó azonosságával, tudva az ellen-
voltage válaszolását – mind eltűnt idegenként,
s mégis a nemtörtént az erősebb szívben igazzá
fordul a köznapiság hályogszemű tőrei ellen.
Mert aki ért, az a győztes. A hullás nem töri szívünk
értelmes rohamát, teljessé vált, nem igazhat
még az a vaksi erő sem: a bontatlanból idézett
gyilkos adottság, mert a hatalmat a boldog egészben
otthonosan mozgó ember megtartja a végső
megszületésig. Az értelem újból felszegei édes
díszzeit ismétlődni örökké.

Nem csoda minden?

IV. 28.

VIII

Mint a fecsérelt életeket megtölti a bánat:
úgy tudom őt, aki végigküzdött, tiszta szerelmet
elhajított, mert durva csalódást éget a másik
véle-betelt szívébe. De – mert szenvedni tanított
tiszta sugárzásával – nem több minden igaznál
átérzett tömege? Mélyen forgatta a vérnek
minden ígését gonddal-szellemített ragyogása.
Ő, e barátnő már szívébe fogadta az undok
sertéshízalgésekkel szerető, hülye társat.
Azt, ami volt, s értékessé taszította az élet
szép rohamát az egészen felszabadultan iramló
s mindent értelmére egészítő szerelemben:
félresöpörte a gyáva. Egész létét ne is érné
el soha már! – hogy bírt égő voltába hazudni,
úrt simogatni a távoli édes tűnte helyében?
Súlyos volt az: egész is, s élő: telve örömmel.
Gyűlöletes, ki az életet húscsafatokra szakítja,
s nem benső gyönyörét szétbontva zuhanna a húsok
emberi szintre emelt hullámaint úszni a létben.

IV. 29.

IX

Olyan a szemlélő: fordító tükre a benne
arcát megkeresőnek, plasztikban meritett kéz
visszaütő ürege. Idegenként állhat előtte. –
Ez lennék? ez a torzult? mert így látja szemével,
s véres göggel habzik a szem sodródni a földön,

s még vaksága sem állati bólintás a világra:
törvényt önmaga gyárt. A szemlélő szeretettel
érti a társat – az értés ellenhídja letörli
mégis a kívánással egészült, tiszta igenlést,
tükrödben látná szemeit: megdönti a látást.
Ám, ha magában, nyűg nélkül sugarazva a léte
jár-kelet a véle hajladozó tájat felidézni;
úgy forgatja a látványt: legtisztábban az értés
tükre emelné önszívét érinteni benned.

V. 3.

X

Mondtad máskor is – élsz, s egyszerre lerogysz a panaszra,
piszkos hajzata felszárítja az arcot, az éjek
eltúlozzák még a magányos fájdalom őrlő
fogsorait. Menekülnél? – megfulladsz a sötétben...
– Így ad az élet? elígért kincsei így viharoznak? –

Boldogságod a szemlélet sudarát igazítja:
biztos helyre lövell, míg bánatod holtra feszíti
kérgét – így a rugalmas hártya sem éri a teljes
arcot: a táját. Mert hozzánk hasonult az, a tőlünk
küldött szó új összhangot menekít a leomló
fátylat tartani – mit kezd szálanként? hiszen úgy vált
szébbé: mintát szöve magából. Az emberi szívben
még szorosabb a hasonlat: felszabadítjuk egészét.

V. 5.

XI

Mondd hát! mily csoda terhétől nehezült meg az élet?
érlel a fájdalom? áthallgatja magát a zenébe, s
súlyosbul csak (a kaptárak megteltek a pergő
sárga folyammal), mondd! hogy fel-felvernek az éjek,
suttogják a csodát – így adnak még a falakhoz
új köteléket a díszek fordító erejével.
látod? durva habarcsból karcsú tornyai dőlnek
át a viszonzott létbe; az ég párás magasába.
Ó, csak a szemlélet porlasztja a bánat hasonló
ékeivel kirakott, de – ha gazdagsága azé is –
szívben visszaverődő, ellentámaszu gondját.
s még a szemedből új s új kapcsolatok sugaraznak
(kérők, telt-öleléssel) – sújt az a visszairamló,
kínzó ábrákat mar a megterhelt rekeszekben...
Elbírod még? – (ó, ha a kívánságból ilyené
fertőződik a vágy!) – megtöri önnön
boltozatát, s ha szemlélet kiségit a szabadba:
enyhít minden erővel képlő hajnal, a vágyott
újra felismer, ha nem, bírd, akkor megtöri...
megbontod a reggeli kévét,
s fényei értésébe fogannak a drága szemekben.

V. 13.

XII

Sűrűsödő felhőgomolyoktól hervad az árnyék,
élessé – komorabbá gyűlve tolulnak a térben
megszakított vonalak s új renddé öltik a tárgyak
szárnyukkal lehasított, biztonságos egészét.

Így fut a szél is – a lebbent vásznak elülnek a túlsó fél dagadásán, még rejtőzik a baj mosolyodban s kedves szó csordul meg a társult ajkon, a rácsos tompa fogak közt már hívó sikolyával a csóknak. Langyosan így töri újra az arcot s – a szomorúság – visszaidézi redőit. Kettős pólusu bánat elgondolni is – hívd igazabb nevezettel örömmek! Társat nem szabadít meg a nyúgtól; fúlni a nemvárt ébresztő kacagásban? a nyújtott kéz csak a semmit tördeli? virrasztó érzék a magányba taszít csak, perzseli értelmetlen ígéket forrva a bensőt most csak emésztő ösztönöket. Ha a szél a magányos vásznat eléri s a változtában a többire sejlő rész meg a boldogságot bírja a tiszta egészben: sorsod alól, ha reményben is, érzed már, a kiváló és arcát tanító önerő hogy készül a vágyó távoli szívbe zuhanni.

Magába emel fel a látvány.

V. 14.

XIII

Visszatüremlik az ég – párát vet, porlad a szél is: része az újrafeszített, izzó önvetülésnek, – mint anyagán túlrándult bot lendülne fel ellentett viszonyába – ha úgy a rugózó, tompa üresség bontja a lét azonosságát egy módba tömitő törvényt. Volt-e ilyen jog? tárgyban a túlnani éket egyszer elérni (anyag foszlik kibomolva anyaggá), és ha szokatlan! – határt kell újra sajátba faragni:

392

törd át! furcsa terében az ismételtnek egészen
más arc forrja ki az arcod – így szóltál: ugyanazzá
vált, s ha megérinted, mondd! nem robbanva taszít el?
(mintha tükörbe röpíted a kéznek kézre felérző
vágyait – elnyernéd? másult viszony az már).
Így a szabály: a mindben túlraivó lehetőség
percenként fordítja magát egy más tapadásba.

V. 17.

XIV

Így szeretem – ha e széles, egész falon átszaladó, nagy
ablak esővert csillámlásra szakítja az arcból
mássá lenni kívánó szemnek a tájat e késő,
esti vizekbe verődő órán, horgad a rendet
még kereső falak eltérített színe a másik
napszak egébe – ülök s tanitom magam: így a magányt is
könnyű átforgatni a nembírt, távoli lányba,
s nemcsak a vágy, az elégült bánat is hamvad az élet-
tűz örömében – mondom még – ha magadra találsz a
dolgok önértelmén újólag, a benned erősebb,
sodró lét örökös biztonságú tavaszában.

V. 21.

XV

Írja az újság – dzsungeli harc morzsolja Vietnám
földjét. Féreglepte, mosatlan egyenruha bűzös

rongyait hordó erdei hadseregek rohamoznak.
Bombák szántanak Északon, és leszedett repülőgéptestek füstös hiányt tördelnek az égre. Feszülten néznek halálos fegyvereikkel szemben az egymást öldöklő katonák. Harcoljon az érdek s igazság!
Ó, szomorú küzdők, milyen értéket bir az élet bennetek! – értelmét az izmos egekbe röpíti, mert a teljesség aratott diadalt a halálon elvállalva e végtelenül szépet. S ti egyenként új életre bocsáttok a megsemmisülésben, önnön szívét ismételte a föld (a megértett) mindünkért szomorúan megharcolt ügyetekben.
És te is: elnehezült szavaimba fuló, ki a földet oldottad mosolyodba; Edit, hadd mondok először s már búcsúzva e névvel járó, drága vidéket...
Ó, ha nem ismertél is: a szív mindenben erősebb, megköti jól a világot, s rögzítettem hatalmát hús tengerbe futó hajad hús folyamának, a szemről mit mondjak még? ó, az megsejtette a távol még elzárt gyönyörét s most csillog: elérve örökké.
Drága: a természet vagy, biztos pont e halállal zsúfolt létben, a testvérgyilkos, durva haragban.
Győz a halál az emberen? ilyen súlyos öröklét mindenségre emelt rohamán is? Késik a válasz.

V. 22.

1965 / WM KGY 2013.11.1.

JÓZSEF ATTILA

1

Attila, tebenned a gyermek
a gondolkodó szívéből facsar
csillagos homlokú
lányok kanyargó ereibe vért. – –

2

Te választod ki a világot
a nyíló évszak ihletének,
ha nézünk, te dobod az árnyat,
hogy határa legyen a fénynek.

A vízésésre tanítottál,
s hogy mozdulatlan, ami játszi,
s hogy ami legmélyebben kószál,
arra kell legjobban vigyázni.

Te jól tudod, hogy megmarad,
mi percenként továbbgyűrűzik,
s hogy boldog, kinek társ akad,
s nem forgácsolja szét erőit.

3

A csend arca mögött a Sátán
krisztusa bujdosik,
hétköznapi kínokra váltja meg
azt, ami hit.

Hát ne hagyj magad után imamalmot,
zöld cserjések közt sikítson a hangod,
patakok partján, a víz fölött,
megtorló gondjaink tövén hasíts
résnyi utat, hogy oszoljék a köd,
ha félünk, légy a lelkiismeret,
lábunk alatt csikorduló kavics!

4

Látod? milyen együgyűen
s egyszerűen szólítalak,
ki homályos szobában éltél
s letépted az álarccokat...

Neked a folyó se volt titkos
s a föld se,
nem is haltál meg, holt üszök közt
letél erőre...

S most, látod? önnön templomod vagy,
s kit bántott bárki;
a „nagyon fáj”-ba nem avatottat
tanítod fájni...

1965. szeptember 24. / WM KGY 2015.21.1.

ÉN NEM TUDOM...

Én nem tudom, ma délután
boldog miért vagyok,
miért enyém a csend, magány,
ha – ím – elhallgatok?

Tán jószágától részegül
az önelégült lélek,
hogyan azt, mit vélek vétkemül,
még győzik az erények?

A test, a frissen fürdetett,
beszívja most az őszi
est illatát a bőrbe s egy
szavamnak még megőrzi.

Húsomban ott a pillanat,
a mindenségbe készül,
a szemedben majd (ki messze vagy)
tekintetté egészül.

1965. X. 3. / WM KGY 2013.15.1.

DÉLUTÁN

A záport oldozó, vak délutáni fényben
hazafelé megyek;
zajdul a táj, s a játszótér fűvében
sarlóval szénát gyűjt be két gyerek.

Valahogyan minden egy még erősebb
szín glóriáját kapva tündököl;
frissen festett kerítés, rózsák, a tetőket
nézem, amíg forog, csak forog, fentről egy ököl,

hogy lecsapjon rózsáinkra, fáinkra és a játszó
gyerekek rémülten hűvös küszöbre fussanak;
s hogy ami most ilyen példátlanul sugárzó
volt, elhervadjon ostora alatt.

1965 / WM KGY 2015.20.1.

EGY FOLTOS

Egy foltos macska lépdél át a kerten,
és zavartan a napba szimatol,
hanyatt veti magát, aztán ijedten
elmenekül, szél bujt ki a bokrok alól.

A lombok idegesen ránganak,
a kútnál az erős füvek remegnek,
s mint vállakról az izzadság szakad,
vakító fény özönli el a kertet.

A levelek zöldjükben váltakoznak,
tükrözve az árnyba lökő szelet,
s aki ma lánnyal találkozott, annak
hajillat száll a tördelt kert felett.

1965 / WM KGY 2015.20.1.

[MÉG MINDIG TÉPELŐDÖM...]

Még mindig tépelődöm s szavakat rakok
magam elé, mint kenyérből készített
sakkfigurákat,
hogy hát miféle szeretet, ha szeretet,
amit hordozok és miféle bánat?

Nem én alázkodtam meg, te aláztál
minden tekintetteddel s még elhallgatott
szavaiddal is,
s ne gondold azt, hogy elfelejtem, megőrzöm
és a kapott
sebet vissza is adnám, ha lehetne,
de nem bánталak s olyan jó ez nekem:
valamit én is megbocsájthatok.

1965 / Új Dunatáj 1996 / 2

[A FŰBEN A TESTEM...]

a fűben a testem
a párnán arcom lenyomata
s egy tiszta tekintet
azért indultam el ilyen korán
hogy mindenhol megőrizzenek
valamit belőlem

1965 / Új Dunatáj 1996 / 2

NÉGY KIS CSILLAG

1

Most meghalnak a bogarak,
kihúny a csillag egeden,
kibomlik gyönyörű hajad,
s lefekszel nélkülem.

2

Tekinteted kutat fúrt szemembe
s most könnyeim patakszanak,
lebombázták kis falvaim, de
felépitem Napod alatt.

3

Ruháimat a székre dobtam
s úgy járkálok mezítelen,
mint gyermek, kit majd bűnre szoktat
a serdülés s a szerelem.

4

Olyan vagy, mint akit szeretnek
s jóságosan viszonszeret,
s el is hiszem, amíg szeretlek,
hogy rosszabb volna nélküled.

1965. XI. 21. / WM KGY 2013.16.1.

402

HÉT CSILLAGKÉP

1

Hát érted, Kedves, ezt az évszakot?
Nagyon hideg van, vagy csak mi fázunk?
hát ez a nyárvég? emlékszel, ilyen
korán még nem vonták be a zászlót.
Minden rendszertelen, vagy mindenben a rend
munkálja tán ellentmondásait?
Vagy csak mi látjuk így, és szívünkben a csend,
az ilyen felleges? Nem tudom, s te sem...

2

A legbiztosabb most a töredék.
A végtelen csak a befejezetlen
dolgok sajátja. Hallgassunk! hiszen
szavak nélkül bolygok a szívedben.
Ó, mindent tudva élni! érted ezt?
Oly jól tudott vagy bennem, mint a fény,
s én, mint az ösztönök,
zilált és ismeretlen...

3

Ha kincseid érces szigorából
felszökne már a fájdalom,
s ami kincseimtől mindig visszarándul,
zokogva sikoltaná – tudom! –
Ó, bírij szeretni úgy, ahogy szeretlek,
bárkit! – miért igaz e félelem?

Most, aki a magaslaton él,
kődös völgyet súrol szüntelen?
Azt hiszed, a léted csak te vagy,
senki sincs, aki megsokszorozza?
Ami önmagadnak megmarad,
megkeseredik magába rogyva.

4

Mert ismerlek, fekélyvel verten is
szeretned kell, s ha véresen
szó és fog együtt buggyan ajkamon,
s ha nem is jön hozzám már senki sem,
s ha én dobnálak el, mert megtagadni
a megismerttet nem tudom.
Az ösztönnél is mélyebb kötelék
kötöz hozzád: az Értelem.

5

Ó, olyan ártatlan vagyok,
mint kisgyerek, ha sír;
tőlem félsz?
Magamat is megbüntetem.
Ha akarod, hát nem eszem három napig,
vagy folyót ússzak át?
Nem is tudom, mit tegyek, hogy meghallgass,
hogy téged végre visszaadjalak
magadnak,
talán sejtelmesebb, s áttetszőbb színekben,
de olyannak, amilyen
legmélységesebb zugaiban is,

hát nem hiszed, hogy tudlak, úgy
tudlak, ahogy a verselők a délutánt,
s a legtisztább tekinteteket?
s ki vagyok én? a töltőtollam,
a könyveim, vagy az illatok,
amik éjeimbe zsúfolódnak?
ó, nem, te vagyok én, s te megtagadnád
részemet önmagamból?

6

Magányos vagy? légy hát az velem!
ha nem szeretsz, gyűlöljünk mind a ketten!
mert nem lehetsz már többé nélkülem
az, aki vagy.
Én megcsálnálak minden pillanatban,
de a semmiben nincsen újrakezdés,
s nem te, de te és én vagyunk a minden.

7

Hát érted, Kedves, ezt az évszakot?
Ó, jól tudom, hogy sok mindent nem értesz,
az éjszakánál némábban forog,
és otthontalanul tolul a véred,
várj még!
Én nem a vér vagyok.

1965. nyarán / Bonyhádi Közgazdász, 1965 / 3 – 4

SZERETLEK, S MÁR AZ SEM SEGÍT

Olyan vagy, mint a kút, miből
nem isznak már vadak,
folyó, hol éhen haltak és
fordítva úsznak a halak.

Olyan vagy, mint a kútvödör,
mely szárazon zörög,
mint a kenyér, amibe egy
egér beköltözött.

Olyan vagy, mint a gyilkosok;
puskájuk, kötelük,
mint aki más csoportban van
s én nem vagyok velük.

Olyan vagy éppen, mint akit
gyűlölni tud fajom,
szeretlek s már az sem segít,
hiába folytatom.

1965. XI. 3. / WM KGY 2015.19.1. / Bonyhádi Közgazdász, 1966 / 3 – 1969 / 1

TAVASZ

A tél türelmetlen gyerek,
nincs apja, aki rápirítson,
kibontotta a születésnap előtt
a számító rokonság ajándékait;

kigöngyölte az eget,
az ég tulajdonképpen egy hatalmas szemgolyó,
ami az emberek szemébe néz,
a gyermek felnevet,
hé, te kölyök, vigyázz!
nem látod? elúszik a föld,
a tócsán szél hajókáz,
s a vizek szégyenlősen takarják a föld szemérmét,
persze, majd kihajt a fű,
s akkorra teljesen indokolatlanul
pirulnak az alkonyok a domb mögött,
anyánk suhógó ruhában motoz
gyermekei haján,
jaj, mert olyan borzas a rét,
s ázottan tapad a ruha szőre,
nem, ezt nem lehet kisfiam,
vigyázz nagyon!
még bepiszkítod a záporverte
tisztá világot,
a kémények hallgatnak már,
de a véletlen erdőtüzek
is bekormozhatják az éjszakát.

Ezek az anya szavai,
de az évszakok mindig engedetlenek voltak,

a tavasz megduzzasztotta a lassan engedő
folyókat, (mire való ez a sietség?)
és kockáztatta a magot,
a meg sem született csecsemőt,
és a nyár?
mennyi gond és szenvedés
hárul ebből is az anyára,
gabonát érlel, de féktelen
játékból kihívja a viharokat
birkózni az erdőszélen,
s aztán fivérei, az emberek
sírhatnak, mert a megdőlt rendek között
zokogva jár a kicsorbult kasza
(aztán az állatokat is halálra rémíti),
de az ősz nem szívlelhette az anya soha,
halott unokáit szórja elébe,
miért nem lehetnek fák a levelekből is?
télien meg hallgat és mosolyog az agg,
a megfagyott vadak husából
erősebb sarjakat nevel.

1966. február / WM KGY 2015.22.1.

A SZABADSÁG PILLANATA

A madárhangok zöldjét átérezte,
s érett gyümölcsként függött szőnyegén,
aztán kitárt szárnyként csapott szemembe:
szabad derűs és tiszta volt a fény.

Nem tudtam akkor, hogy e pillanatban
a teljességben fürdetem szemem,
csak mosolyogtam, s bámultam, hogy a napban
duzzad lomb, a fény s a szerelem.

Ha tudtam volna, ó, jobban megőrzöm
s megszólítom: ne szállj el perc, maradj!
bár Doktorom sorsát követve rögtön
kék lángjaiba fojt a kárhozat.

1967, katonaság alatt / Bonyhádi Közgazdász, 1966 / 3 – 1969 / 1

ÁG AZ ÁGHOZ

Csapódjunk egymáshoz mi lágyan,
gyermekként gyógyuló magányban,
mint ág az ághoz.

Oly tünde vagy, hogy félve mondlak,
mint háborús időn a holnap,
és a halálhír.

Törülközöm hajad szagába,
mint a patak a híd árnyékába,
ha fut lihegve.

Légy józanabb, hogy elcsitíthass,
szelíd hajadhoz igazíthass,
s ne bánj, te bátor!

Apám szemét se mossa kétség,
anyám haját konok fehérség:
hajam, szemem.

S amit a hajjal, szemmel adtak,
a pártos kedvet tartsd jogomnak,
s véd, szerelem!

Csapódjunk egymáshoz mi lágyan,
gyermekként gyógyuló magányban,
mint ág az ághoz,
mint ág az ághoz.

1968. március / Magántulajdon / Bonyhádi Közgazdász, 1966 / 3 – 1969 / 1

ALTATÓ

Hajad háljon gabonában,
szemed gátszakasztó árban,
ajkad kékre alvadt vérben,
hangod ágak zöld neszében.
Múlj át végleg oldhatatlan
magánnyal vert szenvedésem,
múlj át örök fehérségen,
szépre meszelt szegénységen.
Múlj át abba, amit érek,
tejjel táplált levelekbe,
tejtől terhes fellegekbe,
dombra kúszó gabonába,
völgybe áradt víz szagába,
minden fénybe, minden hangba,
ami nem hagyott magamra.
Amíg kéred, addig fájok,
addig kérlek, míg megbánod,
addig követnek az árnyak,
meg nem fojtok minden árnyat.
Hajad háljon gabonában,
ajkad annak illatában,
szemed háljon meg az égben,
hangod mindent oldó szélben.

1967. november / WM KGY 2015.23.1. / Bonyhádi Közgazdász,
1966 / 3 – 1969 / 1

KARÁCSONY, 1967

1

Karácsony lesz és tiszta béke,
a templomokat mind befűtik,
fenyőfát árulnak az utcán,
s a koromra leszállt a hó.

Okot találnak a fegyverszünetre,
cigarettdára gyűjthetnek az örök,
meggyűjtják a gyertyákat is, de nem
oltják ki a drótra tapadó reflektorokat sem,
néhány borotvált rabot kitesznek a fagyra,
örüljenek, hogy előbb szabadultak, ez jó magaviseletük jutalma.

2

Karácsony lesz és tiszta béke,
s mint minden évben, most is megszületik a gyermek,
ezt ki is hirdetik a szentbeszédben,
megbékélve ballagnak haza az öregek,
azért még van remény.

Dehát hogy lehet valaki isteni gyermek?
ha asszonyom lesz s egy szekérderék fiút szül,
honnan tudom meg, közülük melyik?
vagy én is az voltam, csak elfelejtették megmondani,
és most már késő, egyoldalú neveltetésem miatt

nem válthatok meg senkit, bár az
nagyon szép volna tőlem is.

Én gyakran sírtam, amíg fel nem nőttem,
eleinte nagyon sokat, aztán egyre kevesebbet,
nevetni is tudok, de azt tanultam.
De ha ő bőgött, mert összekapott valakivel
(talán Szent Jánoskával, a Keresztelővel),
bizony még a pici patakok is zokogtak,
még a felhőcskék, az angyalokról nem is beszélve,
s milyen jó volt néki, sohasem fosztotta ki a szerelem,
mikor felnőtt már s rájött, hogy jobb mindenkit szeretni,
lánnyal nem illendő isten fiának járnia,
s hogy is kockáztatná meg, hogy nem viszonzózzák,
ily csúfosan nem éghet le az isteni atyától
reá származott mérhetetlen szeretet.

S ha beteg lett véletlenül, széparcú anyukája
ráncos anyókévé öregedett,
az angyalok persze megint zokogtak,
s könnyük a földre leesett, de mire leért
jéggé lett s elverte a termést,
így aztán mindenkit elszomorított a kis beteg.

És látlak téged is vékony talpú cipődben,
a későn összekuporgatott új kabátban,
mire megvetted, meg is betegedtél,
pedig te is azért jöttél, hogy elvedd a világ bűneit,
azóta meg is sokasodtak,
és kitanult a szenvedés,
kinevet ha magadra veszed.

Karácsony lesz és tiszta béke,
gyertyák, fenyők, gyermekkorom,
az újságcikkek elé nagy bé-betűket
biggyesztenek, s estétől reggelig
csak arra lőnek, aki szökne mégis,
bár ma estére mindenhol felmelegítették
a zsíros, sótlan leveseket.

Karácsonyra meggyógyulsz te is,
én meg hazautazom, hogy ateista családom
előtt a zongorán elpötyögtessem a „Mennyből az angyal”-t,
s megértő szívvel gondoljak századparancsnokomra,
aki tavaly engem sem engedett haza,
most én itthon vagyok s más áll a raktár mögött,
hideg tárak csörögnek oldalán, de este csomagot kapott,
minden rendben volna hát, terjeng a béke,
s a füst az időben kioltott tűzvészek fölött.

Ezen az estén mindenütt befűtenek,
szébb férjről álmodik a lány, kit két évig szerettem,
gyertyákat gyújt s bizonynal látja őt,
nincs bajusza s nincs szemüvege sem,
s pontosan akkor jön, mire férjhez mehet,
de szép is volt! magasnyakú pulóverben járt télen,
és meleg csizmácskában, mégis betegeskedett,
de szépségét időben megóvta a láztól,
nem is volt soha szövődményes tüdőgyulladása,
amit te két hete hordasz a szíved mellett,
mintha a szíved alatt hordanád.

Karácsony lesz és tiszta béke,
és tisztára meszelt tanyák,
rozzant tetőik szentestére
nem roskadoznak már tovább.

Ma este minden egyszerű lesz,
nincs fájó múlt s nem éhes senki,
előveszik a felérelvadt gyertyákat,
hadd égjenek idén tövig,
– jövőre színes kis lámpákat veszünk,
s több csillagszórót, hadd szikrázzon egyszerre három,
s másnapra még több vendéget hívunk,
de ne égessük most el a gyertyát,
hátha akkor nem kapunk újakat, –
énekeltünk már, megajándékoztuk egymást,
idén együtt vagyunk mind... menjünk vacsorázni.

Mégiscsak nagyon jó lehetsz, Uram,
bizalmat áraszt végtelen türelmed,
add, hogy sohase tudjuk meg, Uram,
hogy az a gyermek mégsem születik meg.

1967. december / WM KGY 2015.24.1.

KÉSEK SEGÍTETTEK

Kések segítettek világra,
de vattába pólyázva élek,
elfelejtettem volna már,
hogyan visszakérhetnek a kések?

Már tizenkilenc éve látok,
apám végleg megért szemével,
törékeny, szigorú anyám
haját csomózom téli széllel.

Sok rokonom s még több barátom,
lelkében kékre borotváltan,
biztat, míg hurcolom megyényi
hosszúra nőtt krisztus-szakállam.

Túlságosan boldogtalan
nem voltam még s nagyon szegény se,
szakállként növeszttem magam
a szerelemre és a késre.

1968 / WM KGY 2015.28.1. / Szegedi Egyetem, 1968. december 3. /
Új Forrás 1973 / 2.

MÁR VÁLLAMON...

A csillagok mély poharában
csöppecske hűvös pára ing,
hogy reszketnek hajad szagában
egymáshoz békült árnyaink!

Gyertyává nyúlik tested árnya,
hajszálak füstölnek felette,
mint égre, ül szálló szoknyádra
s felcsillan egy-egy porszemecske.

Tekintetteddel fát ölelgetsz,
már vállamon ketyeg karórád,
s a fellegek szép repülői
színes lámpáikat kioltják.

1968. április (24.) / Magántulajdon

SZÉP ESTE

A megnyúlt árnyaktól riadtan
égnek futott a fény szilánkja,
s lány földmeleggel ült a hűvös,
szélfúttá csillagok szagába.

Behálóz egy kopottas fácska
kék árnya, mint a vérerek,
poros lombocska ráz ruhámra
gyöngén kialvó fényeket.

Megállok s száll az esti pára
szép árnyam kontúrját követve,
így rajzolódik fel magányom
egymásnak épült fellegekre.

A görnyedt fűből béka néz rám,
zöld hátán zsíros hold remeg,
s fénylő, hideg szemébe zárja
utolsó húszfilléremet.

1968. május / WM KGY 2013.17.1. / Szegedi Egyetem, 1968. december 3. /
Kortárs, 1972 / 9 *Régi este* címmel

BÁNAT

1. A lombon átszűrt...

A lombon átszűrt nap kemény
hullámú lobbal ég el,
avarrá hamvadt tiszta fény
s vad fák merev reménnyel.

Az ágak megkötött szerelme
kínjában ver, parázslík,
s szigorú békében telik be
a szelidebb halálíg.

A félelemmé vált homály
riadt sötétre gyávuul...
S én itt születtem! Őv e táj,
de nem ment meg magától.

2. Kemény ölet már...

Kemény ölet már eltakarta,
ki nem szeretni bátor,
én ölnék is, de semmi vissza
nem tart e gyávaságtól.

Így faragott a szenvedés,
hogy meghagyott szabadnak,
két semmi közt is – s nem kevés –
választhatok magamnak.

Ó, szabadságom! Rág a szégyen,
s mert nem raboltak meg jogomban,
s mert rajtam nem fúj át a szél, nem
ordíthatom, hogy itt hideg van?

1968. augusztus / WM KGY 2015.31.1.

PERCEK

Nem is tudod mennyire fáj
az idegenség magányod bennem
egy egész világ szakított el
tőlem meg az éretlen gyümölcsök
szabálya mit is tehetek arról
hogy méreggé fordult már a méz
robbanó sejtjeimben
a várakozás
a túlfeszített egyedülletben
az értelmező magányban

Az ablakomról lehervadt a nap
hideg homlokkal
homályos szobába kell visszanézni

K.n. / Bonyhádi Közgazdász 1969 / 2

ELMENT A GYERMEK

Mozdulataimból, szememből
elment a gyermek, aki voltam,
rácokba gyűr a fodrozó víz,
árnyam sötétlik rajta holtan.

Elment, mint rongyaikban ázva
a hó munkások márciusban,
kerek cipője messzi csillog
a szőke, süppedő homokban.

A kirakatnál meg nem állít
kilesni, mit kapok jövőre,
megkapta már a szebb jövőt
s amit nem loptak el belőle.

A kis gyámoltalan, kisírta,
hogy férfiként legyen szabad,
hát könny nélkül maradj magadra
te rozsdát síró vasdarab.

K.n. / WM KGY 2015.50.1. / Bonyhádi Közgazdász, 1969 / 3 – 4

LENIN

Még emlegetnek.
Elmondják minden ünnepen
az utcabál előtt,
hogy épp ilyennek képzelted te is
a szebb jövőt.

Azt mondják, itt vagy még közöttünk.
Kinyújtott karú szobraid
büszkén mutatnak
a díszter túlsó oldalán
egy piszkos ablakot.

Kilométernyi vásznakon
haladsz előre,
a kiállítás termeit
épp körbejárhatod.

Családi házzá vált minden szavad,
s lobog a téglák pirosában
a vakolat alatt.
Én mégis fázom nélküled,
nekem
alig jutsz már kabátnak.

És láttam új szobraidat,
csak mosolyognak,
már nem hadonásznak.

1968 / WM KGY 2015.30.1. / Bölcsész, 1970 / 4

FAGYBAN, ESTI FÉNYEK

Jégtáblák horzsolják a partot,
kék bokrok vérző gyökerét,
remeg a föld, remeg a hínár,
s nyugodt – már átfagyott az ég.
A fellegekről véres nyálka:
alkonypír lóg – anyám köhög.
Siet, nem néz a rongyplakátra
a – dacból – rosszulöltözött.

Már híddá lett az árny s a fémen
nehéz álomban nyúlik el.
Halk lépteink a semmiségen
kibuggyant csillag fogja fel.
A Fény öregszik – hirdetések
kövér betűiből világol
a sima falra s száraz arcán
vad ráncokat pirosra mázol.

Egy részeg munkást támogatnak,
ketten fogják, pedig magától
vigyázva lép – hazatalál-e
a fűtött hierarchiából?
Árnyuk a sápadt kirakatra
esőzve zöld redőkbe szépül,
s a falon – csövekből kirakva –
egy színes nő ül tiszta fényből.

Lehullt a hó – hát dunyhabúzból
szorong a város reggel óta.

Vékony cipőd sután topogva
lucskok kutacskát vág a hóba.
Tömör ködökben nem melegsünk,
mint fenn a csillag – tested árnya
a falra festett nők cipőit
selyempapírba bugyolálja.

Az üzlet várja, hogy belépünk,
s gyanútlan, bár dühödten állok.
Továbbmegyünk s még visszanéznek
az árak és a próbababuk.
A Megváltás merev fenyőkről
a villákból arcunkba bámul...

S a mindenségbe néz a város
s töpreng a kocsmák ablakából.

1969. január / WM KGY 2015.33.1. / Bölcsész, 1970 / 4

GYŰJTEMÉNYES KÖTETEKBŐL
KIMARADT VERSEK

HAJNALTÓL REGGELIG

E szép és otthonos világban
derűsen csillognak a kések,
s a hajnal csodaszép – ezért is
nem mulasztják el a szegények.

A holddal áradt vizeket
kihűlt szellőcske gyűri ráncba,
az ág közt óvakodva leng
a jóllakott szemek parázsa.

A fák csupasz magányukat
emelgetik: párjuk szerelmét,
s egymásnak vetett vállukat
összetartja a meztelenség.

Most én is így állok veled,
e szép világ magába békít,
aludj csak! majd felkeltelek,
mire a csillogás megéri.

1967. december / WM KGY 2015.26.1. / Szegedi Egyetem, 1970 / 2;
Magdolna-zápor, 1975

SZÉP FÁCSKA, DUNNA VOLT...

Szép fácska, dunna volt az árnyad,
hálóba mért kötöd magad?
Lenyírt gyapjadra rábocsátod
kipányvázott magányodat.
Homály ing ágadon: kabátod,
de meztláb talál a fagy.
Lombod fenőkő fejsze-szélnek,
s meglendült már a fejsze-agy.

Topognak elrongyolt cipőid,
szép törzseden lánymell-halom:
ágad tört ott, sebedre gyűlik
a torló, kérges fájdalom.
Bokáig sárban állsz e tájban.
Mi kényszerít rá? Hisz tudom!
Magad vagy a rádmért homályban,
s gyökereid e hatalom.

Mint ahol ötnél több gyerek van,
az égi csillagok soványak,
megbújnak ritkuló hajadban,
s alattad vadvizekben fáznak.
Nytott ujjak közt már elejted
a csillagot s véletlen árnyat...
S szebbek a faragott kereszttek
s a sima kerítések nálad.

1968 / WM KGY 2015.34.1. / Tiszatáj, 1969 / 2; *Magdolna-zápor*, 1975

A LOMBON ÁTSZÚRT...

A lombon átszúrt nap kemény
hullámú lobbal ég el,
avarrá hamvadt tiszta fény
s vad fák merev reménnyel.

Az ágak megkötött szerelme
kínjában ver, parázslík,
s szigorú békében telik be
a szelidebb halálíg.

A félelemmé vált homály
riadt sötétre gyávul...
S én itt születtem! Óv e táj,
de nem ment meg magától.

1968 / WM KGY 2015.35.1. / Tiszatáj, 1969 / 2; *Magdolna-zápor*, 1975

MÁR EGYRE TÖBB EGET

Már egyre több eget szorongat
a vékony lomb, s a szürkület
nyálazta törzsre ült a görcsös
árnyakká testesült hideg.

Majd szél támad s gödrök vizében
kegyetlen arcát megmutatja,
s az elsimult tükörré szépen
rászáll a csillagok nyugalma.

Az út két oldalán felálltak,
gyökereik szántotta parton,
a fák. Kifent ágak vigyáznak,
hogyminden ugyanígy maradjon.

E tájban nem vagyok, csak értem,
a fásult égen lóg kabátom,
megóv az is, mint hasztalan,
de eladható szabadságom.

1969 / WM KGY 2015.45.1. / Tiszatáj, 1969 / 7; *Magdolna-zápor*, 1975

AZ UDVAR FÁJA

Esőssel mosdatott tenyérke:
zöld lomb, mitől félsz e falak között?

Szép árnyad hamvai kihültek már a porban,
elült a füst, az udvart felsöpörték,
lemetszett ágaiddal jóllakott a tűz.
Aludj!

Fekete homlokodra
labdányi fény hull,
a ráncos vakolatba vésed
megfeketült magányodat,
megbélyegez a mész,
szeplőket süt beléd a csillag.
Guggol előtted egy
cigány-bánatú kőrakás,
lábadra ejti árnya
csomós göröngyét,
töpreng, sötétlik, rossz szagú.
Négy emeletről néznek
a piszkos balkonok,
szívod az ételmaradékok,
penészes függönyök szagát,
arcodra rozsda száll,
vasízű gyom kerít,
szelíden körbeült
a szalmás törmelék.

Így láttam én a hólapátolókat,
így álltak ők, így kékllett lábaik előtt

a rozsdás vas,
egészen apró csikkek sisteregtek a hóban,
csillogtak alig észrevehető köpések.

Azóta

leolvadt vállukról a rongyos bekecs,
elmentek az utolsó alkonyatban,
tapodva a haszontalan,
megszürkült csillogást.

Te már

zöldeddel fizeted az udvart,
s a téglák rései között
gyökereidre kúszó szappanosvizet.
Aludj!

Aludj a rozsdás sűrűségben,
a Hold fehér köve alatt,
a fénybetűk rózsaszín nyálában,
a szenes illatú szelekben,
a poros feketeségben,
a taknyos zöldben!
Aludj a föld alatt, aludj a kormos
harmatozásban,
aludj a langyos korhadékban, üvegcserepek,
rongyok penészes zászlói között,
tapadj meg jó erősen
a zsíros lefolyókban!
Aludj mosatlan ablakomban,
szobányi szűk hazámban,
elfáradt öleléseimben,
soványságomban,
szegénységemben,
megizzadt tenyeremben!

434

Hajnalodik.
Már egyre több a csillogás
a dróton száradó ruhákon.

1969 / WM KGY 2015.32.1. / Tiszatáj, 1969 / 12; *Magdolna-zápor*, 1975

CHE

szögekre aggatott üresség
erdőn az ég

ráncok a vadvizen a felhőn
világgá táguló öregség

zöld veritéke fáj a földnek
vetéseket dadog a kín

megöltek.

1971 / WM KGY 2015.41.1./ Tiszatáj, 1971 / 1; *Magdolna-zápor*, 1975

TEMESVÁR UTÁN. AZ ERDŐN

Temesvárból részeg strázsa
bámulja erdők gyűrűjét:
városa ujjára vontat,
ki most ülte menyezőjét.

Fái – tornyok vőlegénye,
kapuk hártáját szakító,
bokrain madarak vére:
rács rozsdájaként rikító.

Nézi páskumok nyugalmát,
hol karók közt reng a pázsit,
nézi városába tartó
árnyak kék banderilláit.

Bennünk búvik a sötétség
alkonyatig, míg kiszállhat,
s Temesváron üt az erdő:
seregekbe dermedt bánat.

Fölöttünk, kéklő levélként,
akasztottak nyelve ring a
fákon. Nézzük – és ötletni
visszatérünk falvainkba.

Én – amint kiárad vérrel
önnön szívéből a hajnal,
te – amint a vér az éjjel
bemocskolt ingén megalvad.

1971. április 5–6–7. / WM KGY 2015.8.1. / Tiszatáj, 1971 / 7;
Magdolna-zápor, 1975

HA VOLNA

Ha volna kerítetlen béke,
én elhoznám neked,
ha Isten volnék, örülnék, hogy akkor
még ama napon teremtettelek,
mikor szívemből nem fogyott ki végleg
az irgalom s ajkamról a mosoly –

s ha volna le nem köpdösött kenyér,
én felkutatnám néked valahol.

1973 / Új Forrás, 1973 / 2

TÓ-SZOKNYA

Tó-szoknya, rétek derekán
ringó, te, belédkap a szél,
sóvárgó szemek – néz a fákról
fodraidra ezer levél.

Eső ha volnék, millió
ujjammal nyúlhatnék alád,
rengő, te, tükörképemet
vénné ne ráncold legalább!

Jaj, látom mélyedben halak
asszonycomb-villanásait,
beugrom – hínárszörzetű
öled bár halálra szorít.

1975 / Kortárs, 1975 / 10; *Tűzbe vetett evangélium*, 1981

NOCTURNE

Körfűrész – hogy forog, forog,
deszka-éjbe harap a hold,
csillagba: görcsbe akadozva,
s hasad az éj szálkás lapokra.

1976 / Tiszatáj, 1976 / 11

TÖREDÉKEK EGY DRÁMÁBÓL

I. A vándor

Tíz év után mi hozott ide vissza?
A vattacukor-felhők a gyerekkor
egén, melyektől émelítő lett az ünnep?
A vendéglő, ablakain ma is
a piszkos fehér függönyökkel, melyeken úgy üt át
a rózsaszínű fény, mint zsírpapíron a hús leve?
Ezek a dombok, e szőlőkarókkal átütöttek,
Szent Sebestyénként agyonnyilazottak az alkonyatban?

Emlékezem telekre, amikor
az utcákon végig disznósivalkodás, csorgott a véres
lé a kapuk alól, átvöröslött az árkok
iszapja, mintha a város érrendszerét
láthattam volna kitakarva, jártam borzadállyal
kisfiúként, könyvekkel a hónom alatt,
félve kutyáktól, az utcabeli gyerekektől,
zongoraórákról szökve, rettegve egy elvesztett tízforintos miatt,
amivel a boltba küldtek, és otthonról visszakergettek: keresd meg!
és sírva túrtam föl a havat lépésről lépésre, hasztalan...

Tíz év a várótermek füstjében, alvások elgémberedett
bokrok alatt és ébredések idegen
ágyakban a konyhából áradó rántottaszagra,
hazug búcsúszavak az éjszaka
átveritékezett hálóingekbe nyomva arcomat,
szétázott képeslapok: városok a hajnal párájában, távolodva...

És vonatok, vonatok, záporok szívverése a piszkos
ablakon, mintha egy tiszta, fiatal lány
futna utánam a téltől még fölmart mezőkön,
sírva, csattogó szandálban, ázottan csapdosó
hajjal... de akárhol
szálltam le, csak a várótermek füstje, az olajos padlón
szétdobált csikkek, söröskupakok, papírfoszlányok – a Tejút
meggyalázott térképe fogadott.

2. Mária Magdolna, bolond öregasszony

Kétezer esztendeje várok reád, Uram.
Hajamat ha kibontanám, immár a pokol fenekéig érne.
Ó, jaj, ha egyszer, mint harangkötelet, megrángatja a Sátán!
Oly kínok zendülnek meg bennem, hangom kiveri
a holtakat a földből, az elrejtett ezüstpénz
sírjából, mint csillagköd, szétfröccsen az Űrbe.
Fekete szoknyás harangodat, Uram, inkább repesz meg!
Mert megreped a Föld szíve, ha én megkondulok.
De nem hallgatsz reám, elfordult éntőlem a Te
orcád, mint írásos felére perdült pénzdarab,
és vésete kibetűzhetetlen, – akár a telihold
a hajnal párájában, csak homálylik...
Templomod küszöbén várok reád, Uram, és kétezer
esztendőm virradatain öt sebed pírja átszivárogoz.

3. Az idegen a hófűvésben

Fellázdadt angyalaidat
égetted el, Uram, mennyei krematóriumodban? Fehér

hamvaikat szórtad az Úr
hidegébe, hogy forgószélként kavarogva
lecsapjanak a földre?
Csontízű ez a hófúvás,
csontszilánkok marják fel arcomat, kiégett szárnyak
fehér pora a nyelvemen, angyalaid
olvadnak széjjel rajtam – vergődöm, Uram,
mint pokolbéli tűz. Szám csontot őrlő malom. Elsüllyedek
a paradicsom kihűlt hamujába. Ujjaim
tojásból kibújt kígyók, tekeregnek
angyalhajban, mely az irtózattól megőszült.
Féreggé lettem a fehérség
tömegsírjában, féreggé, aki
zabál, míg meg nem mérgeződik, fulladozva...

CSAK ANNYI CSÖNDET ADJ, HOGY
BELÉDERMEDJEK, ISTEN!

1978 / Tiszatáj, 1979 / 2

TRANSZCENDENS ETŰD

Gyertyaláng-kapun át a fény
serege várába vonul
remeg a láng a faltörőkos-
sötétség döngeti vadul

nézem csak nézem jaj mi lesz ha
az a kapu az is beroskad
az éj és nappal összecsap s az
Örök Fényességből kiszöknek
s birokra kelnek velünk a holtak

gyertyaláng-kapun át a fény
serege várába vonul
két ujjammal összeszorítom és a
világ az Örök Éjszakába hull

1979 / Tiszatáj, 1979 / 12

ÉVSZAKOK

Tavas

Márciusban még kisbaba, de gyorsan
kibújnak hóvirág-tejfogai,
áprilisban kamaszodik – az arca
rügyek pattanásaival teli,

s májusra nagylány – napsugár-sütővas
bodorítja orgona-fürtjeit,
egész nap magát cicomázza, s éjjel
a hold tükre előtt biggyeszkedik.

Nyár

Hajtják a szél csikósai a búza
kalász-sörényes, vad méneseit,
s már dől a zápor, s fürge tűi a
rét ingét virágosra hímezik.

De most a felhő köpenye a villám-
varrás mentén megreccsen s fölhasad,
s házából, hol duzzogva ült, a rongyot
összesöpörni kiszalad a Nap.

Ősz

Tegnap még puha tenyere a Szélnek
kérges lett mára, a simogatásnak

nem örül senki, – hát dühbe gurul,
és végigpofozza a tájat.

Tegnap zöld volt a lomb, s a fák között
tarkán cikázott a madárhad,
tarkállik most a lomb, de közte már
nem szállnak, csak az árnyak.

Tél

Varjakkal gombolt hó-kabátba
bújt a rét, de csak didereg,
ránk a forgósél teker sálat,
mégis majd megvesz a hideg.

Míg be nem fed a hó, s az orrunk
répává nem dagad vöröslőn,
szánkóval, sível ki a dombra! –
ott fölmelegsünk rögtön.

1980 / Kincskereső, 1980 / 12

TO BE OR NOT TO BE

Jó volna hogyha volna valaki
isten vagy asszony akiben hihetnék
vagy legalább ha volna valami
de rajtam kívül nincsen semmi sem

s én is csak addig vagyok míg e vers
megírja azt aki e verset írja
e vers tehát nemlétemmel pöröl
kedvéért úgy kell tennem mintha volnék

nem könnyű persze ám az isten is
úgy tett soká kedvünkért mintha volna
míg be nem zártak mindenféle ólba
(ugyan kérdehetnéd hogy miféle ólba
s ki kicsodát ha nincs se ól se mi)

jó volna hogyha volna valaki
s van is tán mert ha a *van* kételyünknek
tárgya lehet a *nincs* miért ne lenne
(csak hát ez engem csöppet sem vigasztal)

1982 / Alföld, 1982 / 4; *Döbling*, 1985

KÖD

Novemberéj. Mint egy hatalmas,
fehér komondor, ténfereg
a köd az utcán; csatakos, vad
bundája hullámszik, remeg.

Majd nedves orrát ablakomhoz
szorítva, párás üvegen
keresztül néz rám; nézzük egymást
komolyan, némán, félszegen.

Ha beereszteném szobámba,
ha kinyitnám az ablakot...
Nézek rá, néz reám; behúzza
a farkát, és eloldalog.

Habzó, fehér nyál: fény szivárog
a lámpákból. Novemberéj.
Mindegy, mi volt: áldás vagy átok, –
ne félj! Hisz elment már. Ne félj!

1986 / Alföld, 1986 / 3

A HAZATÉRŐ THÉSZEUSZ

Fekete vitorla alatt
röpít a szél Athén felé
mit bánom én ha megszakad
apám szíve a trón legyen enyém

naxoszi bordélyban maradt
Ariadném a szép a hű
mit bánom én leány akad
Athénban is épp oly forró ölü

megkoszorúznak mert a vad
Minósz bikája elveszett
s ki látja embermaszk alatt
a bikaarcú szörnyet engemet

király leszek s athéniak
ti úrrá minden tengeren
Zeusz rábólint és a nagy
Poszeidón szigonyt ráz úgy legyen

fekete vitorla alatt
röpít a szél a trón enyém
s holnap kalózhajóimat
küldöm a barbár négy égtáj felé

1989 / Forrás, 1989 / 5

MOZART-MAMBO

1964 karácsonya
előtt elkértem a gimnáziumból
egy Mambo magnót, – nagy kincs volt, de arra
hivatkoztam, hogy barátommal (ő ma
színházi rendező Zalában) az
április negyedik ünnepi
műsort mondjuk rá, – ám a célo az volt,
hogy Mozart „nagy” g-moll szimfóniáját
vegyem fel rá a rádióból (persze,
középhullámról – URH nem volt még);
így hát a mikrofont a Népszuper
hangszórójához tettem, s hogy a ház
zajai ne zavarják, letakartam
pokróccal a magnót s a rádiót.
A felvételt még így is zörejek
– bár éteriek – kísérték: orosz
hírek, arab müezzin gajdolása;
mégis az első GÉ-MOLL volt, melyet
birtokolhattam, mint egy könyvet, mint egy
leánymosolyt a nagyszünetből, mint azt
az izzadt kézfogást... Elég is ennyi
kamaszkorom (tizenhat éves múltam)
ártatlan-fülletleg titkaiból!
Mozart, igen, s leginkább mollban írott
művei, azok feleltek meg ekkor
ízlésemnek – a Buddha-súlyú bálvány:
Beethoven lottyadt körte lett, amint
a Mozart-Rekviemet és a d-moll
zongoraversenyt és, persze, a g-moll

szimfóniát megismerhettem – bár a
varázs félóra, – elhangzott, s az éter
elnyelte újra... Magnóról s lemez-
játzóról nem is álmodhattam én
(ezért van mostan három is – ha egy
elromlik, zene nélkül ne maradjak
fél percre sem)... S ím: hatvannégy telén,
dobkályhás, kis szobámban, fel s alá-
járkálva hallgathattam éjjel és
nappal az édes ajkú elmúlás
zenéjét, a parókás-parfümös
haláltánc-menüettet, a dacos don-
giovannis „No! no!” -dobbantásokat s a
nő- s halálszagú, de végleg a
semmibe hulló ifjúság panasz-
szavát, – mit érhettem belőle akkor,
s mit éreznek ma jobban? Szinte semmit..
A magnószalag többször elszakadt,
rosszul fűztem be vagy csak elnyüvödött
a használatától – nem tudom; hiába
ragasztgattam, – végül a tisztí klubból
(ott színpadoztunk) loptam másikat,
míg falazott barátom, – erre mondtuk
rá azt a műsort: Váczi, Garai
és Györe Imre ünnepi, hazug
verssorait (mi hittünk mindegyikben),
s nem őriztem meg azt az összeszabdalt –
ragasztott, hígító-hullámosított
szalagot, amely több volt, mint az első
ölelkezés, mi elvakít s kilobban, –
viszony volt – folyton ismételterő
szeretkezések biztonsága, mintha

nem is a szűz Pamínával, magával
az Éj Királynőjével éltem volna
egy hétig, fülledt ágyasházban, és
azért maradtam élve iszonyú-szép
ölelkezéseink után is, mert a
Párkák szalagja elszakadt a Mambón.

1991 / Délmagyarország, 1991. november 30.

SELLŐ-SZONETT

Ültem a hínáros ártéri tó
homokos partján sihederkorom
delén tizenhét évesen s a szó
még rügy vagy pattanás volt ajkamon

elképzelttem egy sellő odaúszik
majd hozzám s zöld hínárszagú ölével
vesszőmre ül s míg elszámolnék húszig
eltűnik ám megáldott már a kéjjel

még nem tudtam hogy tó lesz minden éjjel
ha felnövök s bár iszapos kiszárad
olykor megér akármily drága árat

fizetem érte életem egészét
hogy viszonzzam sellő-ölelését
vízmélyi mégis földi szenvedéllyel

1995 / WM KGY 2015.73.1./ Forrás, 1995 / 6

ALKALMI ÉS TRÉFÁS VERSEK

VIDÁM ÜZENETEK

Episztóla

Itt jártam én, költő.
Kit száz emberöltő
Egynél többször nem terem,
S ha nem szembeötlő,
Közlöm én, hogy ott ő,
Asztalkádon levelem,
És most öt meg kettő
Napot véve ettől
Nem leled csak hűlt helyem.

De mához egy hétre
Megyek a Nyírségbe,
S kéne sok Kincskereső,
Tegyed hát ezért le
Asztalomra végre,
És ha eljő az idő,
Belovagol érte,
Az, aki ezt kérte,
Hacsak meg nem gebed ő.

Stephanus Szegediensis
poeta laureatus Hungariae
maximus

Kr. u. 1981-ik esztendő 13-ik februáriusában

*

Helga!

Dobcsányi

keres

Vargha Balázs

cikkeket.

Tudsz

ró-

luk?

V. Majakovszkij

*

Epigramma

Én a Ferót keresém, ám ő elhagyta a várost,

Szentes táján jár, és semmit sem üzent,

Így hát hétfőn kellene őt felhívni megint, mert

Nem tudjuk, hogy hol táborozunk ismét,

Ám én ekkor már Szekszárdon időzöm, ezért csak

Miska vagy Ön, hölgyem, tárgyalhat vele majd.

Horatius

*

Dógomvan

Róbert Gida

(10 után jövök)

*

Hlg!
lmntm hz, d gy rn bl
vsszjvk

Stvn

*

Itt valék, s magammal vittem volt az
februári journal anyagát, hogy váramban
tüzetes vizsgálódásoknak vetném alá.

Hétfőn pitymallatkor visszahozandom,
hogy alkalmas időben a typographus
kezeibe helyeztessék.

Most pedig otthonomba térek, hogy az
környülállások és balcsillagzatom mián fél-
beszakadott époszomat véghez viendjem.

gróf Zrínyi Miklós
Sors bona, nihil alagút!

*

Liebe Fürstin!

Már előállt az udvari hintó, mely a pálya-
udvarra röpitend, hogy útra kelvén, meg-
tekintsem az én hűséges, jövődő boszniai
alattvalóimat. A hétvégét Szarajevóban
fogom tölteni. Ha visszatérendek, hétfőn
(Blaumontag) a délutáni órákban teszem
tiszteletemet jövődő birodalmam délmagyar-
országi Hauptstadtjában. Szeged hol
nem volt, hol nem lesz.

Ferencz Ferdinánd

*

Ad Helgam

Ó, titkárnök gyöngye, te, azt üzenik teneked, hogy
Járhatsz bár a kies Duna partján fent, Budapesten,
Ám bámulhatod ottan a reklámok zuhatagját,
Szívhatsz szürke leget, mit szmognak tisztel az angol,
Ámde Radex nem kell, ne keresd, töltsd mással idődet,
Mert van az itt Szegeden, hol a bús Tisza jégbe fagyott már,
S nincs Tiszatáj, csak a Kincskereső, a kisöccs nyöszörög még,
Nincs se erény, se remény, de Radex, az van, ne busulj hát,
És ne keresd, megvették, holnap a Pannika hozza.

Horatius

198? / Tiszatáj, 1996. szeptember

AZ AGRODISZKONT DICSÉRETE

(Reklámvers)

Fő erénye az EXCOM Kft-nek,
hogy aki benne bízunk, sose téved,
mert bolthálózatunk, az AGRODISZKONT,
országosan ellátja Önt s e kis hont.

Figyeljen fel kínálatunkra akkor,
ha fóliára vágunk és edényre,
permetezőszert, ásó, kerti traktort,
vas és vetőmag vagy műtrágya kéne.

Nincs jobb, se olcsóbb, bárki bármit is mond;
Jegyezze meg a jelszót – AGRODISZKONT!!!

1992 / Délmagyarország, 1992. szeptember 12.

SAJTÓ-SZONETT

(Reklámvers)

DÉLMAGYARORSZÁG, városnegyedek
a lapjaid, hol terek és utak
épülnek a sorokból – mint szántóföldeket,

át-átszelik betűkkel bevetett
barázdák; s mint pipacs búzamező
ölen, virágzik a KINCSKERESŐ,
s mi még, a PROGRAM mondja meg neked.

SZEGED – itt úsztak Gazdátlan hajók, s A
hazatérés lehetőségeit
keresték mások a Harmadkorig.

Tiszatáj, Aetas, Existencia,
Pompeji – mind e forró táj fia,
övék e város olvasói voksa.

1992 / Délmagyarország, 1992. szeptember 12.

VIRÁGNAK VIRÁGA

Elégia és panegirisz
(Reklámvers)

Fagylalt, üdítő, kávé, sütemény.
Ülök s falok – hiába, nincs remény,
hogy visszajöjj, szép kedvesem, ki épp oly
édes voltál, mint tejszínhab, mi szétfolyt
éjként sötétlő kávéfészek felszínén,
de oly hideg is énhozzám, akárcsak
fagylaltjai a szegedi Virágnak,
hol most ülök, búsulva, nélkülöd,
egy csészefül idézi szép füled,
s a fagylaltgömbök kebled halmait,
melyekben még emésztőbb fagy lakik.
Vigasztalódom mégis – reggel óta
fogy tálkámról s szaporodik a torta
bendőmben; dzsúrok bőven öntözik;
elülnék itt, ha hagynák, holnap estelig,
elálmodozva rólad, ó, te drága,
Te lennél a Virág legszebb virága,
ha visszajönnél! Ám ha nem, maradj!
Nem is parféja, mélyhűtője vagy
szívemnek, – hagyj el, mint a vak remény!
Maradjon meg a kávé, sütemény,
fagylalt, üdítő! Enyhet, üdvöt ad
helyetted is a szegedi Virág.

1992 / Délmagyarország, 1992. szeptember 12.

EGY KIS (ÉJJELI) ZENETÖRTÉNET

Bachhoz így szólt Telemann:
„A kisgatyám tele van.”
Bach ezt mondta néki: „Kend el!
Csak vigyázz, ne lássa Händel!”

*

Bécs utcáit járva Mozart,
meglátott egy árva lószart,
s szólt: „Ki orrát beleveri,
nem lesz más, mint Salieri.”

*

Sárgaházba jutva Schumann,
nyakig elmerült a búban:
„Látom már, a sors rám pikkel, –
mért is kezdtem Clara Wieckkel?”

*

Lányától ebédre Liszt
nem kapott csak tejbegrízt;
s kérte őt: „Cosima, vágd el!
A felét hadd falja Wagner.”

*

Nőjét hívta Mahler: „Alma,
nékem már az élet alma.
Légy okoska, árad verd fel!
S elvesz majd Kokoschka, Werfel.”

*

Feldöntve a kottatartót,
Operából ront ki Bartók:
„Nem kell ez a rusnya hodály;
Írjon zenét ide... Lehár!”

*

Ha nem tetszik Penderecki,
az ajtómon penderedsz ki!

1993 / Népszabadság, 1993. december 21.

A HAT TYÚK

Hódolat La Fontaine-nek

Tollát mésszel bekente hat tyúk,
és azt képzelték: ők a hattyúk,
s hattyúdaluk elzengni bátran
beugrottak a tóba hárman,
de nem mondhatták azt se: kot,
s a vízbe fulladtak legott.
A másik három kinn a parton
csak ennyit mondott erre: „Pardon!
Mély itt a víz, nem is magos,
inkább leszek kendermagos,
reumás lesz a térgye, szárnya,
akinek büdös már a trágya.
Hattyúvá nem vágyunk mi válni,
jobb lesz az ólban kotkodálni.”

1995 / Kincskereső, 1995 / 3

SZONETT-JÁTÉK

1

Van-é, ki merni nálam többet is **mert**
A világ leveséből, mely **világít**
Zsírkarikák Napjaival, **csodáit**
Úsztatva: csillagrendszer-**ismeretlent**.

Ily ízeket nem ízlelt soha **senki**,
S ha mégis, rég elillant volna **messze**,
Hogy feneketlen bendőbe **temesse**
Az ízt, amelynek lényegét se **sejti**,

Ki idegen a Mennybolt **mosolyától**,
Kinek a Messzeség csupán a **Távol**.
Hogy értené, ki csak jóllakni **vágyva**

Ül asztalhoz s nem a Teremtőt **áldón**,
Hogy látna át a lelkén: a **homályon**,
Ki önmagába úgy lép, mint **szobába?**

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ: A LÁNY A SÖTÉT SZOBÁBA MEGY

Már tudta, mit a másik tudni nem mert,
s érezte, arca boldogan világít,
s futott, elrejtteni szive csodáit
az égve égő, élő ismeretlent.

Hogy ott, ahol fény sincs és dal se, senki,
valami koldus-bús sarokba, messze
fénylő fejét az éjbe betemesse,
és elhitesse, hogy még most se sejtí.

Ám a szoba kigyúlt a mosolyától,
és látta Őt, ki rá se nézett – távol –
de gondolatban megölelte vágyva,

és erre ő is áment mondott áldón,
s terhes fénnel szívében, a homályon
ragyogva ment át a sötét szobába.

Te vagy csak egyedül, szegény **anyám**,
Te vagy csupán, ki mindenben **megértett**,
Te vagy, ki tudtad, másokért, nem **érted**
Küzdöttem én, s a végzetem: **magány**.

S ha megdermedtem már a Tél **fagyán**,
Te olvasztottál fel, szavad se **sértett**,
Mint kisdednek, adva újra **életet**,
Rést hasítottál jégtáblám **falán**.

Én csak rőfögtem, mint sertés az **ólnál**,
De rám szóltál: ha ember s férfi **volnál**,
Nem böllérekéssel lesne a **halál**,

Hogy hurkáért, kolbászért véred **ontsák**,
Akármilyen disznó vagy is: **bolondság**,
Hidd hát, Izsákként Isten **megtalál**.

JÓZSEF ATTILA: EMBERISÉG

Óh, emberiség, kit törött anyám
szenvedni szaporított és nem értett!
Nem rettenek születni újra érted,
te két milliárd párosult magány!

Láttalak sírni a folyók fagyán,
mint gyermeket, kit a jég tüze sértett;
láttalak ölni, halni s mint nem éltet,
tündökölni nagy egyházak falán.

Hegyen láttalak és lapulni ólnál –
szerencsétlen, ki úgy élsz, mintha volnál,
megérdemled, hogy atyád a halál!

Vértelen arra vársz, hogy véred ontsák,
s föl-fölmutat a társuló bolondság,
mely téged minden kínban megtalál.

Fut-fut a falunkon át
Bársony-pertliként az **út**, –
De ki érti hova **fut**,
S hol találja meg **magát**?

Kerekedik a **világ**,
Ád a férgeknek **laput**, –
Nékünk zsupptetője **jut**.
Oly mindegy – **szolgálatát**

Megköszönd: azt, ami **jár**,
Tér vagy géppisztolyba **tár**,
Ólom vagy tollas **madár**, –

Nem marad majd nyoma **sem**,
Csak neved, mit, **kedvesem**,
Fába véstem **csöndesen**.

BABITS MIHÁLY: ABLAKNÉGYSZÖG

Az ablaknégyszögön zöld falomb hajlik át;
alatta léckapú és keskeny kerti út,
amely egy idegen telek szívébe fut
a felső sarkig, és elveszti ott magát

szemünkből: ennyi csak szobánkból a világ.
Látjuk a gyér gyepet, néhány levél laput
az út szegélyein, s nem tudjuk, hova jut
az út, ha megpihen, könnyű szolgálatát

megettéve? és kié e kert, hol sohse jár
senki, csupán a szél kaput néha tár –
nézd, most a nyílt kapun belép egy kis madár!

Csak lép, és nem repül! nem rezzen szárnya sem!
Ez a madár a vágy, halk vágyunk, kedvesem:
megúnta itt magát és átmegy csöndesen.

1995 / WM KGY 2015.67.1. / Lyukasóra, 1995 / 4

EBERGASSING

Az ebergassingi távvezeték
(villany) alatt két elszenesedett
holttest, fölöttük robbanószerke-
tűk úgy látszik, Gassingban sem éberek
a policájok, bár most épp elég,
hogy nem robbant fel semmi, s Bécsben áram
futkos a forró drótokban tovább,
s nem bénult meg egy percre sem az állam,
mely tükörképül az anarchiát
állította maga elé, a szén-
né égett hulla ellentételén
kitetszik, mi a jólét, béke ára:
az unalom, s ez úgy hat sok számárra,
ki így vagy úgy nem talált helyet,
hogy felrobbantson, amit csak lehet.

A kancellár, az államelnök és
miniszterek, kik három mondatot
is összeraknak, nyilatkozatot
ha adnak, azazhogy ez az egész
értelmiségi, nagypofájú, kész
röhejbagázs, mit szól hozzá, ha egyszer
a der, die, das helyett a drága vegyszer
lesz névelője majd a főneveknek,
s pukkannak ők, mivel szavuk üres lett,
de felfűjt kifliszacskóként kidurran
a parlamenti szűzbeszéd, az újan
sorakozó sok frázis – szinte értem:
nehéz habostortát is falni térden

állva, beletörődni: a zabálás
biztos, nem a dolgok mélyére szállás.

Jöjjön hát végre Belzebub fia:
a szabadító, az anarchia!

1995 / WM KGY 2015.93.1. / Népszabadság, 1995. április 22.

DANKÓ

Szív Lacikának

Pattog a labda
Dankó dala víg
Nem hagyod abba?
Nem nem tavaszig

Zsörtöl a nénje
Még most sem elég
Jössz ide végre?
Elhűlt az ebéd.

Pattog a labda
Dankó dudorász
Nem hagyod abba?
Verjen ki a frász

Dúl-fúl a bátyja
Volnál te velem
Nagy ruha várna
Foltok feneken

Mondd ki a Dankó?
Purdé de vigyázz
Csípje a dongó
Orrig kulimász

Dundi de télen
Mégis didereg

476

Elverik éppen
Mégsem pityereg

Pattog a labda
Dankó dala száll
Adja ki kapja
Din-don dalabáj

K. n. / 1995

VÁZLATOK, TÖREDÉKEK,
VÁLTOZATOK

[MEGTÖRT EMBER...]

Megtört ember, roncs tutaj hajósa
Poszeidón, a gögös meddig űz
ég-e érted áldozati tűz
Ithakában s jöttöd égi jósa

Elküldte-e fürge hírnökét
Athéné óv még az istenektől
s kékes-zöldes-boltozat

K.n. / WM KGY 2013.6.1.

VÉGIGVER RAJTAD (2)

Ebben a sűrű, otthonos
homályban jól érzem magam.
Az avarból előkotorhatom,
mint megbarnult fényképeket,
összegyűlt éveinket.
Süppedő, langyos korhadék – a fekhely
törött rugóival. Levélfoszlányok:
elrongyolt bankjegyek – ebédpénz,
lakbér, kiszámolt örömök: mozi,
vacsora, cigaretta, bor.
Fakéreg tiszta illata:
hajadé? Összebújtunk,
egymás felé növő magányban.
Ó, ez az erdő, ez az erdő! Fonnyadó
délutáni fényben állok a fák között –
eget markolnak vagy homályt csak – karjaid,
milyen sok karcsú, védtelen,
sovány karod! Ölelés-erdő, fázós,
felhők kesztyűit kereső, didergő,
lombok kabátujjába, takaróm alá
bújó, arcomat cirógató: szerető-erdő,
feleség-erdő, megsokszorozott
szerelmem erdeje, szavainkkal,
leveleink soraival telerótt;
levélerezet-erdő, ráncainké. Jó itt,
ugye, hogy jó? itt nélküled is
minden reád emlékeztet, terólad
összegyűjtött hasonlatok
erdeje ez.
És nem viták, veszekedések,
békülő, kényszeredett ölelések,

visszanyelt szavak, megbánt szavak,
szavak – szeretkezéshez hazudottak,
őszinték, félig igazak, újra igazak,
szavak erdeje?

Szél jár.

Jó volna azt mondani, gyöngysorok
csörrennek össze nyakadon, ha szél jár
és verdesi az ágakat, esőt hoz,
lassú, szemerkélő esőt, hazuggá
vált jelszavak ritmusával, szorongást;
újságok, könyvek, kérvények lapjaiként
zizegve, földre hullva, tölgyek
odvába, mint fiókba gyűrve; szél jár,
kopogtat, verítékezik
ablakunkon, esőt hoz, idegen
léptek kopogását a ház előtt,
szívdobogást, ideges ujjaid
dobolását az ágy szélén, a párnán.

Ez a vers is

plakátként ázik, szétmállott szavak,
egymásról lerongyolódó
öleléseink avarába lépek;
megszürkülünk, mint nyirkos vásznak,
lepedők, ingek, kifakult
zászlók a szélben, transzparenszek
tüntetések után – kiért? miért? mi ellen?
Mi ez a ritmus – csak a zápor?

Végigver rajtad, erdő,
végigver rajtad, szerelmem,
szorongásom, hazám.

1970 / WM KGY 2015.2.1.

1971 NYARA

Megyek topogva, hallgatag
a hitemből kivert világban,
a szégyenemre rátapadt
éjek mocskából hajt ki árnyam.

Elétek állók – verjetek,
mint romra lakatolt kaput:
ó, húsként málló fellegek,
alkonnyá hamvadó faluk!

K.n. / 1971. IX. 28./ Tiszatáj, 1996 / 9

OLY BIZONYTALANNÁ (2)

Oly bizonytalanná tehet
egy ilyen esős, őszi nap,
ha most behúnynád a szemed,
homálynak hihetnéd magad.

Szorogásoddal vagy jelen
a tájban, mely belőled épül,
nyirkos, növényi félelem,
üres sziveddel összebékül.

Képzeleteddel szörnyeteg
álmok vad körhintája fut:
döghúsként málló fellegek,
alkonnyá hamvadó faluk.

S a befüstölt, hideg szobából
csak nézed, míg esteledik,
ahogy az ablakon a zápor
parasztarca verítékezik.

1972. február / WM KGY 2015.47.1V. / Tiszatáj, 1996 / 9

ZUHOGJ, MAGDOLNA-ZÁPOR (1)

Zuhogj, Magdolna-zápor,
szoknyáiddal suhogva,
akácfa-Jézus Krisztus
lábát füröszd zokogva!

Verejtékező vállán
terülj szét csapzott hajjal!
Orcádba szökő véred
pírja Nagypéntek-hajnal.

Már önnön pusztulásuk
kapui a virágok:
Te zörgeted, s szivemben is
hallom kopogtatásod.

Gyönyörűszép meséidet
elfelejtetted volna,
arról, hogy lesz feltámadás,
dalolsz-e még, Magdolna?

1973. XI. 7. / WM KGY 2015.10.2.

ZUHOGJ, MAGDOLNA-ZÁPOR (2)

Zuhogj, Magdolna-zápor,
szoknyáiddal suhogva,
akácfa-Jézus Krisztus
lábát füröszd zokogva!

Verejtékező vállán
terülj szét csapzott hajjal!
Orcádba szökő véred
pírja Nagypéntek-hajnal.

Már önnön pusztulásuk
kapui a virágok:
Te zörgeted, s szivemben is
hallom kopogtatásod.

Nézem az elsötétült
mezőket: szürke gyászod.

K.n. / 1973 / WM KGY 2015.10.3.

ESIK

A szürke szerzetescsuhás
krumpli bebújt a földbe,
és rozsdás páncélban kísért
bogáncként Don Quijote.

Esik – ezer Szent György hajít
dárdát a sárkány-diófára,
ki vonaglik s potyog-potyog
sok pici hullókoponyája.

Képzelm-e: a mi erónk
példázata e küzdelem?
Ím jámbor glória ragyog
a villanypózna-szenteken.

A pocakos krumpli-barátok
horkolnak már a föld alatt,
s didereg fönne bogáncs-sisakban,
ami jó belőlünk maradt.

K.n. / 1974? / WM KGY 2015. 9. 1.

NYÁRI ÉJSZAKA

Esőszálakból szótt puha
lepedő: tó, rád fekszem, és
álomba ringanék terajtad,
de felriaszt a rettegés.

Tücsökcirpelés – mintha Isten
csikorgatná fogát,
s dühödten villan meg szeme
fehére fönn: a holdvilág.

Az ágak ujján a virágok
körmeiként fehérленek...
Tépj fel hát engemet, Uram,
gyűlölt, varasodó sebet!

Szakíts föl, vagy leszáradok,
s nyomtalan elperereg magányom,
sorsom – ha mássá nem – a közönyös
föld arcán forradássá váljon!

K. n. / 197? / WM KGY 2015.80.1.

VÉGVÁRI DAL (2)

Ahogy pipacsszirmok vörös
körmei közt a szél – magunkat
úgy ámítjuk: széttépetünk, de
köröttünk zászlók lobognak.

Széttépetünk? Vagy csak bemocskol
minket – kötést a seb – e század,
s határaink elgennyedő
ínyéből kifordulnak a várak.

S mint átvézett kötést, leszaggat
magáról bennünket az ország,
nem ismertük az igazat, csak azt
tudtuk, hogy a hóféhér gyolcs is hazugság.

Ahogy pipacsszirmok vörös
körmei közt a szél – magunkat
úgy biztatjuk: nem mi hajladozunk,
köröttünk zászlók lobognak.

K. n. / 1975 / WM KGY 2015.83.1.

PASSIO

Krisztus-éjszaka, tenyered
átszőgezték a csillagok.
Tücsökcirpelés – tehetetlen
kínban fogad csikorgatod.

Az égtájak feszületéről
hogyan nézel engem, Éjszaka!
Még meddig hordja arcod e
Veronika-kendő Haza?

Vérző vonásaid letörli
talán mirólunk a jövő.
Borulj ránk, Megváltó Sötétség,
Te sorsunkká feketedő!

Peregnek még harminc ezüstként
kalászból a búzaszemek.
De szomjunk enyhíteni gyűlnek
ecetes spongya fellegek.

Az égtájak feszületéről
meredsz rám, Krisztus-éjszaka!
Ki Téged lát, nem futhat e
kendőnyi országból soha.

1975. VI. 15. / WM KGY 2015.62.1.

A HAT TYÚK (2)

Tollát mésszel bekente hat tyúk,
s hirdették büszkén: ők a hattyúk,
s hattyúdaluk elzengni bátran
beugrottak a tóba hárman,
de nem mondhatták azt se: kot,
s a vízbe fulladtak legott.

A másik három erre nyomban
emígy szólt: pardon, jobb az ólban,
mély itt a tó, nem is magos,
inkább maradj kendermagos,
reumás lesz a szárnya, térgye,
akinek бүdös már a trágya,
hattyúvá nem vágyunk mi válni,
sokkal jobb otthon kotkodálni.
Libául is beszél: gi-gá-gi,
aki ezt elszavalta, Ági.

K.n. / 197? / WM 2015.61.1.

[AZ ÉJ, MINT ŐRBÓDÉ...]

Az éj, mint őrbódé, kívül talán
tarka, de belül fekete,
fojtogató, strázsálok, s zászlóként remeg
mellettem asszonyom lélegzete.

Az alvó Európában szorongva
virrasztok, és ha ásítózom,
mintha temető nyílna, sírkövek
csillognak tompán: fogsorom.

Miért szorítom össze számat?
El ne széledjenek a holtak
kísérteni? De hát mi halt belém, s mi foszlik el,
ha a kakasok felrikoltnak?

Miért állok itt, nem is tudom már
Mit őrzök képzelt posztomon.
Mint meglazult gomb, úgy fityeg
sorsom, Hazám, kabátodon.

K.n. / 197? / WM KGY 2013.18.1.

[A CSILLAGFÉNY, MINT FÉRC]

A csillagfény, mint férc, kilóg
e rosszul megvarrt éjszakából.
Rám tapad, szorít a sötét,
megreccsen minden moccanástól.

Hét éve alszol már velem
paplanod tó – gyűrűzik lomhán,
s elsimul, mint a jég, fehérén...
Micsoda tél acsarkodik rám!

Tested lány szövetébe tűként
merültem: gyötrelemben, kéjben
megvarrni sorsunk – jaj, ha széthull,
s kitetszik mezítelenségem!

K.n. / 197? / WM KGY 2013.19.1.

[NEM ELHAGYTÁL...]

Nem elhagytál – te bennem múlasz el,
arcod fakul, már kék vagy, mint az emlék,
s már az se fáj, hogy nem vagy itt velem,
az fáj, hogy nem hiányzol.

Zöld lobogását kék hűvösségre
így váltja át az esti rét,
így szívja fel az ég a bokrok arcát
sovány vizekből, így
ölti magára felesleges szépségét
az emlékből megőrzött szerelem.

K.n. / 197? / WM KGY 2015.16.1.

FEBRUÁR

Az öböl állkapcsán a jég:
megsárgult, töredező fogak.

Kocsmabrosz a behavazott vidék,
vörösborpecsét a virradat.

Mint zsírpapíron a hús leve,
az ablakokból piros fény szivárog.

Émelygő rettenetben a hold
baltavilágosságában állok.

A városszéli park fái között
lánc-vacogásban hinták inganak.

Söntéspult-ég bádoghomályára dőlve
fölöttem Isten röhög, Sátán mulat.

K. n. / 197? / WM 2015.82.1.

TÉLI DAL

Behavazott táj abroszán
a hajnal vörösborpecsét.
Elmúlt a mámor – poharam
földhöz csapom, szilánkja jég.

Ínyemben a fogak – iszapba
rejtőző, megdermedt halak.
Mint jégtábláit a folyó,
összezárom ajkaimat.

Ó, világ szennyét elmosó
szó! Hallgatok kijózanodva.
Hiszen tél van. Micsoda tél!
Befagyott az idő folyója.

Elmúlt a részegség. Ki egykor
folyónak hittem magamat,
haltestemet iszapba fúrom
a tél jégajkai alatt.

K. n. / 197? / Tiszatáj, 1976 / 3

KÉP-EPIGRAMMÁK

Behavazott táj abroszán
a hajnal vörösborpecsét.
Elmúlt a mámor – poharam
földhöz csapom, szilánkja jég.

.....

Dominó ez az éj, e csillag-
pötytös fekete csontlapok:
holt fiam játéka, mit Isten
asztalán szép sorba rakott.

.....

Körfűrész – hogy forog, forog,
deszka-éjbe harap a hold,
csillagba: görcsbe akadozva,
s hasad az éj szálkás lapokra.

K. n. / 1976? / WM KGY 2015.84.1.

IDÉZETEK EGY KÖZÉP-EURÓPAI TÖRTÉNELEMKÖNYVBŐL

1

mióta minden elveszett
nyugodt az életünk

2

rendbontásban való részvétel
alapos gyanúja miatt
bekísérték az ünnepet

3

rettegek – hol egy metafora
amibe elbújdoshatom

4

ma is mint ezer éve
a temető árkában béka ung
FELTÁMADUNK

K.n. / 198? / WM KGY 2015.17.1.

ANYAKÖNYVI KIVONAT

P. J. emlékének

Mint aki egy kihűlt váróterem
padján riad fel téli reggelen
zsibbadt tagokkal feltápáskodik
körülnéz és nem érti mért van itt

vacogva vaksin úgy születtem én
hideg a csarnok és a pad kemény
idegen nyelven szól a megafon
és elfeledtem régi otthonom

mért hagytam el csak szárnyacsonkom sajog
s csak azt tudom átutazó vagyok
bár hova honnan nem emlékezem
de elrongyolt kabátom a jelen

lefoszlik egyszer és az olajos
padlóról elrugaszodom zajos
világotok légypiszkos üvegét
kitörve és visszafogad az ég

1986 / WM KGY 2015.90.1. / Új Dunatáj, 1998 / 9

[MINT VÁMPÍR... (1)]

Mint vámpír, aki sírboltjában ébred,
hogy újrakezdje a kárhozatot,
megrettenek, ha békémből az ének
felébreszt, s gyűjt a számra vérhabot,

nem akarom többé kiszívni élő
napjaim asszonyos fehér nyakát, –
már a Tejút is szemfogam nyomát
viseli: sápadt-vértelen fehérlő

versemben az egész rohadt világ
ott nyüzsög már minden vérlemezével,
gennyével; romlott fehérjeszagát

szagolgom már iszonyodva kéjjel, –
mint vámpír, sírban ébredő halott,
vagyok azáltal, hogy nem is vagyok.

K. n. / 1992?

[MINT VÁMPÍR... (2)]

Mint vámpír, aki sírboltjában ébred,
hogy újrakezdje a kárhozatot,
megrettenek, ha nyugtomból az ének
felébreszt s gyűjt a számra vérhabot,

nem akarom többé kiszívni élő
napoknak szűzies-fehér nyakát, –
már a Tejút is szemfogam nyomát
viseli: sápadt-vértelen fehérítő

versemben az egész rohadt világ
ott zsinatol minden vérlemezével,
gennyével; romlott fehérjeszagát

szolgatam már iszonyodva kéjjel, –
mint vámpír, sírban ébredő halott,
vagyok azáltal, hogy már nem vagyok.

K. n. / 1992?

A NEGYVENÖTÖDIK ÉV SZONETTJE

Mint vámpír aki sírboltjában ébred
hogy újrakezdje a kárhozatot
megrettenek magamtól ha az ének
kényszere gyűjt a számra vérhabot

nem akarom többé kiszívni élő
nappalok szűzies-fehér nyakát
már a Tejút is szemfogam nyomát
viseli

ez a nő-világ fehérlő

puha karokkal hiába ölel
a kéj kevés a hús a vér se kell
megfertőzött a fajtalan konok

vágyakozás hogy valóvá öleljem
az űrt amelyből édent alkotok
hol álmokkal bujálkodik a lelkem

K. n. / 1993

PÜGMALIÓN (2)

1

Lépj ki a kőből fogynak napjaim
Már nem tudok nagyon sokáig várni
Légy a gyönyör de légy akár a kín
Légy Galateia bárki és akármí

Hány csigamászta hajnal nyers szaga
Hány bódító már fonnyadt nyári rózsa
Hány vad szüret cefréje mustja a
Parfümöd s hány tél zúzmarája hója

Lépj ki a kőből s én faragtalak
Bár ne a *másik* légy de *mása* régi
Álomnak és hogy én álmodtalak

Vagy engem Te olyan mindegy ha vagy
S mindegy az is hogy földi vagy vagy égi
Csak végre hús-vér lényként lássalak,

2

S érintselek s az öledbe hatolva
Megértsem végre ez volt az a rózsa
Melynek a vésőm szolgált hogy kibontsa
A szirmait és illatárját ontsa

S csak a valódi dőlhet meg soha
A kebleid iker-Olümposza

Ó Galateia alkoss engem újra
Kivéstelek te meg csiszolj ki újra

Öleddel száddal hogy ki nem vagyok
Lehessek én szárnyatlan Ámorod
Galateia alkoss meg engemet

Hogy ne csak a tökéletest a márványt
Szeressem benned ám a tarka zárványt
Zsémbes-szerelmes-édes énedet.

K. n. / 1990? / WM KGY 2015.87.1. / Nappali Ház, 1996 / 4

DÉLUTÁN. NYÁR

1

A talpig lekaszált mezőn,
füvek kínjára nem gondolva,
ballagni csak révedezően,
mintha minden *most* akkor volna:

nyár, délután, a gát, az erdő,
pipacs-piros (rég odavan),
s a felhő-siheder: tekerdő
az égen, mint lenn jómagam.

2

K. n. / 199? / WM KGY 2015.92.1. / Forrás, 1996 / 5

PHAETÓN BUKÁSA

Mint napszekéren (fülén telefon)
aranyló autóban száguldozik
akárcsak ég és föld közt Phaetón
s végül golyótalálva kibukik

a kocsijából félig s vonzóldva
orrában benzin és babér szaga
utolsó percén töprenghet ki volt a
porbaverője Apolló nyila

vagy killerek a pénze volt a bűne
vagy túl magasra elrugaszkodott
nimfák faunok suhannak előtte
és a kocsi robog tovább robog

a szájában még az ambrózia
s a nektár íze (pezsgő kaviárral)
még tegnap este Olümposziak
kedvence volt s nem sejtette mi várja

mikor kocsiba ült egy perc alatt
érezte fölszállt felhők tarajára
száguldott és géppisztolysorozat
zúdult feléje Héliosz fiára

ragyoghatott de most a szakadék
felé robog alul a halhatatlan
ligetben borral Bakkhosz lép elé
és alhat majd örök mirtusz-lugasban

K. n. / 199? / WM KGY 2015.94.1.

PHAETÓN BUKÁSA (2)

Mint üzletember aranyos színű
luxusautóban száguldozott
ég s föld között Phaetón-hübriszű
s végül golyótalálva kibukott

a kocsijából félig s vonszolódik
orrában benzin és babér szaga
utolsó percén eltöprenghet hogy kik
sújtották porba Apolló nyila

vagy killerek a pénze volt a bűne
vagy túl magasra elrugaszkodott
nimfák faunok suhannak előtte
és a kocsí robog tovább robog

a szájában még az ambrózia
s a nektár íze pezsgő kaviárral
az étteremben istenek fia
volt ő is mert nem tudta még mi várja

mikor kocsiba ült egy perc alatt
érezte fölszállt felhők tarajára
száguldott és géppisztolysorozat
zúdult feléje Héliosz fiára

ragyoghatott de most a szakadék
felé robog alul a halhatatlan
ligetben borral Bakkhosz lép elé
és alhat majd örök mirtusz-lugasban

K. n. / 199? /Magántulajdon

508

ÁLOMBAN

(*Liszt Ferenc: En rêve. Nocturne*)

Én az vagyok, ki nincsen is talán;
egy álom – mint egy asszony – oldalán
elnyúltam egykor, és azóta várom,
hogyan a való helyére lépjen álmom.

Én az lennék, ki nincs, de léte több,
mint bárkié a létezők között,
mert *vanni* könnyű – *lenni* nehezebb
léleknek, földi árnyképek felett.

Hol angyalok kötöznék át sebem:
a kék csempéjű égi kórterem
vasrácsos ágyán volna jó örökre

elszenderedni és aludni csak,
gyógyulni fény-infúzióba kötve,
míg mint a var perreg le napra nap.

1994 / WM KGY 2015.86.1.

[OLY MESSZI-MESSZI MINDEN...]

Oly messzi-messzi minden és örökre
Ahogy kéklő hegyek felé az út
Mind magasabb és egyre keskenyebb lesz
Úgy távolodsz és fogysz el életem
Hiába hágtál egyre magasabbra

Jó volna még nem most már az se jó
A puszta lét a feketerigók a
Park avarában és pohár borom
Megöl naponta tízszer hússzor is
De nincs a józanságnál gyilkosabb

Kérlek segíts én nem tudom hogyan
S azt sem miért de élni kéne mégis
Van még remény nem a remény veszett el
Hanem a képességem hogy reméljek
Bár jól tudom hogy meg se halhatok

Miért is kellett elkárhoznom élve
Rosszabb se jobb voltam én igaz
Akárki másnál vádolnám az istent
De hát hiába kérdeztem ki az
Mint ahogy ő se tudja ki vagyok

Kérlek segíts vagy élni vagy nyugodtan
Meghalni és nem undorodni stigmám
Rózsaszínétől ahogy elfogadtam
A jót a rosszat úgy fogadjam el
Vagy engedj végre elmennem örökre

K. n. / 199? / WM KGY 2015.91.1.

HÁTRAHAGYOTT VERSEK

HA...

Lángokként vergődő ujjaink,
szerelmem, ha összefonódnak,
támasztunk oly tüzet, amíg
elégünk: a világ kigyullad.

S ha földre nyom a szél –
füstként szétszéledünk:
keserűségünkkel itatva át
a rétet, s ízében megőrzi
emlékünket minden virág.

K.n. / 197? / WM KGY 2015.78.1.

TÜNDÉNEK

Megfogod s a kenyér is fogja
tenyered illatát,
vizet iszol s még szomjad oltja,
tisztá pohár issza a szád.

Arcodhoz elzarándokol
a szél, sietve elsimítja
ráncaidat, aztán lohol
s a tócsákon megint felírja.

Öled füve után susog,
sóhajt az udvaron a pázsit –
alszol – s hogy meg ne fázz – a tűz
álmában is parázslik.

1971. II. 15. / WM KGY 2015.7.1.

[EGY NYÁRI DÉLUTÁN A KERTBEN...]

Egy nyári délután a kertben
ültél olvasva és, ahogy
megérintettelek, riadtan
néztél fel, mint az állatok,

ha részegen belép a gazda:
kezében széna és kötél,
a születés irtózatától
üvöltő gyermek visszatér,

elég egy pillanat – hiába
hegedt reá az értelem.
Most bámulok az őszi tájra,
s hogy vétkeztem, beismerem;

hogyan bántottalak annyiszor,
s mégis te oltottad ki vágyam –
a szegyenemre ráakódott
éjek mocskából hajt ki árnyam.

1971. IX. 25. / Magántulajdon

KIMONDJALAK

Tündének

Arcod az íratlan papír
kockái közt dereng bezárva,
s egy messzi füst hajadat írja
tüzem titkaként a tájra.

Már kivetették a szavak
maguk közül a te neved,
s hogy szívemnek kimondjalak, kevés
a ráalvadó emlékezet.

Elvesztettem a poharat,
mely ízedet, mint lelket, őrzi;
párája gondom – messze vagy,
s a lélek sorsa: kitörni.

Talán nem bánat ez, csak annyi:
bánat, mely bánat-társra vágyik,
magába fordított tükör,
melyről minden más arc leválik.

1971. szeptember / Magántulajdon

[HOGY NÉZ...]

Hogy néz üres szemembe
a húszéves, ki voltam!
Sorsából: sorsunkból, ím,
magamba visszahulltam.

Csontjaim jégvirága
hideg ablakodon
tündöklök, Magyarország,
de olvad már, tudom.

A szerelem se óv meg,
csak üt reám sebet,
nem vasruhába – vérbe
öltöztet vért helyett.

Kakukkfióka-sorsom
közös fészünk kinőtte,
jövendőm megzabálta,
és lelökött a földre.

1973 / WM KGY 2015.77.1.

ISTEN KORBÁCSAI

Hogy ragyognak a csillagok!
Ámulhat e fegyenc világ:
kifényesítette az Isten
a szögesdrót minden bogát.

A csillagképekkel befirkált
ég sima, mint a cellafal,
amelyre egy unatkozó rab
otromba ábrákat kapar.

S én – félig béna nyelv – sajogva
forgok az éj szájüregében,
s láthatatlan, kemény fogakba
ütközve motyogom reményem.

Hogy sorsom úgy sötét – a holnap
árnyéka; és szabad vagyok,
míg földre nem görnyesztenek Isten
korbácsai: a záporok.

1973. július 14. / WM KGY 2015.37.1.

LEVÉL

Székre dobált ingecske, szoknya:
gyűröten úgy ring le a rét
hegyről a völgybe, hol combtővig
mezítlenek a jegenyék.

Kigombolt pitypangok alatt
keresem a melleidet,
megsimogatlak, átölellek,
bár nem vagyok veled.

Úgy sorakoznak a virágok,
a sárga, a fehér, a kék,
mint polcodon szép rendbe rakva
bugyik és kombinék.

Gondos kezéd nyoma a tájon:
az esővel behintett tavat
simára vasalod még – aztán
mellém fekszel s nekem adod magad.

1975. április / WM KGY 2015.56.1.

NACHTMUSIK

Gustav Mahler emlékének

Éjszaka a városszéli parkban,
lánc-vacogásban hinták inganak,
a céllövölde zárva, a fatáblán
Mária-szív a rozsdás lakat.

Eső csöpög, halforma lábnyomok
merülnek piszkos pocsolyákba,
a cigarettacsikk – kivándorlóhajó –
szétázik, fedélközét kihányja.

Cigányzene és rózsaszínű fény
szivárog át a kocmaablakon,
mint zsírpapíron a hús leve.
Az őrző okád az udvaron.

Bádogereszen: cselédlény nyakán
esőcseppek üveggyöngysora,
sárgásfehéret csordít a lámpa, mint
a latrinán onanizáló katona.

A kaszárnya előtt a strázsza
úgy áll, mint majd az emlékműveken,
s a hálóban egymás mellett a hátizsákok: domború sírok jeltelen.

K. n. / 1977? / WM KGY 2015.38.1.

SZIKÁR ALAK

Babits Mihály emlékének

„Szikár alak”, kit ifjan nem szerettem
József Attila vélt s igaz
séreلمي miatt, – ezért ma engem
is szégyen éget, bár nem az,
mi akkor Őt, aki tebenned:
benned se lelhetett apára,
hát könnyes szemmel csákányát emelte
a szavakból rakott atyai házra;
hullott a törmelék, s a résből
egyszerre csak igazi vér tört
elő, elöntve járdát és teret,
hol – fegyverét eldobva – térdepelt
már s zokogott az árva:
árvád, bár túlélhetted, bárha
fiad se lehetett.

Nem izgat már, hogy igazabb ki volt.
Forog szünetlenül az égi bolt,
de közben a
költészet, mint a Sarkcsillag, megáll,
s még egyetlenegy ríme, sem foga
nem kophatott el órjas kerekének,
mely forgat mindent: a Világot, Téged
meg Őt, ki üstökösként átrohant
kihunyó egeden, s még mielőtt sötétre
vált volna az, Ő már belézuhan
egy másik, még sötétebb égbe:
a választott halálba.

Egymásra lelt-e árnyad és az árnya
a csillagporos túlvilági réten
vagy galaktika-cserjés égi kertben?
ahogy ma bennem
sétáltok, meg-megállva,
és társalogtok szépen,
nem kapva össze semmi semmiségen,
hanem – mivel tanú nincs –
időnként akaratlanúl is,
a dialógus-prózáat versre váltva.

K.n. / 1983? / Új Dunatáj 2005 / 3

BÁBJÁTÉK

Esik, és mintha szálain
lógnék – zsinórokon a báb.
Lerogynék már... Ki kényszerít
ágálni görcsösen tovább?

Lábaim a proscéniumba
lógatva köpnék a világra...
Ki kényszerít hős és bohóc
szerepben tetszelegni váltva?

Díszlet a táj, és fönt a felhők
kifakult, málló függönyök,
s mit annak hittem: a szabadság
szünet két felvonás között.

Esik, és mintha szálain
lógnék – zsinórokon a báb.
Csalom vagy nem csalom magam,
ágálok én, Uram, tovább.

K. n. / 198? / WM 2015.89.1.

RAPSZÓDIA

Fázom

Ez a tél hidegét a csontban
Növeszti vázzá elmeszesedett
Napok hetek
Deres didergő idegek
Iszalagjaival befonva
Csak belül fehérlik a test
Körötte hús vér belek mocska
Belül szilárd gerinc még az idő
De körötte abban mi eleven
Szövet burjánzik gennyed a Jelen

Február eresze alatt
Jégcsap csöpög fejemre pillanat
Pillanatot követ akárha
A vallatásra várva
Kínzókamrában állnék
Az űrben a galaktika-spirál még
Lökdösi felhúzott rugó a perceket
A Föld remeg
Megdördül és lavinaként lezúdul
Az ezredvég és mindent elsöpör
Kezdődhet újra
Az Isten és a Sátán közti pör
Csak itt alatt már nem marad tanúja

Mint lovak szemét a halál
Vadvizeket homályosít a jég
A táj zihál

S még rúgkapál lerogyva
De szügyéből kiáll
Egy jegenye pikája s fölmered a Holdra
Ez hát a vég
Mondogatom most majd elővezetnek
Létem cellájából s mindent bevallok
Nem szórok átkokat az égre
Mert féreg-sorban tartott
A szívét rágtam én is Isten férge

Fázom

 Ez a tél hidegét a csontban
Csontjaimban növeszti vázzá
Halálfejem hiába is vigyáznám
Napok hetek havak havában arcom
Mészváza összeroppan
Mint múmiát a percek
Gézzel körültekernek
Orrom két likja árváll
Hűlt páram messzi száll már

CSILLAGFÉNYSZALMA-ALMON
UTOLSÓ ÉJEM ALSZOM

K. n. / 199? / WM KGY 2015.65.1. / Forrás, 1996 / 5

SZTYEPAN PEHOTNIJ FELTÁMADÁSA

1

Nem leltem sírra, így hát visszajöttem,
Van föld alattam, ám nincs ég fölöttem,
S volna is, mit kezdenék vele, –
Annak az égnek úgyszincs istene.

Találkoztam, míg éltem, angyalokkal,
Nem eggyel, s azt se mondhatnám, hogy sokkal,
De szárnyuk mára zúzmarás, hideg, –
Nem űznek el, de meg se védenek.

Voltam, ki voltam, s vagyok, ki vagyok,
De nem leszek – csak ennyit tudhatok
Előre, biztosan, de semmi mást,
Így ítélj meg s a bűnöm így bocsásd!

2

K. n. / 1994? / WM KGY 2015.95.1. / Forrás, 1996 / 5

Utószó

Baka István költői életművének legteljesebb gyűjteménye az *Összegyűjtött versek*. Szerkesztői és szöveggondozói elveiben az *Összegyűjtött versek* követi a Tiszatáj kiadó Baka István életművét megjelentető sorozatának *Versek* (2003) kötetét. A költői életmű lényegi részét jelen kiadásban is a Jelenkor kiadónál megjelent *Tájkép fohással* (1996) című posztumusz kötet alkotja, melynek tartalomjegyzékét gépiratos formában még Baka István állította össze. A megjelent kötet azonban további két verset is tartalmazott, melyek nem szerepeltek a költői „testamentumban”. A Tiszatáj életműsorozatában e két vers, a *Rapszódia* és a *Sellő-szonett* már kikerült a *Tájkép fohással* „Új versek” ciklusából, és a függelékben voltak olvashatók. A függelék a *Tájkép fohással* eredeti, szerzői intenciójú kompaktságát és zártságát kívánta ellensúlyozni a Baka által fel nem vett, de életében megjelent, valamint a hagyatékában 2003-ig talált versek, változatok és vázlatok közlésével. Jelen kiadás függeléke az azóta előkerült kéziratok és gépiratok közlésével bővült, valamint azokkal a korai versekkel, amelyek publikálásához a jogörökös a *Versek* szöveggondozásakor még nem járult hozzá.

Az *Összegyűjtött versek* függeléke szöveggenetikai, formai és műfaji nézőpontok szerint oszlik ciklusokra. Minden esetben időrendi szemléletet is igyekeztem érvényesíteni a versek keletkezését és esetleges publikálását illetően. A *Tájkép fohással* egyes verseinek keletkezési évszámait Baka a gépiratos tartalomjegyzékben szerepeltette, jelen kiadás ezt a formát követi. Az *Összegyűjtött versek* függelékének bibliográfiai adatait az egyes versek után találhatja meg az olvasó a *Versektől* eltérően, ahol azok a tartalomjegyzék címlistáján szerepeltek. Az első

évszám a keletkezésre vonatkozik, mely kéziratokon, kézirat hiányában a megjelent versekhez írott szerzői kommentárokból található. Évszám hiányában keletkezés nélkülinek (K.n.) tekintem a kéziratokat/gépiratokat, illetve a közléseket. A keletkezés nélküli közléseket követő, kérdőjellel ellátott évszám megközelítő keletkezési időszakra utal. Amennyiben egy adott vers még Baka életében – vagy halála után a jogörökösnek vagy más közlőnek köszönhetően – megjelent folyóiratban vagy napilapban (esetleg verseskötetben), külön jelzem. Függetlenül a korabeli megjelenésektől és a posztumusz közlésektől, a függelék verseit a szekszárdi Wosinsky Mór Megyei Múzeum Kéziratgyűjteményében (WM KGY) fellelhető Baka-kéziratokból vagy gépiratokból közlöm. Az egyes közléseknél minimális javítással éltem, különös tekintettel a korai gépiratos versek hosszú magánhangzóinak (í, ú, ü) technikai hiányára, melyeket a fellelhető kéziratok helyesírásához és prozódijához illeszkedve korrigáltam.

Az *Összegyűjtött versek* függelékének első része Baka István korai, gyerek- és kamaszkori verseit tartalmazza, első verskísérleteitől az első verspublikációig. Itt kapott helyet többek között a gyerekkori *Meséskönyv*, a kamaszkori *Kövek* versciklus (melynek számos sora visszaköszön a *Margit* című későbbi kisregényben), a Bonyhádi Közgazdászban „érkező” álnévvel közölt első publikációk, a Tiszatájban és a Kortársban megjelent bemutatkozó versek. Felvettem ebbe a részbe azokat a korai Baka-verseket is, amelyeket Solymár Imre (*A világ teremtése, [Még mindig tépelődöm...]*, [*a fűben a testem...*]) és Töttös Gábor (*Édesanyámnak*) közölte a költő halála után a szekszárdi Új Dunatájban.

A függelék második része azokat a verseket tartalmazza, melyek Baka egyes köteteiben még megjelentek, de gyűjteményes köteteibe (*Égtájak célkeresztjén. Válogatott és új versek*, 1990; *Tájkép fohással. Versek 1969–1995*, 1996) később már nem kerültek be. Így a *Magdolna-záporból* kimaradt *Hajnaltól*

reggelig, Szép fácska, dunna volt..., A lombon átszűrt, Már egyre több eget, Az udvar fája, Che, Temesvár után. Az erdön; a Tűzbevetett evangéliumból kimaradt Tő-szoknya; a Döblingből kimaradt *To be or not to be*. Azok a versek is, melyek folyóiratokban, napilapokban megjelentek, de verseskötetbe nem kerültek be, ebben a ciklusban olvashatók: *Régi este, Ha volna, Nocturne, Évszakok, Köd, A hazatérő Thészeusz, Mozart-mambo, Sellőszonett*. A *Töredékek egy drámából* (1979) három verse *A völgy felett lebegő lány* című dráma részeit alkotják, közülük a második, a *Mária Magdolna* a későbbi *Három apokrif* (1993) első része lett. A *Transzcendens etűd* „eltüntetett” vers, Baka eredetileg ezen a címen verset közölt, majd ugyanerre a címre keresztelte át korai novelláját, *A Város és az Idegent* első prózakötete megjelenésekor (*Szekszárdi mise*, 1984).

A függelék harmadik része a költő alkalmi és tréfás verseit tartalmazza. Ilyen ritka művek az *Egy (kis) éjjeli zene-történet*, *A hat tyúk*, a Délmagyarországot és a Virág cukrászdát megénekelő *Reklámversek*, a Lyukasóra felkérésére írott *Szonett-játék* és a Népszabadság hírlapjára szerzett *Ebergassing*. A *Vidám üzeneteket*, melyek a Kincskereső szerkesztőségében íródtak a nyolcvanas években, *Baka István vidám üzenetei* címmel Regös Helga közölte a Tiszatáj 1996-os Baka- emlékszámban. A *Dankó* című verset Darvasi László „íratta” fia egyéves születésnapjára a költővel 1995 tavaszán; Darvasi a *Berlini fekete füzet* című tárcasorozatába illesztette a verset Baka István halála után.

A függelék negyedik részében variációk, töredékek és vázlatok olvashatók. Részben a költő életében megjelent folyóiratpublikációk azon darabjai tartoznak ide, amelyek újraközlés során alapvető átváltozáson mentek keresztül, részben azok a késznek aligha nevezhető versek, amelyek a hagyatékából kézirat vagy gépirat formájában kerültek elő. A már publikált, a későbbi továbbitás következtében azonban már előszöveggé vált, illetve

a kis számban megmaradt kéziratos variációk betekintést engednek néhány vers alakulástörténetébe. A *Bánat* kéziratának két részéből csupán az első, *A lombon átszűrt...* jelent meg önállóan (Tiszatáj, 1969/2). A *Szakadj, Magdolna-zápor*nak két, egymástól lényegesen eltérő változata *Zuhogj, Magdolna-zápor* címmel került elő. A *Végigver rajtad* kéziratos változata egy teljes versszakkal hosszabb a megjelent változatnál. A *Háborús téli éjszaka* Passió-része önálló versként is létezik. Az *Oly bizonytalan* eredetije két versszakból áll, változata négyszakaszos, ezt és az *1971 nyara* című verset Ilia Mihály közölte a Tiszatáj 1996-os Baka-émlékszámában. Az *Esik* című vers később *Ősz*, majd *Október* címen nyerte el végső formáját. A *Téli dal* metaforái és a *Nocturne* a *Kép-epigrammák*ba kerültek; az ugyanebbe a jelentéssorba tartozó *Téli reggel* „már csak” egyetlen szakaszból áll. *A hat tyúk* az 1970-es években született, átírt változata 1995-ben jelent meg. Az *Apokalipszis szakácskönyvéből* három része eredetileg külön-külön és önálló címeikkel (*Az Apokalipszis szakácskönyvéből*, *Karácsonyi ének*, *Megdézsmált üdvösség*) jelentek meg, ezeket a verseket nem tekintjük változatoknak. *Álomban* címen maradt fenn a kéziratok között a *Változatok egy orosz témára*. A *Pügmalión* változata, a *Délután*. *Nyár*, a *Phaeton bukása* és az [*Oly messi-messzi minden...*] vázlat, [*Megtört ember...*], valamint számos töredék, mint a [*A csillagfény, mint férc...*], [*Az éj, mint őrbódé...*], vagy az *Idézetek egy közép-európai történelemkönyvből* kéziratos ill. gépiratos formában kerültek elő Baka István halála után. A *Mint vámpír...* kezdetű vázlatot három változatban Árpás Károly publikálta Varga Magdolnával közösen írt könyvében (*Kettős tükörben. Cikkek, tanulmányok, verselemzések Baka István életművéről*, Szekszárd, 1998). Az *Anyakönyvi kivonat* vázlatát, mely *Átutazóként* nyerte el végső formáját, Erdélyi Ágnes tette közzé az Új Dunatáj 1998-as Baka-émlékszámában.

A függelék utolsó része Baka életében publikálatlan, teljes értékű verseit tartalmazza, melyek a hagyatékból kerültek elő az elmúlt évtizedben. A *Tündének*, az [*Egy nyári délután a kertben...*], a *Kimondjalak*, a [*Hogy néz...*], az *Isten korbácsai*, a *Levél*, a *Nachtmusik* és a *Ha...* című, illetve kezdetű versek kézíratai a hetvenes évekből származnak. A nyolcvanas évek elejéről származhat a *Szikár alak*, melyet Töttös Gábor közölt az Új Dunatáj 2005/3. számában. A *Bábjáték*, a *Rapszódia* és a *Sztyepan Pehotnij feltámadása* későbbi, illetve kései versek, keletkezési idejüket csak megközelítőleg ismerjük. Közülük a *Rapszódiát* Erdélyi Ágnes tette közzé a Forrás 1996-os Baka-émlékszámában. Itt jelent meg a *Sztyepan Pehotnij feltámadása*, melynek gépirata *Búcsú* címmel is fellelhető a költő hagyatékában (WM KGY 2015.96.1.).

Baka István *Összegyűjtött verseinek* előmunkálataiban és létrejöttében elengedhetetlen és önzetlen segítséget nyújtott Baka Zsuzsanna, Bíró-Balogh Tamás, Cséve Anna, Hoffmann Gizella és Lovas Csilla (Wosinsky Mór Megyei Múzeum). Külön köszönet illeti Baka Tündét, Baka István özvegyét, aki segítségemre volt a kéziratok véglegesítésében és a hiányzó adatok és dátumok pótlásában.

Bombitz Attila

A KEZDŐSOROK BETŰRENDES MUTATÓJA

1964 karácsonya	448
A börtönőrök ólomlábat	337
A cserjés börtönrácsba horgad.	41
A csillagfény, mint férc, kilóg	494
A csillagok igen a csillagok	325
A csillagok mély poharában	417
<i>A dallam nem változtat szövegén.</i>	239
A felhők szürke rabnőruhájában	122
A fonnyadó falevelek,	66
A fű komoly, meleg szagában	11
a fűben a testem	401
A gyertyaláng – rózsálló asszonyöl –	173
A holdon mint egy léken át	104
A húsként pirosuló alkonyatot	106
A konyhai résre nyitott bukó-	250
A koporsóra föld zuhog	149
A labirintus én vagyok csalás	168
A lombon átszűrt nap kemény	419, 431
A madárhangok zöldjét átérezte,	409
A megnyúlt árnyaktól riadtan	418
A menny kilép medréből, szennyes árján	124
A mező Veronika-kendő:	56
A munkás most leteszi kalapácsát	364
A nyirkos égen fellegek:	101
A poharakban bealkonyodik	103
A reggel ízes vérnarancsát	369
A rét aranyba méretett fűvén	376
A rókabundás alkonyat	121
A rozsdaszeplős konzervdobozok	145

A szigetekre szánon – jössz, ha hívlak?	270
A szürke szerzetescsuhás	65, 488
A szürkület patkánya már előbújt	126
A talpig lekaszált mezőn,	506
A tél türelmetlen gyerek,	407
A tükör széttört, cserepeiből	114
A vonat kifutott s vele Mása.	271
A záport oldozó, vak délutáni fényben	398
A zivatar ezernyi tűje	51
Agyagos úton vánszorgó kerék	308
Ahogy pipacsszirmok vörös	490
Akár a leprás akiről lerothadt	335
Anus-arcú időkben írom én	195
Arcod az íratlan papír	516
Asszonyok ülnek a sötét szobában	143
Asszonyok védték – a Bocskarjova-	267
Attila, tebenned a gyermek	395
az a cigánylány	151
Az alkony feltépett hasából	107
Az alkonyat sebtében felragasztott	166
Az ebergassingi távvezeték	474
Az éj mint óriás hal tátogat	366
Az éj, mint örbódé, kívül talán	493
Az elefánt-bébit	363
Az érte meg, nem az a rózsa,	317
Az este, mint a vaddisznósörét,	268
Az öböl állkapcsán a jég:	496
Azt hittük, hogy a dzsungelek	13
Azt hittük, sorsunk szálait	45
Bachhoz így szólt Telemann:	465
Balcsillagom, te szárazon csikorgó	178
Bámulni pókhálós sarokba, –	303

Behavazott táj abroszán	105, 497, 498
Betöltöttem a negyvenedik évet	165
Borul, kiderül, de oly égi közönnyel,	349
Csak a szavak már nem maradt más	312
Csapódjunk egymáshoz mi lágyan,	410
Csend támadt – a feldúlt vidékről	46
csillagok hús csillagai	381
DÉLMAGYARORSZÁG, városnegyedek	463
Dido, királynőm, nem látlak soha.	227
Dominó ez az éj, e csillag-	70
Dús idő burjánzik fölém,	367
E szép és otthonos világban	427
Ebben a sűrű, otthonos	24, 482
Ég kandallóban a fenyőhasáb,	315
Egy foltos macska lépdél át a kerten,	399
Egy kisfiú siet a parkon át,	127
Egy nyári délután a kertben	515
Éjfélt kongat az óra,	156
Éjszaka a városszéli parkban,	520
Éjszaka van magamra hagytak végre	132
El ne felejtselek ó Szép	380
Én az vagyok, ki nincsen is talán;	302, 509
Én itt vagyok de hol vagy te Uram	341
Én nem tudom ki küldött e világba	154
Én nem tudom, ma délután	397
Én úgy szeretlek, mint Muzot lakója	379
Erdő vagyok – eltévedek magamban	155
Erdő, te zöld reménytelenség,	16
És a sötétség csattog mint a zászló	247
És most a Sátán hegedűje	175
Esik, és mintha szálain	523
Eső zuhog – nyeli a sok csatorna	203

Esőssel mosdatott tenyérke:	433
Esőszálakból szótt puha	489
Eszter, Eszter!	371
Évszázadok kalászaiból	60
Ezerkilencszáznolcvannyolc telén	161
Fagylalt, üdítő, kávé, sütemény.	464
Fázom	524
Fekete ágakra telepszik	67
Fekete vitorla alatt	449
Fekszem az ágyban váltogom a	287
Felébredek.	206
Felhők lefittyedt bőrredői	179
Fellázdadt angyalaidat	442
Fő erénye az EXCOM Kft-nek,	462
Füvek, virágok esti hamva,	23
Giliszták, eleven, tekerdő	223
Gyertyaláng-kapun át a fény	444
Ha felpattan a nappal nikkeles	222
Ha meghalok, a nyirkos pétervári	290
Ha minden széthull benned kívül	289
Ha volna kerítetlen béke,	438
Hajad háljon gabonában,	413
Halálunkat örökölted?	52
Halomba hordott gyermekcsontokat	343
Harangok temették a napot,	368
Hát érted, Kedves, ezt az évszakot?	403
Helsingör homokóra	185
Helsingörben hideg van reggel óta járom	193
Hetek óta esik, hetek óta	201
Hideg teremben hölgyek és urak	266
Hó és üszök hó és üszök	259
Hogy nem jutott eszembe	383

Hogy néz üres szemembe	517
Hogy ragyognak a csillagok!	518
Hóhullás némasága,	54
Hóhullás-arcú Asszonyom,	26
Hol arcomat megmerítettem	36
Hold ezüst útja a tavon	29
Holnap – szügyig húsunkban	35
Hová robog ez a vonat ki tudja	116
Hóvirágok, ti vízbe fúló	68
Hullnak a barna-piros levelek,	205
huszonnyolc éves vagyok, és nem tudok	94
Ím, két lélegzetvétele	39
Immanuel Kant, Ön a példánk mától,	284
Indiában a madarak	362
Itt jártam én, költő.	457
Itt minden egy hetes a forradalmak	353
Itt minden gyom örül a délnek,	17
Jégtáblák horzsolják a partot,	424
Jó gazda Fortinbras király zárás után kimehettek a temetőbe	187
Jó volna hogyha volna valaki	447
Jöjj el hozzám, köd-peplumodban és	346
Karácsony lesz és tiszta béke,	412
Kényszerzubzony volt már az anyaméh is	125
Kerek erdő szélén	361
Kések segítettek világra,	416
Két felvonás között a páholyok	275
Kétezer esztendeje várok reád, Uram.	240, 442
Ki az, ki átkísér az élten,	365
Ki császárokkal paroláztam és	295
Ki jár a kert alatt kinek a dér-	246
Ki tette le a fegyvert	43
Kihűlt, mosogatólészürke éjben	282

Kikericssek lilája – holtak	38
Kip kop	359
Klepszidraként lassan lefolyva	311
Kora-tavaszi éjszaka.	27
Kozák és lengyel nagyapáktól	61
Körfűrész – hogy forog, forog,	440
Körülhemperegted a fákat,	258
Krisztus; a virágok Krisztusa	370
Krisztus-éjszaka, tenyered	491
Különös éjszaka ez, be különösen	77
Lágy részeit az angyalok lerágták:	217
Lángokként vergődő ujjaink,	513
Legenda, hát lehullasz,	18
Lépj ki a kőből fogynak napjaim	504
Lépj ki a kőből! Fogynak napjaim;	320
Leszállt a köd nem tudtam merre járok	279
Lobog a tűz, de meleget nem ad,	261
Lösz-ízű bort iszom a Napból	298
„ <i>Lyukas az ég bársonytakarója,</i>	237
Már egyre több eget szorongat	432
Már elmerült az alkonyat	257
Már évek óta csak búcsúzkodom	307
Már szétterjedtem vörösen, akárha	338
Márciusban még kisbaba, de gyorsan	445
Még emlegetnek.	423
Megfogod s a kenyér is fogja	514
Még kifeszül fölénk a mennybolt	123
Még mindig tépelődöm s szavakat rakok	400
Megsárgult a réten a fű,	360
Megtört ember, roncs tutaj hajósa	481
Megvallattak hogy vérzett már a seggem	328
Megyek topogva, hallgatag	484

Megyünk az olvadás fegyverzajában,	219
Miért hallgatsz, tavaszi erdő?	19
Mindig fehér ruhában jártál bár olyan	189
Mint aki egy kihűlt váróterem	147, 500
Mint akinek már teljesült utolsó	244
Mint házfalat a vadszőlő, befut	301
Mint napszekéren (fülén telefon)	507
Mint papírhulladékkal teli réten	73
Mint Saljapin a Don Carlos után	285
Mint üzletember aranyos színű	508
Mint vámpír aki sírboltjában ébred	503
Mint vámpír, aki sírboltjában ébred,	501, 502
Mint Van Gogh börtönudvarán, a tarka mióta minden elveszett	345 499
Most meghalnak a bogarak,	402
Mozdulataimból, szememből	422
Nagyon közellé lett a távol,	310
Nem asszonyól de pincemély	295
Nem elhagytál – te bennem múlasz el,	495
Nem is tudod mennyire fáj	421
Nem is tudom már ősz van vagy tavasz van	350
Nem kértelek s nem kérnék ma sem	309
Nem leltem sírra, így hát visszajöttem,	526
Nem mehetek ma Trisztán nem lehet	240
Nézem, ahogy a nyári alkonyat	108
Novemberéj. Mint egy hatalmas,	448
Nyírfa s tükörképe a tóban: kártyalap.	71
Ó, éjszaka, fekete ménes!	49
Ó, virradati rétek:	15
Oly bizonytalanná tehet	14, 485
Oly messzi-messzi minden és örökre	510
Oly sűrű lett az alkony mint a kása	351
Olyan vagy, mint a kút, miből	406
	541

olyan vagyok mint az okos lány	241
Oroszthonban tud így csak sisteregni,	338
Pálca-esők verik, ázik a puszta,	212
Pattog a labda	476
Piros zászlók, világszabadság –	40
Poharát duhajul az ég	102
Rám kattán, mint fénylő bilincs,	72
Sebemből romlott éjszaka szivárog	232
Sírbolt a menny a mécse csillag	146
Sovány vizekből bokrok arcát	93
Sötétlő sírhalmok között	180
Szakadj, Magdolna-zápor,	55
Száz szirmod, cseresznyefa-boszorkány,	28
Székre dobált ingecske, szoknya:	519
Szemhéjam mint a horizont mögé	246
Szép fácska, dunna volt az árnyad,	430
„Szikár alak”, kit ifjan nem szerettem	521
szögekre aggatott üresség	436
Te, aki még meg sem születél,	96
Téli út. Cuppog a hó Isten	265
Temesvárból részeg strázsa	437
Tenger, te szüntelen idegroham	269
Tíz év után mi hozott ide vissza?	441
Tollát mésszel bekente hat tyúk,	467. 492
Tó-szoknya, rétek derekán	439
Tömjénfüst-szürke fellegek.	50
Tördelt kertben az április indulatos lobogása	384
Tratatatam, tratatatam, tratatatam...	111
Tudta ha őrzi tovább szétrobban	378
Tűzvészek füstje száll – ma éjjel	59
Úgy nézek mindenre akárha most először	197
Úgy tetszik most: sirálytó a világ,	218

Ül Hamlet atyjának királyi székén	191
Ültem a hínáros ártéri tó	453
Ültem a mélyzöld eternitlapos	209
Úzóbe vett az unikornis engem	242
Vagyunk Szaturnusz gyermekei mind:	252
Van mozgás még hisz a metró szalad	273
Van-é, ki merni nálam többet is mert	468
Városaid bogok a hálón,	69
Végy egy palackot, tedd belé a rózsza	163
Vendég vagyok még e világban, ám	230
Volt egy kis királyfi,	361
Vonatok állnak néma és sötét	260
Vonul a szürke téli ég:	169
Yorick Pehotnij fogadott fivérek	330
Zöld erdő harmatában	37
Zuhogj, Magdolna-zápor,	486, 487

A VERSCÍMEK BETŰRENDES MUTATÓJA

[A csillagfény, mint férc...]	494
[a fűben a testem...]	401
[Az éj, mint őrbódé...]	493
[Kip kop tik tak]	359
[Még mindig tépelődöm...]	400
[Megtört ember...]	481
[Mint vámpír... (1)]	501
[Mint vámpír... (2)]	502
[Oly messzi-messzi minden...]	510
1514	36
1971 nyara	484
A halhatatlan madarak	362
A hat tyúk	467
A hat tyúk (2)	492
A hazatérő Thészeusz	449
A Jantra hídján	61
A Jelenések könyvéből	247
A lombon átszűrt...	431
A megszületőnek	96
A Nagy Vadász	102
A Nagyszínházban	275
A negyvenedik év szonettje	165
A negyvenötödik év szonettje	503
A szabadság pillanata	409
A századvég költőihöz	106
A szép és hiú kiskirályfi	361
A szigetekre szánon	270
A tengerhez	269
A tükör széttört	114

A vándor	441
A világ teremtése	378
Ady Endre vonatán	116
Aeneas és Dido	227
Ág az ághoz	410
Ajánlás	56
Akkor is ott is	122
Alászállás a moszkvai metróba	273
Alkony	121
Álmatlanság	287
Álomban	509
Altató	413
Angyal	145
Anyakönyvi kivonat	500
Átutazóként	147
Az Agrodizskont dicsérete	462
Az Apokalipszis szakácskönyvéből	219
Az éj mint óriás hal	366
Az elefánt-bébi	363
Az idegen a hófúvásban	442
Az udvar fája	433
Azt hittük, hogy a dzsunglek	13
Bábjáték	523
Balcsillagzat	178
Ballada	29
Bánat	419
Bolgárok	59
Búcsú barátaimtól	330
Carmen	317
Caspar Hauser	154
Che	436
Circumdederunt	126

Circus maximus	123
Cvetajeva Jelabugában	338
Csak a szavak	312
Csillag és virág	371
Dal	15
Dalok harmincévesen	101
Dankó	476
Darázs-szonettek	250
De profundis	125
Délután	398
Délután. Nyár	506
Döbling	131
Ebergassing	474
Édesanyámnak	365
Égi zsebóra	222
Egzotikus hajnal	369
Egy csepp méz	242
Egy foltos	399
Egy József Attila-sorra	239
Egy kis (éjjeli) zenetörténet	465
[Egy nyári délután a kertben...]	515
Éjszaka	104
Éjszaka, fekete ménes	49
Elment a gyermek	422
Előadás után	285
Én itt vagyok	341
Én nem tudom...	397
Erdő, erdő	16
Esik	488
Esős tavasz	201
Étvágy	383
Évszakok	445

Fagyban; esti fények	424
Farkasok órája	206
Február	496
Fegyverletétel	45
Fém hőmérők	246
Fortinbras	191
Fredman szonettjeiből	228
Gecsemáné	307
Gumiljov a Csekában	337
Gyászmenet	180
Gyóntató fehérség	54
Ha...	513
Ha minden széthull	289
Ha volna	438
Háborús téli éjszaka	77
Hajnaltól reggelig	429
Halál-boleró	156
Halottak éje	146
Halottak napja	127
HÁROM APOKRIF	240
Háry János bordala	297
Háry János búcsúpohara	295
Háry János csőszdala	298
Helsingőr	185
Hét csillagkép	403
Hideg teremben hölgyek és urak	266
Hodaszevics Párizsban	261
[Hogy néz...]	517
Hurok-sonett	155
Idézetek egy közép-európai történelemkönyvből	499
Ima	50
Immanuel Kánt	284

In modo d'una marcia	271
Ingemet varrják	51
Isten fűszála	108
Isten korbácsai	518
Itt	17
Izolda levele	240
Jeszenyin az Angleterre-ben	338
József Attila	395
Jövendölés egy télről	67
Karácsony, 1967	412
Kegyelmi záradék	244
Kenyér és barack	379
Kép-epigrammák	498
Képeslap 1965-ből	209
Kerti óda	223
Kések segítettek	416
Kimondjalak	516
Kishugom meséskönyve	361
Klepszidra	311
Kora-tavaszi éjszaka	27
Köd	448
Könyörgés lányom életéért	52
Könyörögi érettem	28
Körvadászat	71
Kövek	384
Kutya	258
Legenda, hát lehullasz	18
Lenin	423
Leningrádi este	268
Levél	519
Liszt Ferenc éjszakája a Hal téri házban	173
Mágikus szonettek	163
Május 1.	364

Már egyre több eget	432
Már vállamon...	417
Március	349
Mária Magdolna	240
Mária Magdolna, bolond öregasszony	442
Mefisztó-keringő	175
Menhir	246
MESÉSKÖNYV	361
Miért hallgatsz, tavaszi erdő	19
Misztikum	370
Most	94
Mozart-mambo	450
Nachtmusik	520
Négy kis csillag	402
[Nem elhagytál...]	495
Nem vagy itt	23
Nocturne	440
November	66
November angyalához	346
Nyár. Délután	11
Nyári éjszaka	489
Óda	380
Október	65
Oly bizonytalanná	14
Oly bizonytalanná (2)	485
Ophelia	189
Orosz szonettek	303
OROSZ TRIPTICHON	337
Oroszország asszonyaihoz	265
Örökség	217
Ősz	360
Ősz van az űrben	205
Őszi esőzés	212
	549

Passio	491
Percek	421
Petőfi	40
Phaetón bukása	507
Phaetón bukása (2)	509
Philoktétész	335
Pohárköszöntő	103
Post aetatem vestram	161
Prédikátor-ének	39
Prelűd	260
Pügmalion	381
Pügmalión	320
Pügmalión (2)	504
Rachmaninov zongorája	259
Rapszódia	524
Raszkolnyikov éjszakái	257
Rekviem-töredék	70
Sajtó-szonett	463
Sátán és Isten foglya	72
Sellő-szonett	453
Séta	376
Siralomház	310
Sirálytó	218
Sovány vizekből	93
Strófák	343
Szakadj, Magdolna-zápor	55
Szárszói töredék	69
Szturnusz gyermekei	252
Századvégi szonettek	203
Székeltek	60
Szekér	308
Szentpéterváron újra	279

Szép este	418
Szép fácska, dunna volt...	430
Szerelmesvers	26
Szeretlek, s már az sem segít	406
Szikár alak	521
Szonett a dús időről	367
Szonett a késő délutánról	368
Szonett és ellenszonett	166
Szonett-játék	468
Sztyepan Pehotnij feltámadása	526
Szürke felhők	179
Szürkület	124
Tájkép fohással	169
Társbérleti éj	282
Tavaszi	407
Tavaszdal	68
Tavaszbég	350
Tél Alsósztrégován	315
Téli dal	497
Téli reggel	105
Téli út	265
Temesvár után. Az erdőn	437
Temesvár. Dózsa tábora	35
Tépéscsinálók	143
Testamentum	290
Thészeusz	168
Tíz év múlva	193
To be or not to be	447
Toldi	351
Tó-szoknya	439
Töredék	241
TÖREDÉKEK EGY DRÁMÁBÓL	441

Transzcendens etűd	444
Trauermarsch	111
Trisztán sebe	232
Tündének	514
Tűzbe vetett evangélium	73
Üzenet Új-Huligániából	353
Vadszőlő	301
Változatok egy gyerekversre	237
Változatok egy kurucdalra I.	37
Változatok egy kurucdalra II.	38
Változatok egy orosz témára	302
Van Gogh börtönudvarán	345
Vázlat A vén cigányhoz	43
Végigver rajtad	24
Végigver rajtad (2)	482
Végvári dal	46
Végvári dal (2)	490
Vezeklés	151
Vidám üzenetek	457
Virágnak virága	464
Vörösmarty. 1850	41
Vörösmarty-töredékek	149
Yorick alkonya	197
Yorick arsch poeticája	195
Yorick monológja Hamlet koponyája felett	187
Yorick panaszdala	328
Yorick visszatér	325
Zrínyi	107
Zuhogj, Magdolna-zápor (1)	486
Zuhogj, Magdolna-zápor (2)	487
Zsoltár	309

TARTALOM

TÁJKÉP FOHÁSSZAL

LEGENDA, HÁT LEHULLASZ

Nyár. Délután (1970)	11
Azt hittük, hogy a dzsunglek (1971)	13
Oly bizonytalaná (1972)	14
Dal (1972)	15
Erdő, erdő (1972)	16
Itt (1973)	17
Legenda, hát lehullasz (1973)	18
Miért hallgatsz, tavaszi erdő (1974)	19

KÖNYÖRÖGJ ÉRETTEM

Nem vagy itt (1969)	23
Végigver rajtad (1970)	24
Szerelmesvers (1974)	26
Kora-tavaszi éjszaka (1975)	27
Könyörögj érettem (1975)	28
Ballada (1976)	29

FEGYVERLETÉTEL

Temesvár. Dózsa tábora (1970)	35
1514 (1971)	36
Változatok egy kurucdalra I. (1973)	37
Változatok egy kurucdalra II. (1974)	38
Prédikátor-ének (1973)	39

Petőfi (1973)	40
Vörösmarty. 1850 I. (1972) II. (1973)	41
Vázlat A vén cigányhoz (1974)	43
Fegyverletétel (1975)	45
Végvári dal (1975)	46

SZAKADJ, MAGDOLNA-ZÁPOR

Éjszaka, fekete ménes (1972)	49
Ima (1973)	50
Ingemet varrják (1973)	51
Könyörgés lányom életéért (1973)	52
Gyóntató fehérség (1973)	54
Szakadj, Magdolna-zápor (1973)	55
Ajánlás (1974)	56

A JANTRA HÍDJÁN

Bolgárok (1974)	59
Székelyek (1974)	60
A Jantra hídján (1974)	61

TŰZBE VETETT EVANGÉLIUM

Október (1974)	65
November (1974)	66
Jövendölés egy télről (1974)	67
Tavaszdal (1975)	68
Szárszói töredék (1975)	69
Rekviem-töredék (1976)	70
Körvadászat (1976)	71
Sátán és Isten foglya (1976)	72
Tűzbe vetett evangélium (1977)	73

HÁBORÚS TÉLI ÉJSZAKA

Háborús téli éjszaka (1977) 77

MEGTALÁLT VERSEK

Sovány vizekből (1970) 93

Most (1976) 94

A megszületőnek (1978) 96

ISTEN FŰSZÁLA

Dalok harmincévesen (1978) 101

A Nagy Vadász (1979) 102

Pohárköszöntő (1979) 103

Éjszaka (1979) 104

Téli reggel (1976) 105

A századvég költőihöz (1980) 106

Zrínyi (1980) 107

Isten fűszála (1980) 108

ADY ENDRE VONATÁN

Trauermarsch (1977) 111

A tükör széttört (1980) 114

Ady Endre vonatán (1980) 116

HALOTTAK NAPJA

Alkony (1980) 121

Akkor is ott is (1981) 122

Circus maximus (1981) 123

Szürkület (1982) 124

De profundis (1982) 125

Circumdederunt (1982) 126

Halottak napja (1982) 127

DÖBLING

Döbling (1983) 131

HALÁL-BOLERÓ

Tépécsinálók (1984) 143

Angyal (1984) 145

Halottak éje (1984) 146

Átutazóként (1986) 147

Vörösmarty-töredékek (1986) 149

Vezeklés (1987) 151

Caspar Hauser (1987) 154

Hurok-szonett (1987) 155

Halál-boleró (1987) 156

TÁJKÉP FOHÁSSZAL

Post aetatem vestram (1988) 161

Mágikus szonettek (1988) 163

A negyvenedik év szonettje (1988) 165

Szonett és ellenszonett (1988) 166

Thészeusz (1989) 168

Tájkép fohással (1989) 169

LISZT FERENC ÉJSZAKÁI

Liszt Ferenc éjszakája a Hal téri házban (1980) 173

Mefisztó-keringő (1982) 175

Balcsillagzat (1986) 178

Szürke felhők (1986) 179

Gyászmenet (1990) 180

YORICK MONOLÓGJAI

Helsingör (1983) 185

Yorick monológja Hamlet koponyája felett (1990) 187

Ophelia (1990)	189
Fortinbras (1990)	191
Tíz év múlva (1990)	193
Yorick arsch poeticája (1990)	195
Yorick alkonya (1990)	197

FARKASOK ÓRÁJA

Esős tavasz (1989)	201
Századvégi szonettek (1989)	203
Ősz van az űrben (1989)	205
Farkasok órája (1989)	206
Képeslap 1965-ből (1990)	209
Őszi esőzés (1990)	212

AZ APOKALIPSZIS SZAKÁCSKÖNYVÉBŐL

Örökség (1989)	217
Sirálytó (1989)	218
Az Apokalipszis szakácskönyvéből (I. 1990, II. 1991, III. 1992)	219
Égi zsebóra (1991)	222
Kerti óda (1991)	223

TRISZTÁN SEBE

Aeneas és Dido (1988)	227
Fredman szonettjeiből (1992)	230
Trisztán sebe (1992)	232

SZATURNUSZ GYERMEKEI

Változatok egy gyerekversre (1992)	237
Egy József Attila-sorra (1992)	239
Három apokrif	240
1. Mária Magdolna (1979)	240

2. Izolda levele (1993)	240
3. Töredék (1993)	241
Egy csepp méz (1993)	242
Kegyelmi záradék (1993)	244
Menhir (1993)	246
A Jelenések könyvéből (1993)	247
Fém hőmérőtok (1993)	248
Darázs-szonettek (1993)	250
Szturnusz gyermekei (1993)	252

SZTYEPAN PEHOTNIJ TESTAMENTUMA – ЗАВЕТЫ СТЕПАНА ПЕХОТНОГО

ELSŐ FÜZET (1972-1990)

Raszkolnyikov éjszakái	257
Kutya	258
Rachmaninov zongorája	259
Prelűd	260
Hodaszevics Párizsban	261

MÁSODIK FÜZET (1991)

Téli út	265
Hideg teremben hölgyek és urak	266
Oroszország asszonyaihoz	267
Leningrádi este	268
A tengerhez	269
A szigetekre szánom	270
In modo d'una marcia	271
Alászállás a moszkvai metróba	273
A Nagyszínházban	275

HARMADIK FÜZET (1993)	
Szentpéterváron újra	279
Társbérleti éj	282
Immanuel Kant	284
Előadás után	285
Álmatlanság	287
Ha minden széthull	289
Testamentum	290

HÁRY JÁNOS BÚCSÚPOHARA	
Háry János búcsúpohara (1994)	295
Háry János bordala (1994)	297
Háry János csószdala (1994)	298

VADSZÖLŐ	
Vadszölő (1994)	301
Változatok egy orosz témára (1994)	302
Orosz szonettek (1994)	303

GECSEMÁNÉ	
Gecsemáné (1994)	307
Szekér (1994)	308
Zsoltár (1994)	309
Siralomház (1994)	310
Klepszidra (1994)	311
Csak a szavak (1994)	312

TÉL ALSÓSZTREGOVÁN	
Tél Alsósztrégován (1993)	315
Carmen	
1. Az érte meg, nem az a rózsá... (1994)	317
2. Ahogyan én szerettelek... (1994)	318

3. Ó, Carmen! Ha kimondom a neved... (1994)	319
Pügmalión (1994)	320

YORICK VISSZATÉR

Yorick visszatér (1994)	325
Yorick panaszdala (1994)	328
Búcsú barátaimtól (1994)	330

PHILOKTÉTÉSZ

Philoktétész (1994)	335
Orosz triptichon	
1. Gumiljov a Csekában (1995)	337
2. Jeszenyin az Angleterre-ben (1994)	338
3. Cvetajeva Jelabugában (1995)	338
Én itt vagyok (1994)	341
Strófák (1994)	343
Van Gogh börtönudvarán (1994)	345
November angyalához (1994)	346

ÚJ VERSEK

Március (1995)	349
Tavaszbég (1995)	350
Toldi (1995)	351
Üzenet Új-Huligániából (1995)	353

Függelék

KORAI VERSEK

[Kip kop]	359
Ősz	360
Meséskönyv	
Kishugom meséskönyve	361
A szép és hiú kiskirályfi	361
A halhatatlan madarak	362
Az elefánt-bébi	363
Május 1.	364
Édesanyámnak	365
Az éj mint óriás hal	366
Szonett a dús időről	367
Szonett a késő délutánról	368
Egzotikus hajnal	369
Misztikum	370
Csillag és virág (Szimfónia)	371
Séta	376
A világ teremtése	378
Kenyér és barack	379
Óda	380
Pügmalion	381
Étvágy	383
Kövek	384
József Attila	395
Én nem tudom...	397
Délután	398
Egy foltos	399
[Még mindig tépelődöm...]	400

[a fűben a testem...]	401
Négy kis csillag	402
Hét csillagkép	403
Szeretlek, s már az sem segít	406
Tavaszi	407
A szabadság pillanata	409
Ág az ághoz	410
Altató	411
Karácsony, 1967	412
Kések segítettek	416
Már vállamon...	417
Szép este	418
Bánat	419
Percek	421
Elment a gyermek	422
Lenin	423
Fagyban; esti fények	424

GYŰJTEMÉNYES KÖTETEKBŐL KIMARADT VERSEK

Hajnaltól reggelig	429
Szép fácska, dunna volt...	430
A lombon átszűrt...	431
Már egyre több eget	432
Az udvar fája	433
Che	436
Temesvár után. Az erdőn	437
Ha volna	438
Tó-szoknya	439
Nocturne	440
Töredékek egy drámából	
1. A vándor	441
2. Mária Magdolna, bolond öregasszony	442
3. Az idegen a hófúvásban	442

Transzcendens etűd	444
Évszakok	445
To be or not to be	447
Köd	448
A hazatérő Thészeusz	449
Mozart-mambo	450
Sellő-szonett	453

ALKALMI ÉS TRÉFÁS VERSEK

Vidám üzenetek	457
Az Agrodizskont dicsérete (Reklámvers)	462
Sajtó-szonett (Reklámvers)	463
Virágnak virága (Elégia és panegirisz - Reklámvers)	464
Egy kis (éjjeli) zenetörténet	465
A hat tyúk	467
Szonett-játék	468
Ebergassing	474
Dankó	476

VÁZLATOK, TÖREDÉKEK, VÁLTOZATOK

[Megtört ember...]	481
Végigver rajtad (2)	482
1971 nyara	484
Oly bizonytalanná (2)	485
Zuhogj, Magdolna-zápor (1)	486
Zuhogj, Magdolna-zápor (2)	487
Esik	488
Nyári éjszaka	489
Végvári dal (2)	490
Passio	491
A hat tyúk (2)	492
[Az éj, mint órbódé...]	493
[A csillagfény, mint férc...]	494

563

[Nem elhagytál...]	495
Február	496
Téli dal	497
Kép-epigrammák	498
Idézetek egy közép-európai történelemkönyvből	499
Anyakönyvi kivonat	500
[Mint vámpír... (1)]	501
[Mint vámpír... (2)]	502
A negyvenötödik év szonettje	503
Pügmalión (2)	504
Délután. Nyár	506
Phaetón bukása	507
Phaetón bukása (2)	508
Álomban	509
[Oly messzi-messzi minden...]	510

HÁTRAHAGYOTT VERSEK

Ha...	513
Tündének	514
[Egy nyári délután a kertben...]	515
Kimondjalak	516
[Hogy néz...]	517
Isten korbácsai	518
Levél	519
Nachtmusik	520
Szikár alak	521
Bábjáték	523
Rapszódia	524
Sztyepan Pehotnij feltámadása	526

UTÓSZÓ	529
A KEZDŐSOROK BETŰRENDES MUTATÓJA	535
A VERSCÍMEK BETŰRENDES MUTATÓJA	544

Megjelent a Kalligram Könyv- és Lapkiadó Kft., Pozsony,
valamint a Pesti Kalligram Kft., Budapest közös kiadásában, 2016-ban.

Első kiadás. Oldalszám 566.

Felelős kiadó Szigeti László. Felelős szerkesztő Mészáros Sándor.

Borítóterv Hrapka Tibor. Nyomdai előkészítés Hományi Péter.

Nyomta a...

